

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ : ΔΕΟ-ΚΑΤ/ΝΣΗ Τ. Α.**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ (ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ-
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ)
ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ GIS**

**ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: Κωνσταντίνα Μαρίνη
Α.Μ.: 2008066**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Αλέξανδρος Βυθούλκας
ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2015**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ.....	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	7
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	12
ΟΡΓΑΝΑ ΛΑΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	14
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.....	18
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ	24
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ARCGIS	
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	41
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ.....	43
ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ G.I.S.....	52
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	53
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	
ΜΕ ΤΟ ARCGIS.....	53
ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 64

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....65

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια αυτής της Πτυχιακής Εργασίας επιχειρείται με το πάτημα ενός κουμπιού GIS η απεικόνιση και η διαχείριση των Εκπαιδευτικών Μονάδων του Δήμου Καλαμάτας. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στον εκάστοτε πολίτη –επισκέπτη να γνωρίσει ιδεατά την Ιστορικής και Διαχρονική εξέλιξη του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα τον τρόπο λειτουργίας του, στη νομική και κοινωνικοοικονομική του διάσταση, να πληροφορηθεί για τη θέση-αριθμό-βαθμίδα εκπαίδευσης όλων των Εκπαιδευτικών Μονάδων της Μεσσηνιακής πρωτεύουσας.

Εμπεριέχετε αναφορά, στην οργάνωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα, στα προβλήματα και στις αδυναμίες αυτού, στα όργανα λαϊκής συμμετοχής, σε αποφάσεις, συμβούλια κ.λ.π. και φυσικά στη χρηματοδότηση και επιχορήγηση των ανωτέρω Εκπαιδευτικών Βαθμίδων. Προκειμένου να εξασφαλιστεί μια όσο το δυνατόν πιο σφαιρική θεώρηση της κατάστασης που έχει διαμορφωθεί στη χώρα μας και να γίνουν κατανοητές οι γενικότερες μεταρρυθμιστικές τάσεις που επικρατούν, πιστεύω ότι είναι απαραίτητη η συγκριτική μελέτη και παρουσίαση των εκπαιδευτικών συστημάτων άλλων χωρών της Ε.Ε. και ειδικότερα όσον αφορά το βαθμό αποκέντρωσης, το βαθμό αυτονομίας και το βαθμό εμπλοκής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων, όπως π.χ. της Μεγάλης Βρετανία και της Γαλλίας.

Εν συνεχεία περνάμε στο πιο ουσιαστικό κομμάτι αυτής της Πτυχιακής Εργασίας που είναι η Μεθοδολογία Έρευνας, αποτύπωσης Σχολικών Μονάδων με χρήση λογισμικού ARCGIS. Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographical Information Systems – G.I.S.) είναι λογισμικά που μαζί με τον κατάλληλο εξοπλισμό και το εξειδικευμένο προσωπικό αξιοποιούν τις δυνατότητες των υπολογιστών για αποθήκευση, ανάλυση και απόδοση των δεδομένων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τη γεωγραφική κατανομή. Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (ΓΠΣ) θα πρέπει να θεωρηθούν κάτι παραπάνω από μέσα κωδικοποίησης, αποθήκευσης και ανάκτησης σχετικών δεδομένων με τις ιδιότητες της γήινης επιφάνειας.

Τα δεδομένα ενός G.I.S, είτε είναι κωδικοποιημένα στην επιφάνεια ενός χαρτιού, είτε είναι αόρατα σημεία στην επιφάνεια μιας μαγνητικής ταινίας, θεωρείται ότι στοιχειοθετούν ένα μοντέλο του αληθινού κόσμου. Επειδή σε αυτά τα δεδομένα ο χρήστης έχει πρόσβαση, τα μετατρέπει και τα διαχειρίζεται ταυτόχρονα, τα G.I.S. μπορούν να χρησιμεύσουν σαν ένα δοκιμαστικό μοντέλο για τη μελέτη

περιβαλλοντικών διαδικασιών, την ανάλυση των αποτελεσμάτων των τάσεων, ή ακόμα και για τη μελέτη των πιθανών συνεπειών ενός σχεδιασμού.

Γενικά τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών αποτελούν δυναμικά συστήματα πληροφοριών, τα οποία με την τεχνολογία της Πληροφορικής και τις ειδικές μαθηματικές μεθόδους διαχειρίζονται και αξιοποιούν δεδομένα από τις Γεωεπιστήμες για την παραγωγή μετά πληροφορίας, δηλαδή πληροφορίας υψηλότερου επιπέδου.

Κατόπιν των ανωτέρω πραγματοποιήθηκε η αποτύπωση των Σχολικών Μονάδων του Δήμου Καλαμάτας πάνω στο χάρτη της πόλης, όπου με την χρήση GIS, κατέστη εφικτό, να παρέχονται στον εκάστοτε επισκέπτη, λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε Εκπαιδευτική Μονάδα χωριστά, καθώς επίσης και φωτογραφίες αυτών.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εκπαιδευτικό Σύστημα της Ελλάδας, Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Καλαμάτας, Δημοτικά Σχολεία Δήμου Καλαμάτας, Γυμνάσια Δήμου Καλαμάτας, Λύκεια Δήμου Καλαμάτας, Σχολική Επιτροπή, Σύστημα απεικόνισης GIS.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε.Π. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Δ.Κ.Κ. Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
Δ.Ο.Ε. Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας
Ε.Ε. Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Τ.Α.Α. Ελληνική Εταιρία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης
Ε.ΣΥ.Π. Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας
Κ.Α.Π. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Κ.Υ.Α. Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν.Ε.Λ.Ε. Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης
Ο.Α.Ε.Δ. Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Ο.Λ.Μ.Ε. Οργανισμός Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης
Ο.Ο.Σ.Α. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ο.Σ.Κ. Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων
Ο.Τ.Α. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Σ.Α.Τ.Α. Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Στο Συμβούλιο της Επικρατείας
Τ.Α. Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Π.Ε. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΠ.Ε.Π.Θ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Φ.Ε.Κ Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας στο Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Τμήμα Δ.Ε.Ο.-Κατεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΤΕΙ Πελοποννήσου. Στόχος της εργασίας είναι η διεξοδική μελέτη των Εκπαιδευτικών μονάδων στο Δήμο Καλαμάτας με χρήση GIS εργασία αναφέρεται σε όλες τις σχολικές μονάδες (Πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) του Δήμου Καλαμάτας. Επίσης, γίνεται διεξοδική αναφορά της συμμετοχής των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργία των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Επιπροσθέτως, γίνεται αναφορά κι άλλων εκπαιδευτικών συστημάτων(Ιταλία Φιλανδία κ.α.). Αξίζει να αναφερθεί και η πλούσια νομοθεσία του Ελληνικού Κράτους για την σωστή λειτουργία των Σχολικών Μονάδων. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κύριο Αλέξανδρο Βυθούλκα, ο οποίος με βοήθησε στην επιλογή και την εκπόνηση του θέματος. Τον ευχαριστώ για το επιστημονικό υλικό που μου πρότεινε, τις συμβουλές του, τη συμπαράστασή του και για το χρόνο και τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου και τους φίλους , οι οποίοι με στήριξαν στην εκπόνηση αυτής της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Γενικά στοιχεία και ιστορική παρουσίαση

Ο τρόπος οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος είναι αποτέλεσμα πολιτικών επιλογών και σχεδιασμού, τα οποία στηρίζονται σε συγκεκριμένο οικονομικό, φιλοσοφικό υπόβαθρο και παιδαγωγική ιδεολογία. Από τις βασικές αυτές επιλογές προκύπτει συγκεκριμένος τρόπος κατανομής της εξουσίας, της ευθύνης και των αρμοδιοτήτων μεταξύ των μερών του συστήματος, που του προσδίδει συγκεντρωτικό ή αποκεντρωτικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με το συγκεντρωτικό σύστημα όλες οι αποφασιστικές αρμοδιότητες, ακόμα και αν πρόκειται για ζητήματα των διοικητικών περιφερειών, ανατίθενται από το νόμο στα κεντρικά όργανα διοίκησης της εκπαίδευσης. Αυτή η ανάθεση των αρμοδιοτήτων στα κεντρικά όργανα συμβάλλει στη συγκέντρωση της εξουσίας στις ανώτερες ιεραρχικές βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ η λειτουργία των επιμέρους μονάδων σε κάθε επίπεδο εξαρτάται και εξασφαλίζεται από την κεντρική εξουσία. Ο βαθμός συγκέντρωσης της εξουσίας αποτελεί ως εκ τούτου το μέγεθος που χαρακτηρίζει πόσο συγκεντρωτικό είναι ένα σύστημα. Τα κύρια πλεονεκτήματα του συγκεντρωτικού συστήματος είναι οι δυνατότητες που προσφέρει για ενιαία σύλληψη και έλεγχο της οργανωτικής σκέψης και δράσης και επομένως για καλύτερο συντονισμό, εξοικονόμηση πόρων, υψηλότερη απόδοση. Το συγκεντρωτικό σύστημα, όμως συνδέεται πολλές φορές με ακαμψία, πολυπλοκότητα, γραφειοκρατία και κακοδιοίκηση που προκύπτει από την έλλειψη γνώσης του κέντρου για ζητήματα της περιφέρειας και βραδύτητα στην επίλυση των τοπικών εκπαιδευτικών προβλημάτων.

Στην άλλη πλευρά βρίσκεται το αποκεντρωτικό σύστημα. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του αποκεντρωτικού συστήματος είναι η ανάθεση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων σε περιφερειακά όργανα και η άσκηση ουσιαστικής διοίκησης της εκπαίδευσης από αυτά. Θεωρείται διοικητικά αποκεντρωμένο ένα εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο η χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής γίνεται στο κεντρικό επίπεδο και η υλοποίηση ανατίθεται στα αποκεντρωμένα όργανα, ενώ θεωρείται πολιτικά αποκεντρωμένο το εκπαιδευτικό σύστημα, όπου τα περιφερειακά όργανα συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής, τουλάχιστον στο τοπικό

επίπεδο. Στα πλεονεκτήματα του αποκεντρωτικού συστήματος περιλαμβάνεται η αυξημένη λειτουργικότητα, η άμεση αντίληψη των προβλημάτων και η λήψη ορθότερων αποφάσεων, όπως και η πιο γρήγορη και οικονομική επίλυση των προβλημάτων. Μειονεκτήματά του είναι η αδυναμία των περιφερειακών οργάνων να επιλύσουν θέματα που απαιτούν ειδικές γνώσεις, ο κίνδυνος διάσπασης της ενότητας και της ομοιομορφίας των διοικητικών ενεργειών, καθώς και η τάση για κατάχρηση εξουσίας υπό την πίεση τοπικών ομάδων ή φορέων. Ιδιαίτερα σημαντική συνιστώσα της συνολικής πολιτικής αποτελεί η εκπαιδευτική πολιτική, καθώς περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών της πολιτείας και ειδικότερα των φορέων που έχουν την ευθύνη λήψης των σχετικών αποφάσεων για την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών αναγκών της κοινωνίας. Φορέας διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής σε συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα θεωρείται η κυβέρνηση και το αρμόδιο υπουργείο μαζί με τα θεσμοθετημένα συμβουλευτικά όργανα. Εκπαιδευτική πολιτική χαράσσεται όμως και από υπερεθνικούς θεσμούς, όπως η Ε.Ε., αλλά και ανάλογα με το βαθμό αποκέντρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, εντός των πλαισίων της εθνικής πολιτικής, από τοπικές κυβερνήσεις ή την τοπική αυτοδιοίκηση και από την κάθε εκπαιδευτική μονάδα, ενώ στη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής, εκτός από τους παραπάνω θεσμικούς φορείς, συμβάλλει η κοινωνία, η ακαδημαϊκή κοινότητα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Ένα αποκεντρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα εξασφαλίζει ταχύτητα, ευελιξία, οικονομία χρόνου και παρέχει περισσότερες δυνατότητες για εύκολη προσαρμογή στις πραγματικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε τόπου, αφού στο τοπικό επίπεδο υπάρχει άμεση αντίληψη των προβλημάτων. Αυτό συνεπάγεται τη λήψη ορθότερων αποφάσεων και την κατάλληλη προσαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και του τοπικού εκπαιδευτικού σχεδιασμού, έτσι ώστε όλα αυτά να συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας.

Είναι σημαντικό να γίνει μια ιστορική αναδρομή στα εκπαιδευτικά συστήματα, τα οποία εφαρμόστηκαν κατά καιρούς στην Ελλάδα.¹

Το κακό εκπαιδευτικό σύστημα κατά την περίοδο της Επανάστασης φαίνεται στα πρώτα Συντάγματα του Ελληνικού Κράτους. Η Συνέλευση στο Άστρος Κυνουρίας, έθεσε τη δημόσια εκπαίδευση υπό την προστασία του κράτους, ενώ με το Σύνταγμα

---

¹ Σταύρος Τουφεγγόπουλος, Πρόεδρος Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού ΚΕΔΚΕ, Δήμαρχος Εξαπλατάνου, «Σχολείο και τοπική αυτοδιοίκηση: υποχρέωση ή δημιουργία»

του 1827 ο έλεγχος της εκπαίδευσης χαρακτηρίζεται υποχρέωση του κράτους και προβλέπεται θέση «Γραμματέως (υπουργού) επί του Δικαίου και της Παιδείας».

Η συγκρότηση και οργάνωση του κεντρικού διοικητικού φορέα για τα θέματα της Εκπαίδευσης και της Εκκλησίας καθορίστηκαν από το Σύνταγμα της Τροιζήνας. Συγκεκριμένα, ο Υπουργός κατευθύνει και ελέγχει ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ ασκεί τη διοίκηση και εποπτεία της δημοτικής εκπαίδευσης με πέντε επάλληλα, πολυμελή ή μονομελή όργανα.

Εν τω μεταξύ δημιουργείται σε κάθε δήμο *Επιτόπια Εφορευτική Επιτροπή*. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η τοπική αυτοδιοίκηση είχε την ευθύνη για την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία, αλλά και την κάλυψη των δαπανών ακόμα και της μισθοδοσίας του προσωπικού, ενώ για το γυμνάσιο υπεύθυνο ήταν το κράτος. Πρακτικά όμως οι πρόνοιες της νομοθεσίας ήταν τέτοιες που καθιστούσαν το σύστημα συγκεντρωτικό και όλες οι αποφάσεις λαμβάνονταν από τον υπουργό.

Οι ρυθμίσεις που ακολούθησαν στο πλαίσιο του Συντάγματος του 1864 σχετικά με την εκπαιδευτική πολιτική ενισχύουν μάλλον παρά μειώνουν το συγκεντρωτισμό και περιορίζουν τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Κύριο όργανο διοίκησης παραμένει η εφορευτική επιτροπή κάθε σχολείου, αν και με το νόμο του υπουργού Θεοτόκη το 1889τακαθήκοντά της περιορίζονταν στην παρατήρηση της επιμέλειας και της διαγωγής των δασκάλων και μαθητών και της κατάστασης των διδακτηρίων και στη μεταφορά των παρατηρήσεων στους επιθεωρητές.

Αξίζει να αναφερθεί ο σημαντικότερος νόμος της περιόδου είναι «περί διοικήσεως της δημοτικής και μέσης εκπαιδεύσεως», με τον οποίο ο Υπουργός Παιδείας προσπάθησε να συστηματοποιήσει την υπάρχουσα νομοθεσία σε σχέση με τη διοίκηση της εκπαίδευσης.

Συστήνεται σε κάθε σχολείο σχολικό ταμείο και σχολική επιτροπή ως συλλογικά όργανα «κλαϊκής συμμετοχής», που υπήρχαν μεν από το 1834 αλλά η λειτουργία τους είχε ατονήσει.

Περαιτέρω σημαντικό βήμα για την ενίσχυση του συγκεντρωτισμού και την αποξένωση των δήμων και κοινοτήτων από την εκπαίδευση αποτέλεσε ο νόμος «περί καταργήσεως των εισφορών των δήμων και των κοινοτήτων δια τας δαπάνας της στοιχειώδους εκπαιδεύσεως και της αστυνομίας ...» με τον οποίο ορίστηκε ότι ο φόρος «επί των εκ της αλλοδαπής εισαγομένων εμπορευμάτων κ.λπ.» θα εισπράττεται από το κράτος για να καλυφθούν οι δαπάνες που ανέλαβε για τη στοιχειώδη εκπαίδευση.

Όλα τα θέματα εκπαίδευσης λύνονται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας.

Οι ρυθμίσεις που ακολούθησαν υπό το καθεστώς των συνταγμάτων του 1927 και του 1952 διατήρησαν αμετάβλητο το καθεστώς τη διοίκησης της εκπαίδευσης και ενίσχυσαν το συγκεντρωτικό της χαρακτήρα, παρά το γεγονός ότι σε αυτά τα συντάγματα υπάρχουν άρθρα που κατοχυρώνουν την τοπική αυτοδιοίκηση και αναγνωρίζουν ως σκοπό της την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων της οικείας περιφέρειας.

Ο χαρακτήρας του συστήματος διοίκησης της εκπαίδευσης παρέμεινε συγκεντρωτικός και η εκπαίδευση συνέχισε να αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του κεντρικού κράτους, αν και εισήχθησαν πολλές καινοτομίες.

1.1.1 Νόμοι για την εκπαίδευση

Το Σύνταγμα του 1975, όπως αυτό αναθεωρήθηκε το 1986 και το 2001. Σε άρθρο του τονίζεται ότι η μόρφωση αποτελεί δικαίωμα, το οποίο εγγυάται και υποχρεούται να ενισχύει το κράτος, θεσπίζεται η εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση και η ελευθερία της διδασκαλίας, υπό τον όρο της υπακοής στο Σύνταγμα και προσδιορίζονται ως σκοποί της παιδείας η ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, η ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και η διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες. Επιπροσθέτως, θεσμοθετούνται ορισμένες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αφορούν το ρόλο της στον τομέα της παιδείας, και των ευκαιριών πνευματικής καλλιέργειας μέσα από δράσεις στο χώρο του πολιτισμού, και του αθλητισμού και περιλαμβάνονται στον αναθεωρημένο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα και είναι οι παρακάτω:

1. Η κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας παιδείας και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.
2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
3. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
4. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.

5. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων. Ακόμη στον νέο Δ.Κ.Κ. γίνεται λεπτομερής καταγραφή της λειτουργίας των Σχολικών Επιτροπών , της οποίας η ανάλυση θα ακολουθήσει παρακάτω. Εμπλοκή των ΟΤΑ εντοπίζεται στην κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων . Ο περιορισμός των αρμοδιοτήτων και του πεδίου δράσης των ΟΤΑ σε σχέση με την εκπαίδευση σε θέματα που μπορούν να θεωρηθούν ήσσονος σημασίας, απηχεί την κυρίαρχη συγκεντρωτική αντίληψη, σύμφωνα με την οποία «η δημόσια εκπαίδευση σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί τοπική υπόθεση» Η ουσιαστική συμμετοχή των ΟΤΑ στη διοίκηση των σχολικών μονάδων και στη διαχείριση της σχολικής υποδομής θεσμοθετήθηκε με νόμους το 1990 και 1992. Ωστόσο, πραγματοποιήθηκαν πολλές αλλαγές. Παρά τις τροποποιήσεις , επιδιώχθηκε στενή σύνδεση των ΟΤΑ με θέματα εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

1. Μεταβιβάστηκε η κυριότητα της κινητής και ακίνητης περιουσίας των υφιστάμενων και των νέων σχολείων, των σχολικών κτιρίων και των οικοπέδων τους και των στοιχείων που εμπλουτίζουν την κινητή περιουσία τους στους ΟΤΑ, στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται.

2. Μεταβιβάστηκε επίσης στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ η αρμοδιότητα της επισκευής και συντήρησης των σχολικών κτιρίων και η κατανομή των σχετικών πιστώσεων, καθώς και των πιστώσεων για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών των σχολείων. Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων και τη διαχείριση των σχετικών θεμάτων συστάθηκαν δύο συλλογικά όργανα λαϊκής συμμετοχής: 3. Οι Δημοτικές ή Κοινοτικές Επιτροπές Παιδείας, ως «πρώτο εισηγητικό κύτταρο του δημοκρατικού προγραμματισμού» και ως φορείς σχεδιασμού και διαχείρισης της εκπαίδευσης σε τοπικό επίπεδο.

4. Οι Σχολικές Επιτροπές με τη μορφή νομικών προσώπων των ΟΤΑ, ως φορείς εμπλεκόμενοι στη διοικητική λειτουργία και κυρίως στην οικονομική διαχείριση των σχολικών μονάδων.²

---

²ΕΕΤΑΑ, «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», (βιβλίο και ηλεκτρονικό αρχείο) Αθήνα, 2002.

1.1.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το σχολείο, όπως όλοι γνωρίζουμε έχει συμβάλλει σημαντικά :

- στην μαζικοποίηση της πρόσβασης στις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος, με
- την βελτίωση των διαθέσιμων μέσων και πόρων.
- στην διεύρυνση των εκπαιδευτικών ευκαιριών των μαθητών από αδύνατα κοινωνικά στρώματα.
- στην βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου μεγάλου τμήματος του πληθυσμού, σε ένα δεδομένο κοινωνικοοικονομικό, τεχνολογικό και γνωστικό πλαίσιο.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει αντιμετωπίσει με αρκετή επιτυχία τα προβλήματα της υλικοτεχνικής υποδομής. Επίσης η ροή φοίτησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι καλή. Το ποσοστό εγκατάλειψης των σπουδών είναι μικρότερο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

Με βάση όμως τα πορίσματα του προγράμματος PISA του ΟΟΣΑ., οι έλληνες μαθητές και μαθήτριες υστερούν σημαντικά, σε σχέση με άλλες χώρες, στην κατανόηση κομβικών εννοιών που συνδέονται με :

- την ανάγνωση
- τα μαθηματικά
- τις φυσικές επιστήμες

Στη χώρα μας είχε θεωρηθεί αυτονόητο ότι η αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης στην εκπαίδευση θα έλυνε τα προβλήματα των υποδομών, της πρόσβασης και της μαζικοποίησης του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και θα αναβάθμιζε σχεδόν αυτόματα την ποιότητα του. Η χρηματοδότηση όμως δεν αποτελεί τον αποκλειστικό ούτε τον κυριότερο παράγοντα, που οδηγεί σε ποιοτικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα.

Ερευνητικά προγράμματα σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν εντοπίσει και άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν θετικά στην αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, πέρα από τη δημόσια χρηματοδότηση, όπως :

1. Ο βαθμός συμμετοχής των μαθητών στη λειτουργία του σχολείου που αποτυπώνεται τόσο σε θεσμικές διαδικασίες (σχολικές επιτροπές, σχολικά

συμβούλια) όσο και στην αίσθηση συμμετοχής στην σχολική κοινότητα. Η χώρα μας κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις ανάμεσα σε δεκαεννέα χώρες.

2. Ο βαθμός αποκέντρωσης στη διαχείριση των οικονομικών πόρων που διοχετεύονται στο εκπαιδευτικό σύστημα, με βάση το ποσοστό που διαχειρίζονται οι περιφερειακές και τοπικές αρχές. Η χώρα μας κατατάσσεται τελευταία στον σχετικό κατάλογο.

3. Ο βαθμός αποκέντρωσης των αποφάσεων που αφορούν την λειτουργία του σχολείου και λαμβάνονται είτε σε τοπικό επίπεδο είτε από την ίδια τη σχολική μονάδα (οργάνωση διδασκαλίας, διοίκηση προσωπικού, κατασκευή υποδομών, προμήθεια εκπαιδευτικών μέσων κ.α.). Στο θέμα αυτό, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει την πιο συγκεντρωτική δομή στην Ευρώπη.

Όσον αφορά τις οργανωτικές και διοικητικές αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος έχουν ως εξής :

- Συγκεντρωτισμός στη λήψη των αποφάσεων και στη διάθεση των πόρων που σχετίζονται με τη λειτουργία των σχολικών μονάδων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

- Περιορισμένες διαδικασίες συμμετοχής για : α) τη λειτουργία των σχολικών μονάδων, β) την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών, γ) τη χρηματοδότηση των σχολικών υποδομών, δ) την επιλογή βοηθητικού διδακτικού, καθώς και διοικητικού, προσωπικού και ε) την αξιοποίηση της σχολικής υποδομής σε όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Οι αδυναμίες στην οργάνωση και διαχείριση της σχολικής ζωής αφορούν τις παρακάτω πλευρές :

- Μονόπλευρη χρήση του σχολείου στις «τυπικές» εκπαιδευτικές υποχρεώσεις.

- Απομόνωση του σχολείου στις μορφωτικές, πολιτιστικές και λοιπές ανάλογες ανάγκες του τοπικού πληθυσμού.

- Απουσία από το τυπικό πρόγραμμα σπουδών περιεχομένου που να ανταποκρίνεται στις τοπικές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες.

- Σχολικά κτίρια που δεν πληρούν τους όρους της βιώσιμης ανάπτυξης (απουσία ελεύθερων χώρων και πρασίνου, σπατάλη ενέργειας, μέτρια αισθητική)

- Ελλιπής συντήρηση – επισκευή των σχολικών μονάδων

- Απουσία εξειδικευμένου υποστηρικτικού προσωπικού που θα παρέχει στους μαθητές πρωτοβάθμια περίθαλψη και πρόληψη, σίτιση, επαγγελματικό

προσανατολισμό κ.α., καθώς και διοικητική υποστήριξη στο εκπαιδευτικό προσωπικό και τις σχολικές επιτροπές.

- Έλλειψη σχολικού χρόνου και χώρου για δραστηριότητες πολιτισμού, αθλητισμού, κοινωνικού ενδιαφέροντος κ.α.

Όλες αυτές οι αδυναμίες, μεταφράζονται σε προβλήματα και συνδέονται στενά πρώτον με τις διαδικασίες αποκέντρωσης που ακολουθούνται στη λήψη των αποφάσεων, στη χρηματοδότηση και τη διαχείριση των πόρων και δεύτερον με τις διαδικασίες συμμετοχής³ που ακολουθούνται μέσα στη σχολική μονάδα και στις σχέσεις της με την τοπική κοινωνία.

1.1.3 ΟΡΓΑΝΑ ΛΑΪΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Τα όργανα λαϊκής συμμετοχής υφίστανται σε νομαρχιακό επίπεδο, (Νομαρχιακή ή Επαρχιακή Επιτροπή Παιδείας), τοπικό επίπεδο (Δημοτική ή Κοινοτική Επιτροπή Παιδείας) καθώς και σε επίπεδο σχολικής μονάδας (Σχολική Επιτροπή και Σχολικό Συμβούλιο).

Α) Νομαρχιακή ή Επαρχιακή Επιτροπή Παιδείας

Σύμφωνα με την εκάστοτε νομοθεσία σε κάθε νομαρχιακό συμβούλιο λειτουργεί νομαρχιακή επιτροπή παιδείας. Αποτελείται από το Νομάρχη ή τον Έπαρχο, τους εκπροσώπους των σχολικών συμβούλων, της διοίκησης της εκπαίδευσης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Ομοσπονδίας Γονέων, των παραγωγικών τάξεων, των επιστημονικών φορέων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών.

Η Επιτροπή, που συγκροτείται με απόφαση του νομάρχη, ύστερα από προτάσεις των υπηρεσιών, οργανώσεων και φορέων που εκπροσωπούνται σε αυτή, διαμορφώνει προτάσεις και εισηγείται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο και στο Νομάρχη, με βάση τις εισηγήσεις των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων θέματα παιδείας, όπως: α) οργάνωσης βιβλιοθηκών, β) σεμιναρίων γονέων και άλλων επιμορφωτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, γ) ίδρυσης, κατάργησης και συγχώνευσης σχολείων, δ) κατανομής πιστώσεων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την επισκευή

---

³ Σταύρος Τουφεγγόπουλος, Πρόεδρος Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού ΚΕΔΕ, Δήμαρχος Εξαπλατάνου, *Σχολείο και τοπική αυτοδιοίκηση: υποχρέωση ή δημιουργία*, σελ. 3-5

και συντήρηση διδακτηρίων και για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων, ε) θέματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, στ) καθώς και λαϊκής επιμόρφωσης που σχετίζονται με την εκπαίδευση και για τα οποία εισηγείται εκπρόσωπος της Ν.Ε.Λ.Ε.(Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης) και ζ) γενικότερα θέματα λειτουργίας των δημόσιων σχολείων του νομού. Οι εισηγήσεις των νομαρχιακών επιτροπών παιδείας που αναφέρονται σε γενικά θέματα παιδείας και στο περιεχόμενο σπουδών υποβάλλονται και στο Ε.ΣΥ.Π. (Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας).

Β) Δημοτική ή Κοινοτική Επιτροπή Παιδείας

Η Δημοτική ή Κοινοτική Επιτροπή Παιδείας είναι μια θεσμοθετημένη επιτροπή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λειτουργεί σε κάθε δήμο ή δημοτικό διαμέρισμα ή τμήμα του ή κοινότητα και σύμφωνα με το νόμο (άρθρ.50, ν.1566/85) αποτελείται: από ένα αιρετό (δήμαρχο, πρόεδρο ή σύμβουλο) ως πρόεδρο, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Γονέων, δύο Διευθυντές σχολείων (Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης) που ορίζονται από τους προϊστάμενους των αρμόδιων γραφείων εκπαίδευσης, έως δύο εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων, που ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο και έναν εκπρόσωπο των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας ύστερα από πρόταση των υπηρεσιών, οργανώσεων και φορέων που εκπροσωπούνται σε αυτή και έχει διετή θητεία. Μπορεί δε διά του προέδρου της να αλληλογραφεί με κάθε δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο και διαθέτει δική της σφραγίδα. Έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Εισηγείται στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ (Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας και στο Δημοτικό ή το Κοινοτικό Συμβούλιο (κατά περίπτωση) σχετικά με κάθε θέμα που αφορά την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των σχολείων, την ίδρυση, κατάργηση και συγχώνευσή τους, το έργο των σχολικών επιτροπών, την ανέγερση, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων κ.λπ.
- Με βάση τις εισηγήσεις των σχολικών επιτροπών σχετικά με τις ανάγκες των σχολικών μονάδων, εισηγείται προς έγκριση από το δημοτικό συμβούλιο την κατανομή, κατά Σχολική Επιτροπή, των πιστώσεων για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων και για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων.
- Εγκρίνει τις αποφάσεις των σχολικών επιτροπών που αναφέρονται στην προμήθεια ειδών εξοπλισμού και εποπτικών μέσων για τα σχολεία.

- Οι εισηγήσεις των δημοτικών ή κοινοτικών επιτροπών παιδείας υποβάλλονται και στο νομαρχιακό ή επαρχιακό συμβούλιο και μπορούν να κοινοποιούνται στη νομαρχιακή επιτροπή παιδείας.
- Γνωμοδοτεί και υποβάλλει προτάσεις προς τη νομαρχία σχετικά με τον καθορισμό της χρήσης των διδακτηρίων από τα σχολεία και για την αξιοποίησή τους για άλλες χρήσεις κοινής ωφέλειας . Εισηγείται προς τον οικείο δήμο ή κοινότητα την έγκριση των απολογισμών και ισολογισμών των σχολικών επιτροπών, καθώς και για τον κάθε είδους διοικητικό και διαχειριστικό έλεγχο των επιτροπών αυτών.
- Ως όργανο διοίκησης της εφορίας των σχολείων ασκεί και όσες αρμοδιότητες προβλέπονται για τις εφορίες των σχολείων.

Γ) Σχολική Επιτροπή

Από τα όργανα λαϊκής συμμετοχής, αυτή που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η Σχολική Επιτροπή. Αποτελεί αυτοτελές δημοτικό ή κοινοτικό νομικό πρόσωπο. Τη σύσταση και τον πρόεδρο της Επιτροπής ορίζει το δημοτικό συμβούλιο και ο Δήμαρχος και αυτή εμπλέκεται άμεσα και έχει δραστήριο και ενεργό ρόλο στη λειτουργία του σχολείου και επομένως θεωρείται ο βασικός σύνδεσμος μεταξύ Ο.Τ.Α. και σχολείου. Παράλληλα, λόγω της θεσμικά προσδιορισμένης σύνθεσής τους, καθώς και για πρακτικούς λόγους απαιτούν την έντονη ανάμειξη και δραστηριοποίηση του διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Ωστόσο , υπάρχει η δυνατότητα να εκφραστούν οι γνώμες των γονέων , αλλά και άλλων μελών της κοινωνίας. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, ένας εκπρόσωπος των αντίστοιχων συλλόγων γονέων, εφόσον υπάρχουν τέτοιοι σύλλογοι και ένας εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Όταν, η δημοτική αρχή δεν προβεί στη δημιουργία της Σχολικής Επιτροπής, τότε ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας απευθύνει σχετικό έγγραφο στον οικείο δήμο ή κοινότητα, στο διοικητικό συμβούλιο συλλόγου γονέων και στην αντίστοιχη μαθητική κοινότητα για την υπόδειξη των εκπροσώπων τους εντός τακτής προθεσμίας. Έτσι, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας συγκροτεί τη

σχολική επιτροπή, ορίζοντας κατά την κρίση του ως μέλη αυτής έναν δημότη, έναν από τους γονείς των μαθητών του σχολείου και έναν μαθητή.

Καθήκον της σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων. Η κατανομή των πιστώσεων πραγματοποιείται με βάση ορισμένα κριτήρια, όπως είναι ο αριθμός των μαθητών των σχολείων, ο αριθμός των τμημάτων και των αιθουσών, καθώς και η έκταση του σχολικού κτιρίου. Για την τελική κατανομή λαμβάνονται υπόψη κάθε φορά και οι υπάρχουσες ανάγκες και η οικονομική κατάσταση των σχολικών επιτροπών, ενώ πρωταρχικός στόχος είναι πάντοτε η εύρυθμη λειτουργία των σχολείων.

Υπάρχουν οι εξής δαπάνες:

- τα γενικά έξοδα (ύδρευση – αποχέτευση, ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες),
- τα έξοδα θέρμανσης,
- η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους,
- οι προμήθειες εποπτικών μέσων, επίπλων και σκευών, μηχανών γραφείου, βιβλίων για τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών, γραφικής ύλης και φαρμακευτικού υλικού,
- τα έξοδα καθαριότητας (αμοιβές και κοινωνική ασφάλιση καθαριστριών, υλικά καθαρισμού),
- αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις,
- μεταφορές μαθητών και αγαθών
- η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων και
- η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται σκόπιμο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Ε) Σχολικό Συμβούλιο

Το Σχολικό Συμβούλιο αποτελείται από το Σύλλογο των Διδασκόντων, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Γονέων και τον εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη σχολική επιτροπή και λειτουργεί νόμιμα σε κάθε δημόσιο

σχολείο με όσα μέλη του είναι παρόντα, υπό την προεδρία του διευθυντή του σχολείου. Ο πρόεδρος ορίζεται από το νόμο και ότι οι αποφάσεις του καταχωρούνται στο βιβλίο πράξεων του σχολικού συμβουλίου που τηρείται από το διευθυντή - πρόεδρο.

Έργο του Σχολικού συμβουλίου είναι:

- η υποστήριξη της ομαλής λειτουργίας του σχολείου με κάθε πρόσφορο τρόπο
- η καθιέρωση τρόπων αμοιβαίας επικοινωνίας διδασκόντων και οικογενειών των μαθητών και
- η εξασφάλιση της υγιεινής των μαθητών και του σχολικού περιβάλλοντος.

Ουσιαστικά πρόκειται για ένα όργανο λαϊκής συμμετοχής χωρίς αποφασιστικές αρμοδιότητες. Εντούτοις μπορεί να διαδραματίσει ενεργό ρόλο αν αναλογιστεί κανείς ότι μέσω αυτού μπορεί να διασφαλιστεί ευρύτερη συναίνεση για θέματα λειτουργίας των σχολικών μονάδων.⁴

1.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1.2.1. Αρχές που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη χρηματοδότηση των σχολείων

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο εξετάζουμε τις διαφορετικές δημόσιες αρχές που συμμετέχουν στη μεταβίβαση κονδυλίων στα σχολεία, με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των ενδιάμεσων αρχών. Οι αρχές έχουν διαιρεθεί σε κεντρικές, ενδιάμεσες και σχολικές. Κεντρικές αρχές θεωρούνται τα υπουργεία ανωτάτου ή ανωτέρου διοικητικού επιπέδου. Οι ενδιάμεσες αρχές μπορεί να περιλαμβάνουν περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις, καθώς και τοπικά σχολικά συμβούλια που λειτουργούν μέσω δήμων που είναι υπεύθυνοι για τη χρηματοδότηση των σχολείων και διοικητικές υποδιαιρέσεις των κεντρικών αρχών. Αυτό το κεφάλαιο θίγει τρία βασικά ζητήματα. Πρώτον, επιδιώκει να εντοπίσει τις δημόσιες ή άλλες εκπαιδευτικές αρχές που εμπλέκονται στις μεταβιβάσεις πόρων στα σχολεία. Οι μεταβιβάσεις μπορεί να περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα διοικητικά επίπεδα, αλλά κάθε επίπεδο δεν είναι απαραίτητα σε θέση να αποφασίσει για το ύψος των πόρων που πρέπει να

---

⁴ «Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα» Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Ανδρ. Μπρούζος, Ελ. Στεφάνου, Νικ. Παπαδάκης, Ζαχ. Παληός, Βασ. Κουλαίδης, Αθήνα Δεκέμβριος 2008

μεταβιβαστούν περαιτέρω. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οικονομικοί πόροι μεταβιβάζονται για να καλυφθούν τα έξοδα για προσωπικό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οικονομικοί πόροι μεταβιβάζονται για να καλυφθούν τα έξοδα για προσωπικό, επιχειρησιακά αγαθά και υπηρεσίες ή κεφαλαιουχικά αγαθά. Η εξέταση έχει δομηθεί με βάση την κατηγορία στην οποία ανήκουν οι πόροι. Οι οικονομικοί πόροι μπορούν να μεταβιβαστούν με τη μορφή ποσού, συνολικής επιχορήγησης ή επιχορήγησης που προορίζεται για ένα συγκεκριμένο σκοπό. Ενώ η διάκριση μεταξύ αυτών δεν γίνεται στο πρώτο μέρος, το δεύτερο μέρος εξετάζει συγκεκριμένα τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι συνολικές επιχορηγήσεις από τις «ενδιάμεσες» αρχές για την παροχή πόρων (προσωπικό, επιχειρησιακά αγαθά και υπηρεσίες ή κεφαλαιουχικά αγαθά) στα σχολεία.

Σε περισσότερο από το ένα τρίτο των χωρών, στις μεταβιβάσεις των πόρων για διδακτικό προσωπικό συμμετέχουν μόνο κεντρικές αρχές.

Οι δαπάνες για το προσωπικό αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 70 % των συνολικών ετήσιων δαπανών για την εκπαίδευση στην ΕΕ των 27 κρατών μελών. Επίσης, αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό δαπανών για τα δημόσια σχολεία. Οι δαπάνες για διδακτικό προσωπικό απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος των πόρων στον τομέα αυτό. Οι κεντρικές ή ανώτατες εκπαιδευτικές αρχές συμμετέχουν στις μεταβιβάσεις των πόρων για διδακτικό προσωπικό σε όλες τις χώρες. Στην πραγματικότητα, σε παραπάνω από το ένα τρίτο των χωρών, αυτές είναι οι μόνες αρχές που συμμετέχουν στην παροχή πόρων για την εν λόγω ομάδα προσωπικού. Για παράδειγμα, στη Βόρεια Ευρώπη, στις μεταβιβάσεις πόρων για διδακτικό προσωπικό συμμετέχουν τόσο οι κεντρικές/ανώτατες όσο και οι ενδιάμεσες αρχές. Σε άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, στις μεταβιβάσεις των πόρων για διδακτικό προσωπικό συμμετέχουν τόσο οι εθνικές διοικήσεις (ανωτάτου επιπέδου), όσο και οι περιφερειακές (ενδιάμεσες) τους αρχές. Τέλος, σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες πόρων, στις μεταβιβάσεις των πόρων για διδακτικό προσωπικό συμμετέχουν λιγότεροι φορείς και τα κονδύλια φθάνουν συνήθως στα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς μέσω μιας πιο άμεσης διαδρομής.

Οι τοπικές ή περιφερειακές αρχές συμβάλουν στη χρηματοδότηση της σχολικής εκπαίδευσης από τα δικά τους έσοδα σε παραπάνω από τα δύο τρίτα των χωρών

Τα «ίδια έσοδα» των τοπικών ή περιφερειακών αρχών αναφέρονται, στις περισσότερες περιπτώσεις, σε φόρους που εισπράττονται από τις αρχές αυτές από τους κατοίκους/επιχειρήσεις της περιοχής. Οι τοπικοί φόροι χρησιμοποιούνται φυσικά και για άλλους σκοπούς πέραν της εκπαίδευσης, έτσι το ποσό που καταλήγει στην εκπαίδευση να εξαρτάται συχνά από τις ανάγκες άλλων δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και από τις πολιτικές προτεραιότητες των περιφερειακών ή τοπικών αρχών. Τα έσοδα χρησιμοποιούνται για όλες τις κατηγορίες εκπαίδευσης. Οι περιφερειακές ή τοπικές αρχές χρησιμοποιούν ίδια έσοδα για τη χρηματοδότηση των σχολείων σε 27 χώρες. Για παράδειγμα, στις σκανδιναβικές χώρες, τη Βουλγαρία (δημοτικά σχολεία), την Εσθονία και το Ηνωμένο Βασίλειο (Σκωτία), αυτό το είδος των εσόδων χρησιμοποιείται για όλες τις κατηγορίες των πόρων. Σε 17 χώρες, περιορίζεται μόνο σε ορισμένους πόρους. Για παράδειγμα, στη Λιθουανία και τη Ρουμανία, τα τοπικά/περιφερειακά έσοδα χρησιμοποιούνται για την κάλυψη επιχειρησιακών και κεφαλαιουχικών αγαθών. Τέλος, πρέπει ν' αναφερθεί ότι μόνο οι λίγες χώρες χρησιμοποιούν τα έσοδα αυτά για τη χρηματοδότηση του διδακτικού προσωπικού.⁵

1.2.2. Μέθοδοι για τη χρηματοδότηση

Οι εκπαιδευτικές αρχές καλούνται να αντιμετωπίσουν την κατανομή των πόρων ανάλογα με τις ανάγκες των σχολείων, με δίκαιο και αποτελεσματικό τρόπο. Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να αναλύσει τις μεθόδους σύμφωνα με τις οποίες γίνεται η κατανομή των χρημάτων στις σχολικές μονάδες. Θα δούμε το κατά πόσο υπάρξει σχέση ανάμεσα στα είδη των πόρων και στις μεθόδους κατανομής που χρησιμοποιούνται. Θα εξετάσει επίσης το κατά πόσο διαφέρουν οι μέθοδοι ανάλογα με το επίπεδο της αρχής που συμμετέχει (κεντρική, περιφερειακή ή τοπική).

Μπορούν να εντοπιστούν δύο βασικά μοντέλα. Το πρώτο χρησιμοποιεί μια συμφωνημένη διαδικασία βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων για τον προσδιορισμό του ακριβούς ύψους των πόρων που θα πρέπει να λάβουν τα σχολεία. Αντίθετα, το δεύτερο συνηθισμένο μοντέλο βασίζεται σε εκτιμήσεις των αναγκών των σχολείων, οι οποίες ενδέχεται να λαμβάνουν υπόψη κάποια προκαθορισμένα κριτήρια αλλά δεν το κάνουν πάντα. Σύμφωνα με το τελευταίο μοντέλο, οι αρμόδιες εκπαιδευτικές

---

⁵ Όπως παραπάνω. « Σχολείο και τοπική αυτοδιοίκηση: υποχρέωση ή δημιουργία»

αρχές απολαμβάνουν μεγαλύτερη αυτονομία όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων για το ύψος των πόρων προς κατανομή.

Μέσω αυτών των δύο μοντέλων, μπορούν να προσδιοριστούν τρεις μέθοδοι χρηματοδότησης.

1. Η χρηματοδότηση βάσει φόρμουλας συνδέεται συνήθως με το πρώτο μοντέλο. Χρησιμοποιεί καθορισμένα κριτήρια και εφαρμόζει ένα καθολικά αποδεκτό κανόνα σε αυτά τα κριτήρια για τον καθορισμό του ύψους των πόρων που δικαιούται κάθε σχολείο.
2. Η έγκριση προϋπολογισμού είναι μια μέθοδος που συνήθως συνδέεται με το δεύτερο μοντέλο. Αφορά τη χορήγηση πόρων σε αρχές/σχολεία ανάλογα με τον προϋπολογισμό που έχουν καταρτίσει προς έγκριση από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.
3. Ο καταμερισμός των πόρων βάσει διακριτικής ευχέρειας, επίσης συνδέεται με το δεύτερο μοντέλο. Στα πλαίσια αυτού του συστήματος, το ύψος των πόρων καθορίζεται από την αρμόδια αρχή. Είναι σταθερό και δεν χρειάζεται να εμπλακούν άλλες αρχές, καθώς δεν υπάρχει προκαθορισμένη χρηματοδοτική μέθοδος για τη χρηματοδότηση που να υπολογίζει τα ποσά που θα χορηγηθούν και οι εκτιμήσεις των αναγκών και οι αντίστοιχες κατανομές πόρων γίνονται με βάση την κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Οι τύποι χρηματοδότησης που λαμβάνονται υπόψη αφορούν επιχορηγήσεις που προορίζονται για ειδικούς πόρους, συνολικές επιχορηγήσεις (που προορίζονται για τη χρηματοδότηση περισσότερων από μία κατηγορία πόρων) και ποσά κατ' αποκοπή .

Σε πέντε εκπαιδευτικά συστήματα, όλες οι αρμόδιες εκπαιδευτικές αρχές χρησιμοποιούν μόνο χρηματοδοτικές φόρμουλες για τον καθορισμό του ύψους των πόρων που απαιτούνται για το προσωπικό, τις τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες.

Στην Ευρώπη, η χρήση μιας χρηματοδοτικής φόρμουλας αποτελεί το συνηθέστερο τρόπο καθορισμού του ύψους των πόρων που θα διατεθούν για διδακτικό προσωπικό από τα υπουργεία κεντρικών/ανώτατων αρχών. Τα εκπαιδευτικά συστήματα που χρησιμοποιούν αυτή τη μέθοδο μπορούν να χωριστούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες: η πρώτη συμπεριλαμβάνει τα συστήματα όπου τα κονδύλια που προορίζονται για το διδακτικό προσωπικό αποτελούν μέρος ενός ποσού

κατ' αποκοπή ή μιας συνολικής επιχορήγησης που παρέχεται είτε στις σχολικές, είτε στις ενδιάμεσες αρχές, ενώ η δεύτερη συμπεριλαμβάνει τα συστήματα όπου τα υπουργεία παρέχουν κονδύλια στους αρμόδιους φορείς ή αρχές, με σκοπό την κάλυψη των εξόδων του διδακτικού προσωπικού ή συστήματα όπου τα υπουργεία πληρώνουν απευθείας τους εκπαιδευτικούς. Οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης συνήθως ανήκουν στην πρώτη κατηγορία. Ο αριθμός είναι ίδιος για κάθε κατηγορία. Στην Πολωνία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο (Ουαλία και Σκοτία) και τη Νορβηγία, οι τοπικές αρχές, οι οποίες απολαμβάνουν ιδιαίτερη αυτονομία στη διαχείριση των δημόσιων υπηρεσιών – συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης λαμβάνουν ένα ποσό κατ' αποκοπή βάσει μιας χρηματοδοτικής φόρμουλας. Αυτό το ποσό κατ' αποκοπή, το οποίο μπορεί να είναι μικρό σε κάποιες χώρες, χρησιμοποιείται για την αγορά ή την κατανομή των απαραίτητων πόρων για τη λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών που βρίσκονται υπό την εποπτεία τους.

Στη Βουλγαρία (δημοτικά σχολεία), το Υπουργείο Οικονομικών διαθέτει μια συνολική επιχορήγηση στα δημοτικά συμβούλια και τις τοπικές αρχές, οι οποίες, με τη σειρά τους, διαθέτουν μια άλλη συνολική επιχορήγηση στα σχολεία για τη μισθοδοσία του εκπαιδευτικού προσωπικού. Στην Εσθονία, παρέχεται μια συνολική επιχορήγηση στις τοπικές κυβερνήσεις για τη χρηματοδότηση των δαπανών του προσωπικού, αλλά και για κεφαλαιουχικές δαπάνες, καθώς και δαπάνες σε επιχειρησιακά αγαθά και υπηρεσίες. Στη Λιθουανία, το Υπουργείο Παιδείας παρέχει μια συνολική επιχορήγηση στους δήμους. Οι επιχορηγήσεις αυτές κατανέμονται περαιτέρω στα σχολεία, τα οποία πληρώνουν απευθείας τους εκπαιδευτικούς τους και αγοράζουν βιβλία και άλλους σχετικούς με τη διδασκαλία πόρους. Στις Κάτω Χώρες, ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, λαμβάνει χρηματοδότηση από το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστημών και παρέχει συνολικές επιχορηγήσεις στις σχολικές αρχές για την κάλυψη δαπανών για το προσωπικό, αλλά και τρεχουσών δαπανών.

Στη Ρουμανία, το Υπουργείο Δημοσίων Οικονομικών παρέχει μια συνολική επιχορήγηση στο γενικό τμήμα δημοσίων οικονομικών της κάθε περιφέρειας, το οποίο τη μεταβιβάζει στο σώμα σχολικών επιθεωρητών της περιφέρειας. Στη συνέχεια, μεταφέρεται σε τοπικά συμβούλια και τελικά καταλήγει στα διοικητικά συμβούλια των σχολείων. Η εν λόγω επιχορήγηση χρησιμοποιείται για την κάλυψη της μισθοδοσίας του προσωπικού, της ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και μέρους των επιχειρησιακών και κεφαλαιουχικών δαπανών. Μια συνολική επιχορήγηση για την

κάλυψη όλων των πόρων εκτός των κεφαλαιουχικών αγαθών παρέχεται επίσης στις τοπικές αρχές από τα αρμόδια υπουργεία στο Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία και Βόρεια Ιρλανδία): αυτό ισχύει μόνο για τα επιχορηγούμενα σχολεία στην Αγγλία και τα ελεγχόμενα και επιχορηγούμενα σχολεία στη Βόρεια Ιρλανδία. Στη Δανία και τη Σλοβενία, τα αρμόδια υπουργεία παρέχουν μια συνολική επιχορήγηση στις σχολικές διευθύνσεις/συμβούλια της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για όλες τις κατηγορίες πόρων στην περίπτωση της Δανίας και για τις δαπάνες σε προσωπικό και επιχειρησιακά αγαθά και υπηρεσίες στην περίπτωση της Σλοβενίας.

Σε περίπτωση που δεν χρησιμοποιείται κάποια κοινή διαδικασία για τον καθορισμό του ύψους των πόρων που προορίζονται για το διδακτικό προσωπικό, οι αρμόδιες αρχές παρέχουν επιχορηγήσεις οι οποίες προορίζονται για αυτό το σκοπό σε όλες τις χώρες, εξαιρουμένης της Δανίας (για τα σχολεία πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Στη Δανία, τα κονδύλια για αυτό το σκοπό αποτελούν μέρος ενός ποσού κατ' αποκοπή που κατανέμεται στους δήμους. Οι εκπαιδευτικοί πληρώνονται απευθείας από το αρμόδιο υπουργείο σε οκτώ εκπαιδευτικά συστήματα. Μια χρηματοδοτική φόρμουλα χρησιμοποιείται για τον καθορισμό του ύψους των πόρων που απαιτούνται για τη συγκεκριμένη κατηγορία δαπανών σε όλες τις χώρες, εκτός της Ουγγαρίας και της Πορτογαλίας.⁶

Η πλειοψηφία των χωρών χρησιμοποιεί μια προσέγγιση που βασίζεται σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά για τον καθορισμό του ύψους των απαιτούμενων πόρων για κεφαλαιουχικά αγαθά. Προκειμένου να καθοριστεί το ύψος των πόρων που πρόκειται να χορηγηθούν, τα αρμόδια υπουργεία σε όλη την Ευρώπη συνήθως βασίζονται σε εκτιμήσεις σχετικά με τις ανάγκες των σχολείων ή τις ανάγκες των ενδιάμεσων αρχών στις οποίες θα διαθέσουν τα κεφάλαια. Με άλλα λόγια, σε αντίθεση με τους άλλους δύο μεγάλους τύπους δαπανών, οι αποφάσεις που αφορούν τα κεφαλαιουχικά αγαθά λαμβάνονται συχνότερα με βάση τη διακριτική ευχέρεια των αρμόδιων υπουργείων, στα οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, καταβάλλεται προς έγκριση προϋπολογισμός κεφαλαίων από τα σχολεία ή τις αρμόδιες ενδιάμεσες αρχές.

Οι πιο συχνές μέθοδοι χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται από τις ενδιάμεσες αρχές λειτουργούν βάσει της διακριτικής ευχέρειας και της έγκρισης του προϋπολογισμού.

---

⁶ «Σύστημα κατανομής επιχορηγήσεων για τη χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών και επισκευών - συντηρήσεων των σχολείων από την τοπική αυτοδιοίκηση», Μελέτη ΕΕΤΑΑ για λογαριασμό ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.Α. - ΚΕΔΚΕ, 2004

Για τις περισσότερες χώρες , οι ενδιάμεσες αρχές (σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο), διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη χρηματοδότηση των σχολείων. Μεταβιβάζουν τους πόρους που τους κατανεμήθηκαν από τα αρμόδια υπουργεία στις σχολικές αρχές, καλύπτουν οι ίδιες τα έξοδα για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες που προορίζονται για σχολική χρήση και σε κάποιες χώρες, χρησιμοποιούν μέρος των εσόδων τους από φόρους για να χρηματοδοτήσουν εν μέρει τη σχολική εκπαίδευση. Αν και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τις ενδιάμεσες αρχές για την κατανομή των πόρων στα σχολεία μπορεί να διαφέρουν, είναι πιο σύνηθες να χρησιμοποιούν την κρίση τους για τον καθορισμό του ύψους των κονδυλίων που θα μεταβιβαστούν ή να βασίσουν την κατανομή στις κοστολογήσεις και τους προϋπολογισμούς που υποβάλλονται προς έγκριση από τις σχολικές αρχές.

1.3. ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ & ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ Ο.Τ.Α .

1.3.1 Γενικά στοιχεία

Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί είναι αρμοδιότητα της Τ.Α.. Ο τρόπος κατανομής των πόρων, για την επιχορήγηση της λειτουργίας των βρεφονηπιακών σταθμών, επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα και ποσότητα των προσφερομένων υπηρεσιών, καθώς και τη αποτελεσματικότητα και ορθολογική οργάνωση της υπηρεσίας αυτής τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, για την εφαρμογή Προγράμματος Επιστημονικής και Τεχνικής Στήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού, συγκεντρώθηκαν τα στοιχεία για τους Παιδικούς και τους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των Ο.Τ.Α. Μετά τη συγκέντρωση των στοιχείων στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. και την καταχώρησή τους σε βάση δεδομένων έγινε μια πρώτη επεξεργασία τους, τα αποτελέσματα της οποίας αναφέρονται παρακάτω.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής & Πρόνοιας της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., διαβλέποντας τη σπουδαιότητα ενός σύγχρονου, αντικειμενικού και αποτελεσματικού τρόπου

κατανομής, πρότεινε στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. να μελετήσει και να διατυπώσει πρόταση κατανομής για την επιχορήγηση των μεταφερθέντων βρεφονηπιακών σταθμών.

1.3.2. Οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί σταθμοί στην Ελλάδα

Οι βασικές ρυθμίσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κρατικών παιδικών σταθμών περιέχονται στο Νόμο 2/5-11-1935, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα από τους Νόμους 2147/1939, 1124/1944 και 3045/1954. Σκοπός των κρατικών παιδικών σταθμών ήταν αρχικά η ημερήσια περίθαλψη και μόρφωση των απόρων ανηλίκων, ενώ σε κάθε παιδικό σταθμό μπορούσε να λειτουργήσει και «τμήμα παιδικού συσσιτίου» για άπορα παιδιά ηλικίας από 7 μέχρι 13 ετών. Στο σκοπό αυτό συμπεριλήφθη αργότερα η «ενδιαίτησης, διαπαιδαγώγησης και ψυχαγωγία βρεφών και νηπίων, λόγω εργασίας της μητρός των ή εταίρων κοινωνικών αιτίων» .

Οι κρατικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί διοικούνταν από Τριμελή ΔΣ, αποτελούμενα από έναν υπάλληλο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, έναν αιρετό εκπρόσωπο της ΤΑ και ένα γονέα ή κηδεμόνα παιδιού γραμμένου στη δύναμη του σχολείου.

Με Νόμο πραγματοποιήθηκε η μεταβίβαση των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στην Τ.Α. Η μεταβίβαση αυτή ήταν στην πράξη προαιρετική, αφού για την υλοποίηση της, απαιτούσε προηγούμενη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Σκοπός των δημοτικών και κοινοτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών είναι η «καθημερινή φύλαξη, φροντίδα, ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων και βρεφών εργαζομένων γονέων, η πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική, ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών, η προπαρασκευή τους για τη φυσική μετάβαση τους από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.

Πόροι των δημοτικών ή κοινοτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών προέρχονται από : α) επιχορηγήσεις του ΥΥΠ, β) επιχορηγήσεις του οικείου ΟΤΑ, γ) μηνιαίες οικονομικές εισφορές που τυχόν επιβάλλονται στις οικογένειες των φιλοξενούμενων παιδιών, δ) πρόσοδοι από περιουσία, ε) κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες και στ) έσοδα από κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Πιστεύω ότι πρέπει να γίνει αναφορά στα σημερινά δεδομένα για τους Παιδικούς-Βρεφονηπιακούς Σταθμούς. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των καταχωρημένων, στη

βάση δεδομένων παιδικών σταθμών είναι 1.346. Προέρχεται από 565 Δήμους και Κοινότητες. Παράλληλα έχουν καταγραφεί 152 Οργανισμοί Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, που φυσικά αντιστοιχούν σε ισάριθμους (152) ΟΤΑ. Σε αυτούς τους Οργανισμούς είναι ενταγμένοι οι 737 από τους 1346 Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς (ποσοστό 54,75%).

Νομική Μορφή

Από τους 1.346 καταγεγραμμένους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, οι 1.282 έχει μεταφερθεί από το Δημόσιο στους ΟΤΑ, ενώ οι 64 (ποσοστό 4,7%) από την ίδρυσή τους ανήκουν στους ΟΤΑ.

Προσωπικό

Στους Παιδικούς Σταθμούς σήμερα απασχολούνται περί τους 6.336 εργαζόμενοι. Από αυτούς οι 3.400 , αποτελούν το εκπαιδευτικό (επιστημονικό και βοηθητικό) προσωπικό. Έτσι, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι , το προσωπικό των υπό χρηματοδότηση βρεφονηπιακών σταθμών έχει αυξηθεί κατά 10% περίπου μετά τη μεταβίβαση τους στην ΤΑ. Η αύξηση του προσωπικού δεν έχει κατανεμηθεί ομοιόμορφα. Ένα ποσοστό γύρω στο 50% παρουσιάζει μείωση του αριθμού των παιδιών, ενώ παρατηρείται και ένα 25% περίπου με αύξηση του αριθμού των παιδιών και ταυτόχρονη μείωση του προσωπικού. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, που παρατηρούνται πολύ μεγάλοι περιορισμοί προσωπικού (πάνω από 10 άτομα) οι διακυμάνσεις στον αριθμό των παιδιών είναι περιορισμένες. Τέλος, οι Παιδικόί Σταθμοί , οι οποίοι παρουσίασαν μείωση προσωπικού, παράλληλα έχουν και αυξημένα έξοδα.

Παιδιά

Το σύνολο των εξυπηρετούμενων, σήμερα, βρεφών και νηπίων στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς είναι 63.050, ενώ πριν τη μεταβίβαση τους στους ΟΤΑ, αυτά ήταν 55.274 . Ο αριθμός των παιδιών που εξυπηρετούνται μειώθηκε μετά από τη μετάβαση στον ΟΤΑ. Στους λόγους συμπεριλαμβάνονται κυρίως η έλλειψη προσωπικού, η κτιριακή υποδομή και σε μερικές περιπτώσεις, η επιβολή τροφείων μετά τη μεταβίβαση.

Αντίθετα σημαντικός αριθμός παιδικών σταθμών , εμφανίζει αύξηση του πραγματικού αριθμού των εξυπηρετούμενων παιδιών μετά τη μεταβίβασή τους στον ΟΤΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Καθεστώς ιδιοκτησίας κτιρίων

Καθεστώς κτιρίων	Αριθμός Σταθμών	Ποσοστό
Ιδιότητα	681	53%
Ενοικιαζόμενα	434	34%
Κληροδοτήματα	26	2%
Κάτι άλλο, διαφορετικό	104	8%
Δεν δηλώνουν	37	3%
Σύνολο	1282	100%

7

Οικονομικά Στοιχεία

Το μέσο κόστος ανά παιδί είναι περίπου 2.550 Ευρώ. Στον υπολογισμό αυτού του μέσου όρου, υπολογίστηκε το σύνολο του κόστους, των παιδιών και των εργαζομένων το 2002. Εάν υπολογιστεί μόνο το προσωπικό που «μεταβιβάστηκε» μαζί με τους βρεφονηπιακούς στους ΟΤΑ, το μέσο κόστος ανά παιδί κατεβαίνει στα 2.418 Ευρώ. Το μέσο κόστος των ανελαστικών δαπανών (μισθοδοσία-ενοίκια) των βρεφονηπιακών σταθμών είναι περίπου 1.860 Ευρώ ανά παιδί. Η μισθοδοσία του εκπαιδευτικού προσωπικού, πριν τη μεταβίβασή τους στους ΟΤΑ, γινόταν απευθείας από το Δημόσιο Ταμείο. Αυτό είχε ως συνέπεια τα αντίστοιχα ποσά των επιχορηγήσεων (Εσοδα) και Μισθών (Εξοδα) να εμφανίζονται ελλιπή για τα έτη πριν τη μεταβίβαση και συνεπώς οποιαδήποτε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσά μετά τη μεταβίβαση να μην είναι δυνατή. Το κόστος του παιδαγωγικού υλικού , ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος του σταθμού.

1.3.3 Πρότυπο κόστος-λειτουργία του βρεφονηπιακού σταθμού

⁷ www.wikipedia.gr

Σε κάθε βρεφικό τμήμα να φιλοξενούνται δώδεκα (12) βρέφη με δύο παιδαγωγούς και μία βοηθό και κάθε τμήμα παιδικού σταθμού να εξυπηρετεί έως 25 παιδιά με μία (1) παιδαγωγό και μία (1) βοηθό. Αυτός είναι και ο βασικός στόχος της κατανομής των επιχορηγήσεων στους μεταφερθέντες βρεφονηπιακούς σταθμούς. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνονται:

- ✓ η μισθοδοσία (18.000 € για το βοηθητικό προσωπικό και 20.000€ για το επιστημονικό προσωπικό, ετησίως)
- ✓ τα ενοίκια -εάν υπάρχουν- (15.000 € ετησίως/ανά σταθμό για τους μεγάλους Δήμους Αττικής Θεσσαλονίκης, πρωτεύουσες νομών και 10.000 για του λοιπούς Δήμους)
- ✓ τα έξοδα συντήρησης κτιρίων, 3.000€ ετησίως ανά σταθμό (κτίριο)
- ✓ τα έξοδα παιδαγωγικού και λοιπού υλικού (200€ ετησίως ανά παιδί)
- ✓ γενικά έξοδα, όπως θέρμανση, ρεύμα, νερό κ.λ.π. (6.000 ετησίως ανά σταθμό)

Κάθε σταθμός λαμβάνει επιχορήγηση, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών που φιλοξενεί.

1.3.4. Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δημοτικών Βρεφονηπιακών σταθμών

Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει:

I. Καθορισμός προδιαγραφών

Για να μπορέσουν οι ΟΤΑ, αλλά και οι βρεφονηπιακοί σταθμοί να προσανατολίσουν τους στόχους και τις ενέργειες τους, θα πρέπει να υπάρξει καθορισμός προδιαγραφών, που θα υπακούει στις σύγχρονες επιστημονικές και λειτουργικές απαιτήσεις. Ο προσδιορισμός των προδιαγραφών θα εξασφαλίζει ένα ελάχιστο ποιοτικό επίπεδο προσφερομένων υπηρεσιών στους πολίτες. Οι προδιαγραφές θα κάνουν επίσης, πιο εύκολη και αντικειμενική την αξιολόγηση της προσπάθειας του κάθε βρεφονηπιακού σταθμού, αλλά και ΟΤΑ. Οι προδιαγραφές, που είναι αναγκαίο να εκπονηθούν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος είναι:

- Πρότυπες προδιαγραφές υλικοτεχνικής υποδομής των δημοτικών βρεφονηπιακών σταθμών.
- Πρότυπες προδιαγραφές παιδαγωγικού υλικού.
- Πρότυπος κανονισμός λειτουργίας.

- Πρότυπος κανονισμός προσωπικού.
- Πρότυπος κανονισμός «οργανισμού» βρεφονηπιακών σταθμών, για τους ΟΤΑ με πάνω από δύο βρεφονηπιακούς σταθμούς, που θα εκμεταλλεύεται τις οικονομίες κλίμακας.

II. Καταγραφή όλων των βρεφονηπιακών σταθμών, που ανήκουν σε ΟΤΑ, ανεξάρτητα από νομική μορφή και προέλευση.

Σήμερα στο χώρο των δημοτικών βρεφονηπιακών σταθμών κυριαρχεί μία πολυνομία και ένας μωσαϊκό θεσμικών πλαισίων. Οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες είναι α) οι μεταφερθέντες, με διάφορους νόμους, βρεφονηπιακοί σταθμοί και β) οι σταθμοί που έχουν φτιαχτεί από τους ίδιους τους ΟΤΑ είτε μέσω κοινοτικών προγραμμάτων, είτε απλώς ως δημοτικές επιχειρήσεις ή δημοτικοί σταθμοί.

Η καταγραφή του συνόλου των σταθμών θα έχει ως στόχο οι παρεμβάσεις να μην αφορούν μόνο τους μεταφερθέντες σταθμούς, αλλά να ενταχθεί, ιδιαίτερα στις προδιαγραφές, δεδομένου ότι πολλοί λειτουργούν χωρίς άδεια, το σύνολο των σταθμών.

III. Αποτύπωση και μέτρηση των «αναγκών» για την επέκταση ή δημιουργία νέων βρεφονηπιακών σταθμών.

Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί προσφέρουν σημαντικές κοινωνικές υπηρεσίες με αντίκτυπο σε πολλούς τομείς της σύγχρονης οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Έτσι, η ζήτηση για τις υπηρεσίες αυτές έχει αυξηθεί. Για να υπάρξει ένας καλύτερος και αντικειμενικός προγραμματισμός θα πρέπει να αποτυπωθούν οι «ανάγκες» σε επεκτάσεις ή δημιουργία νέων σταθμών. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η σημερινή χωροταξική κατανομή των βρεφονηπιακών σταθμών δεν υπακούει σε ευδιάκριτα κοινωνικά ή οικονομικά κριτήρια.

IV. Σύστημα κριτηρίων κατανομής των επιχορηγήσεων στους παιδικούς σταθμούς – πρότυπο κόστος

Ήδη η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., μετά από μελέτη της Ε.Ε.Τ.Α.Α., έχει επεξεργαστεί ένα τριετές πρόγραμμα προσαρμογής του τρόπου χρηματοδότησης των μεταφερθέντων

βρεφονηπιακών σταθμών. Βασικό στοιχείο του προσδιορισμού της επιχορήγησης είναι το πρότυπο κόστος. Σύμφωνα με το νόμο, η πρότυπη λειτουργία ενός σταθμού απαιτεί 25 νήπια ή 12 βρέφη. Παρατηρείται ότι ορισμένοι μεταφερθέντες βρεφονηπιακοί σταθμοί δεν έχουν τα σχετικά μεγέθη με αρνητικά αποτέλεσμα στην ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών τους, αλλά και στο κόστος λειτουργίας τους. Με την εφαρμογή του Προγράμματος οι ΟΤΑ θα γνωρίζουν εκ των προτέρων την επιχορήγηση που θα λαμβάνουν και θα μπορούν να προϋπολογίσουν τις παρεμβάσεις τους σε αυτό το κρίσιμο για τις κοινωνικές υπηρεσίες τομέα.

Για την επίλυση των στεγαστικών προβλημάτων μεγάλου αριθμού σταθμών θα μπορούσε στο πρόγραμμα «Θησέας» να ενταθεί για τους παιδικούς σταθμούς και πρόγραμμα θα λυθούν τα προβλήματα βιωσιμότητας.⁸

1.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Προκειμένου να εξασφαλιστεί μια όσο το δυνατόν πιο σφαιρική θεώρηση της κατάστασης που έχει διαμορφωθεί στη χώρα μας και να γίνουν κατανοητές οι γενικότερες μεταρρυθμιστικές τάσεις που επικρατούν, πιστεύω ότι είναι απαραίτητη η συγκριτική μελέτη και παρουσίαση των εκπαιδευτικών συστημάτων άλλων χωρών της Ε.Ε. και ειδικότερα όσον αφορά το βαθμό αποκέντρωσης, το βαθμό αυτονομίας και το βαθμό εμπλοκής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργία των σχολικών μονάδων. Είναι πλέον γεγονός ότι δίνεται ολοένα και αυξανόμενη βαρύτητα προς την κατεύθυνση της αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων στα εκπαιδευτικά συστήματα πολλών ευρωπαϊκών χωρών.

Έτσι, τα τελευταία έτη παρατηρείται μια κυρίαρχη τάση στην εκπαίδευση για μεγαλύτερη αποκέντρωση του μηχανισμού λήψεως αποφάσεων και μεταφορά της σχετικής ευθύνης από την κεντρική διοίκηση της εκπαίδευσης προς το σχολείο. Αυτό συμβαίνει επειδή υπάρχει η πεποίθηση ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η εξουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης, υφίσταται δε πολιτική ανάγκη αύξησης της περιφερειακής και τοπικής αυτονομίας και αυξανόμενη ανάγκη εξεύρεσης νέων πηγών χρηματοδότησης της δημόσιας εκπαίδευσης. Οι σύγχρονες τάσεις στα ευρωπαϊκά

---

⁸ «Αποτύπωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο σχολικών μονάδων», Κ.Ε.Ε., Αθήνα 2005.

συστήματα εκπαίδευσης είναι οι εξής: η αυξανόμενη τάση λειτουργικής και παιδαγωγικής αυτονομίας των σχολικών μονάδων με αναφορά και προσανατολισμό στην τοπική πρωτοβουλία, η αποκεντρωτική τάση σε θέματα δαπανών υποχρεωτικής εκπαίδευσης, στις αμοιβές του μη διδακτικού προσωπικού, την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, καθώς και η ανοιχτή συζήτηση για την αυτονομία των σχολικών μονάδων υποχρεωτικής εκπαίδευσης να αναζητούν και να διαχειρίζονται πόρους από ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης.

Στην παρούσα εργασία ακολουθήσαμε την εξής μεθοδολογία: Το αν κάποιο εκπαιδευτικό σύστημα θεωρείται συγκεντρωτικό ή αποκεντρωτικό θα κριθεί με βάση ορισμένες παραμέτρους του εκπαιδευτικού συστήματος που έχουν επιλεγεί. Θα κριθεί κατά συνέπεια και ο βαθμός εμπλοκής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε συγκεκριμένους τομείς, οι οποίοι είναι οι παρακάτω: ο καθορισμός του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών, η επιλογή των διδακτικών βιβλίων, η επιλογή και πρόσληψη των εκπαιδευτικών λειτουργών, ο καθορισμός των διδακτικών - παιδαγωγικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται, η χρηματοδότηση των δαπανών των σχολικών αναγκών, καθώς και οι σχέσεις των σχολικών μονάδων με την τοπική κοινωνία.⁹

Υποδειγματική αναφορά σε εκπαιδευτικά συστήματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών

1.4.1. Μεγάλη Βρετανία

Η Μεγάλη Βρετανία αποτελείται από την Αγγλία, την Ουαλία, τη Σκωτία και τη Βόρεια Ιρλανδία. Τα επικρατέστερα εκπαιδευτικά συστήματα είναι αυτά της Αγγλίας και της Ουαλίας, τα οποία περικλείουν και τα περισσότερα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού συστήματος της Σκωτίας. Το μοντέλο διοίκησης της εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία είναι αποκεντρωτικό. Οι ευθύνες κατανέμονται ανάμεσα στην κεντρική κυβέρνηση, στην τοπική αυτοδιοίκηση και στους σχολικούς φορείς. Αν και τη συνολική ευθύνη για την εκπαίδευση που επιχορηγείται από τον κρατικό προϋπολογισμό τη φέρει η κεντρική κυβέρνηση, η εκπαίδευση στην Αγγλία και την Ουαλία χαρακτηρίζεται γενικά από τον αποκεντρωτικό της προσανατολισμό.

---

⁹ «Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα» Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Ανδρ. Μπρούζος, Ελ. Στεφάνου, Νικ. Παπαδάκης, Ζαχ. Παληός, Βασ. Κουλαίδης, Αθήνα Δεκέμβριος 2008

Ο εκπαιδευτικός νόμος του 1902 μεταβίβασε στα τοπικά όργανα διοίκησης (County and County Borough Councils) την αρμοδιότητα Τοπικών Εκπαιδευτικών Αρχών (Local Educational Authority – L.E.A.)³ και παραχώρησε σε αυτά το δικαίωμα για συντήρηση των σχολείων της Β/βαθμιας εκπαίδευσης με δημόσια μέσα, κάτι που στο χρόνο που ακολούθησε οδήγησε σε μια τοπικά διαφορετική προσφορά σε σχολεία και μ' αυτόν τον τρόπο σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες. (Anweiler, 2003)

Επειδή στην Αγγλία δεν υπάρχει γραπτό Σύνταγμα και οι νόμοι που ψηφίζονται στη Βουλή αποτελούν κατά κάποιο τρόπο τμήματα του Συντάγματος, έτσι και οι διατάξεις που περιέχονται στον εκπαιδευτικό νόμο του 1944 αποκτούν συνταγματικό κύρος. Αυτός ο νόμος αφορούσε την οργάνωση της διοίκησης και τη δομή της εκπαίδευσης και ρύθμιζε τη σχέση ανάμεσα στο κράτος και τα θρησκευτικά δόγματα στην περιοχή της εκπαίδευσης. Το άλλοτε «Board of Education» αντικαταστάθηκε από ένα υπουργείο, ενώ ενισχύθηκε σημαντικά το κύρος του ως κεντρικής εκπαιδευτικοπολιτικής εξουσίας απέναντι στις τοπικές εκπαιδευτικές αρχές (L.E.A.). Το σύστημα των L.E.A. ολοκληρώθηκε και οι αρμοδιότητές του καθορίστηκαν με μεγαλύτερη σαφήνεια. Υποχρεώθηκαν από το νόμο να εξασφαλίζουν επαρκώς εκπαιδευτικές δυνατότητες για όλα τα παιδιά μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής φοίτησης και δημιουργήθηκαν τα απαιτούμενα ιδρύματα για την επιμόρφωση των αποφοίτων και ενηλίκων (Anweiler, 2003). Ο νόμος αυτός του 1944 εισήγαγε αυτό που στην Αγγλία αναφέρουν ως «εθνικό σύστημα με τοπική διοίκηση», μια τριμερή δηλαδή συνεργασία μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης, τοπικής αυτοδιοίκησης και σχολικών μονάδων. Το σύστημα αυτό επιβίωσε για σαράντα και πλέον χρόνια.

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Αγγλίας ωστόσο άλλαξε ριζικά με το Νόμο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης του 1988 (Education Reform Act), ο οποίος είναι και ο πλέον σημαντικός μετά το Νόμο του 1944. Με το Νόμο αυτό οι εξουσίες της κεντρικής και τοπικής κυβέρνησης και των σχολείων χωριστά έχουν υποστεί ριζικές αλλαγές. Η αποκέντρωση στην οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης είχε παράδοση δεκαετιών στην Αγγλία με ισχυρές τοπικές εκπαιδευτικές αρχές. Οι νέες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις όμως οδηγούν σε σταδιακή αποδυνάμωση των τοπικών εκπαιδευτικών θεσμών και στην ενίσχυση του κρατικού παρεμβατισμού στον εκπαιδευτικό χώρο. Ωστόσο διατηρούνται τα κύρια χαρακτηριστικά του αποκεντρωτικού χαρακτήρα.

Με το ειδικό θεσμικό βάρος που έχουν οι L.E.A. συνδέονται με το Υπουργείο Παιδείας λιγότερο με ιεραρχική σχέση και περισσότερο λειτουργούν ως θεσμοποιημένοι φορείς συνεργασίας για την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Οι κύριες ευθύνες των L.E.A. περιλαμβάνουν:

- την ίδρυση και λειτουργία σχολικών μονάδων
- την οικονομική διαχείριση
- την αποτύπωση και βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των σχολείων
- την στελέχωση και εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού
- την εξασφάλιση της λειτουργίας των σχολείων την υποστήριξη της μόρφωσης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- την ενασχόληση με παράπονα προσώπων και φορέων καθώς και τη λύση προβλημάτων
- τα σχολικά γεύματα και τη μεταφορά των μαθητών

Σχετικά με την ίδρυση και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων πρέπει να σημειωθούν τα παρακάτω:

Πρωταρχική και κύρια αρμοδιότητα των τοπικών εκπαιδευτικών αρχών (L.E.E.A.) είναι η ευθύνη για την ίδρυση και συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Για να ιδρυθεί, να κλείσει ή να αλλάξει λειτουργία μία σχολική μονάδα που ανήκει στη δικαιοδοσία των L.E.A., πρέπει να κατατεθεί πλήρως τεκμηριωμένη πρόταση. Οι προτάσεις αυτές πρέπει να εγκριθούν από το Σχολικό Συμβούλιο και τις L.E.A. Τα σχολεία κάθε κομητείας ιδρύονται και ενισχύονται οικονομικά πλήρως από τις L.E.A. Αυτές μεριμνούν για το κτιριακό, την καθαριότητα, τα εποπτικά μέσα και για άλλες λειτουργικές ανάγκες. Η τελική έγκριση του Υπουργείου Παιδείας απαιτείται για την ίδρυση, επέκταση ή κατάργηση ενός σχολείου, ενώ για τον προσδιορισμό του είδους του, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας του αρμόδιες είναι οι κατά τόπους εκπαιδευτικές αρχές. Οι σταθερές δαπάνες που αντιμετωπίζουν οι L.E.A. περιλαμβάνουν τα κτίρια και τον εξοπλισμό των σχολείων της αρμοδιότητάς τους και καλύπτονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με την κεντρική κυβέρνηση.

Βασικό καθήκον των L.E.A. αποτελεί η λειτουργική ευελιξία των σχολείων. Για το λόγο αυτό συνεργάζονται με τους διευθυντές των σχολείων και με τα άλλα όργανα

της σχολικής μονάδας. Τις αρμοδιότητες της διοίκησης και του ελέγχου των επιμέρους σχολείων μοιράζονται οι L.E.A., το Συμβούλιο του σχολείου (Board of Governors σε δευτεροβάθμια σχολεία, Board of Managers σε πρωτοβάθμια σχολεία) και ο διευθυντής του σχολείου. Οι επιμέρους αρμοδιότητές τους είναι καθορισμένες σε ειδικά θεσμικά κείμενα - εγκυκλίους, τα οποία εκδίδονται από τις L.E.A.

Επιπλέον, οι L.E.A. προγραμματίζουν και εξασφαλίζουν τις αναγκαίες σχολικές θέσεις και εποπτεύουν τις εγγραφές των μαθητών στα σχολεία. Εκτός από αυτά οι L.E.A. ελέγχουν τη διοίκηση των σχολείων και λαμβάνουν μέτρα για όσα σχολεία αντιμετωπίζουν λειτουργικά προβλήματα. Κάθε Τοπική Εκπαιδευτική Αρχή έχει μια Επιτροπή Παιδείας, η οποία προσδιορίζει και ελέγχει την εκτέλεση των παραπάνω αρμοδιοτήτων και ευθυνών, αλλά η καθημερινή διοίκηση της εκπαίδευσης ασκείται από το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Γραφείο που στελεχώνεται από επαγγελματικό και τεχνικό προσωπικό και συμβούλους.

Το Σχολικό Συμβούλιο και ο Διευθυντής του Σχολείου έχουν όλες τις αρμοδιότητες για τη λειτουργία της σχολικής μονάδας. Το Συμβούλιο ορίζει το γενικό u960 προσανατολισμό της παιδαγωγικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας του σχολείου. Από παιδαγωγική άποψη, κάθε σχολείο είναι αρκετά αυτόνομο. Όσον αφορά τον καθορισμό του Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος ή προγράμματος σπουδών (National Curriculum) αυτό συντάσσεται σε κεντρικό επίπεδο, περιέχει γενικές αρχές - κατευθυντήριους άξονες και άρχισε να εφαρμόζεται από το Σεπτέμβριο του 1989. Την ευθύνη εξειδίκευσης και εφαρμογής του προγράμματος αυτού σε σχολικό επίπεδο έχουν οι L.E.A. και ο διευθυντής του σχολείου, ενώ στην πράξη ένα μεγάλο μέρος της καθημερινής διοίκησης ενός σχολείου επωμίζεται ο διευθυντής του, ο οποίος επιλέγεται μέσα από συγκεκριμένη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων. Γενικότερα, υπάρχει τοπικά απεριόριστη αυτονομία σχετικά με ό,τι αφορά την εφαρμογή του Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος από κάθε σχολική μονάδα στα πλαίσια της αποκέντρωσης, χωρίς βέβαια αυτή να αποκλίνει από το πνεύμα και τους στόχους του εθνικού προγράμματος σπουδών καθώς και τις διατάξεις της σχολικής νομοθεσίας.

Με το σημερινό νόμο οι L.E.A. είναι επιφορτισμένες με το να εξασφαλίσουν την παροχή προσχολικής, πρωτοβάθμιας και υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όσον αφορά την επιλογή του ανθρώπινου δυναμικού, πρέπει να αναφερθεί ότι οι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούνται δημόσιοι υπάλληλοι. Ο διορισμός τους σε μια θέση

μπορεί να γίνει με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου και απασχολούνται είτε με πλήρες είτε με μερικό ωράριο. Παράλληλα η Επιτροπή Παιδείας της κάθε τοπικής εκπαιδευτικής αρχής μεριμνά για την επιλογή και το διορισμό όχι μόνο του διδακτικού αλλά και του άλλου προσωπικού των σχολείων και έχει επίσης το δικαίωμα επιλογής των διευθυντών των σχολικών μονάδων της περιοχής. Εργοδότες των εκπαιδευτικών είναι οι L.E.A., αλλά επειδή τα Σχολικά Συμβούλια των κατά τόπους L.E.A. είναι αρμόδια για τη διοίκηση και λειτουργία των σχολείων, αυτά αναλαμβάνουν την πρόσληψη, το διορισμό, την εποπτεία, την αξιολόγηση και την απόλυση των εκπαιδευτικών λειτουργών.

Περαιτέρω αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει τεράστιος βαθμός αυτονομίας των L.E.A. σχετικά με την οργάνωση του σχολικού έτους, δηλαδή τη διάρκεια του σχολικού έτους, τις διακοπές, τις ημέρες και ώρες διδασκαλίας. Αυτό συμβαίνει λόγω της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης και της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στις τοπικές εκπαιδευτικές αρχές, πράγμα που οδήγησε στην u949 ελαχιστοποίηση των κοινών για όλη την επικράτεια διατάξεων οργάνωσης του σχολικού έτους. Χαρακτηριστικά, στη Σκοτία δεν υπάρχουν πάγιες διατάξεις ούτε για την έναρξη και λήξη των μαθημάτων της ημέρας, ούτε για την κατάρτιση του προγράμματος μαθημάτων. Όλα αυτά αφήνονται στην ευχέρεια των κατά τόπους εκπαιδευτικών αρχών να τα καταρτίζουν ανάλογα με τις διαμορφούμενες συνθήκες, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση και το Σχολικό Συμβούλιο της κάθε σχολικής μονάδας.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση των σχολικών δραστηριοτήτων επισημαίνονται τα εξής:

Στην Αγγλία και την Ουαλία την ευθύνη της οικονομικής υποστήριξης των σχολείων έχουν οι L.E.A., οι οποίες χρηματοδοτούνται και από τον κρατικό προϋπολογισμό. Οι χρηματοδοτήσεις από την κεντρική κυβέρνηση προς τις L.E.A. είναι ετήσιες και καλύπτουν περίπου τα 2/3 των εκπαιδευτικών δαπανών, ανάμεσα στις οποίες την πρώτη θέση κατέχουν οι μισθοί των εκπαιδευτικών, ενώ το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται από επιχορηγήσεις και την τοπική φορολογία. Το κόστος, δηλαδή, της εκπαίδευσης για τους μαθητές που παρακολουθούν τα σχολεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ελέγχονται από τις L.E.A., κατανέμεται μεταξύ της κεντρικής και της τοπικής κυβέρνησης. Κάθε L.E.A. καθορίζει τις εκπαιδευτικές δαπάνες, τόσο τις σταθερές όσο και τις τρέχουσες. Οι τρέχουσες δαπάνες, όπως χαρακτηρίζονται από τις L.E.A., πληρώνονται είτε από επιχορηγήσεις της κεντρικής κυβέρνησης, είτε από

τα έσοδα της φορολογίας και από άλλες υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το συνολικό ποσό που μπορεί να δαπανήσει μια L.E.A. ως σταθερές δαπάνες προσδιορίζονται ετησίως από την κεντρική κυβέρνηση. Οι L.E.A. επίσης μπορούν να συνάψουν συμβάσεις για επιπλέον οικονομική ενίσχυση από το Υπουργείο Παιδείας και το Γραφείο των Δανείων της Ουαλίας. Παράλληλα υπάρχει μέριμνα για αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων για την αντιμετώπιση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, κάτι το οποίο είναι ένα θέμα που έχει ρυθμιστεί νομοθετικά στην Αγγλία. Η αρμοδιότητα για να αποφασίζει το βαθμό χρηματοδότησης ώστε να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες της Ειδικής Αγωγής ανήκει καταρχάς στο επίπεδο των L.E.A. Υπάρχει, όμως, αυξανόμενη τάση χρηματοδότησης των σχολείων από την ίδια την τοπική εκπαιδευτική αρχή με τη δυνατότητα να αποφασίζουν τα ίδια τα σχολεία για τον καλύτερο τρόπο διάθεσης του συνολικού προϋπολογισμού, έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με σοβαρές ειδικές ανάγκες.¹⁰

1.4.2 Γαλλία

Η δομή και οργάνωση της γαλλικής εκπαίδευσης βασίζεται νομικά στις αρχές που κατοχυρώθηκαν από την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης (Σύνταγμα 1791) και την Νομοθεσία της 3ης Δημοκρατίας, οι οποίες επικυρώθηκαν αργότερα και στα Συντάγματα του 1946 και 1959. Έτσι κατοχυρώνεται ελευθερία και ανεξαρτησία της εκπαίδευσης, δηλαδή συνύπαρξη κρατικών και ιδιωτικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ενώ παράλληλα προβλέπεται κρατική υποστήριξη των κρατικών ιδρυμάτων, με εξαίρεση τις ανώτατες σχολές, που ήταν ανεξάρτητες. (Anweiler, 2003)

Ο συγκεντρωτισμός της οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης ανάγεται στην εποχή του Ναπολέοντα. Εντούτοις, μια τάση για τον περιορισμό του συγκεντρωτικού συστήματος παρατηρείται το 1968 στη νομοθετική ρύθμιση που εισάγει τη συμμετοχικότητα στη σχολική εκπαίδευση και στις ανώτατες σχολές. Ο νόμος αυτός της συμμετοχικότητας του 1968 προβλέπει τη σύσταση διοικητικών

---

¹⁰ « Σχολείο και Τοπική Αυτοδιοίκηση : υποχρέωση ή δημιουργία», Σταύρου Τουφεγγόπουλος, Πρόεδρος Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού ΚΕΔΕ , Δήμαρχος Εξαπλατάνου

συμβουλίων (Conseil d' Administration) με υποεπιτροπές (Commission permanente) σε επίπεδο Ακαδημίας και συμβούλια τάξεων σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Η καθιέρωση ενός συμβουλίου διοίκησης με μια μόνιμη υποεπιτροπή έγινε με την πρόβλεψη να συζητούνται από κοινού σχολικές υποθέσεις, στο βαθμό που αυτές δεν έχουν ρυθμιστεί από την κεντρική διοίκηση. Η συνδιοίκηση αυτή αναφορικά με τη διανομή οικονομικών μέσων, τη σχολική οργάνωση περιορίζεται σε κάποιες διοικητικές αποφάσεις. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, εκπονήθηκαν μια σειρά από φιλόδοξα σχέδια με στόχο κυρίως την «αποσυγκέντρωση» του εκπαιδευτικού συστήματος, δηλαδή τη μεταφορά παιδαγωγικών αρμοδιοτήτων στις ενδιάμεσες και χαμηλές βαθμίδες της ιεραρχίας και την παραχώρηση σε αυτές αυξημένων βαθμών ελευθερίας, ώστε να μπορούν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες συνεργασίας με εξωτερικούς παράγοντες και φορείς.

Δευτερευόντως επιχειρήθηκε η αποκέντρωση, δηλαδή η μεταφορά αρμοδιοτήτων οικονομικής και διοικητικής διαχείρισης – όχι όμως και παιδαγωγικών αρμοδιοτήτων – στους διάφορους βαθμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο Υπουργείο Εθνικής παιδείας υπάγεται η διεύθυνση της δημόσιας εκπαίδευσης και το δικαίωμα ελέγχου της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Εδώ ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο Ανώτερο Εκπαιδευτικό Συμβούλιο στο οποίο, εκτός από τον Υπουργό και εξέχοντες νομικούς, συμμετέχουν με ψήφο αντιπρόσωποι των διαφόρων ιδρυμάτων, συνδέσμων γονέων, φοιτητικών οργανώσεων, αντιπρόσωποι της ιδιωτικής εκπαίδευσης και γνωστές προσωπικότητες. Το συμβούλιο γνωμοδοτεί για όλα τα θέματα της εθνικής εκπαίδευσης. Σαφέστατα όμως έχουν συντελεστεί βήματα αποκέντρωσης και έχουν παραχωρηθεί εξουσίες και αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση που αφορούν συγκεκριμένους τομείς . Σχετικά με την ίδρυση και δημιουργία νέων σχολικών μονάδων, η Γαλλία έχει παραχωρήσει στον επικεφαλής (Recteur-Πρύτανη) της Εκπαιδευτικής Ακαδημίας, ως εκπρόσωπο του κράτους, το δικαίωμα να ιδρύει σχολεία με έκδοση διατάγματος, σύμφωνα με τις τεκμηριωμένες εισηγήσεις της περιφέρειας ή της κοινότητας ή και ομάδας κοινοτήτων. Ταυτόχρονα μεταφέρεται στην τοπική αυτοδιοίκηση η ευθύνη για την ίδρυση και τη συντήρηση των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το κράτος αναλαμβάνει τα έξοδα του προσωπικού και ένα μέρος από τα έξοδα συντήρησης των σχολείων αυτών.

Γενικά, σε επίπεδο ανέγερσης και συντήρησης των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Γαλλία (νηπιαγωγεία, σχολεία βασικής εκπαίδευσης, γενικά – τεχνολογικά και επαγγελματικά λύκεια) αρμόδιοι είναι οι

τοπικοί φορείς εξουσίας. Όσον αφορά τη διοικητική οργάνωση των σχολικών μονάδων, εκπρόσωποι των τοπικών αρχών (δήμοι) μαζί με αντιπροσώπους των διδασκόντων, των γονέων και των μαθητών καθώς και του επικεφαλής (recteur) της περιφέρειας ή του επιθεωρητή του εκπαιδευτικού διαμερίσματος στο οποίο ανήκει το σχολείο, συμμετέχουν στο Σύλλογο του Σχολείου που οι αρμοδιότητές του αναφέρονται κυρίως σε θέματα σπουδών και παιδαγωγικά ζητήματα. Εκτός όμως από τη συμμετοχή σ' αυτό το σώμα λαμβάνουν μέρος και στο Σχολικό Συμβούλιο (Conceil d' administration - όργανο ανάλογων σχετικά αρμοδιοτήτων με αυτές της Σχολικής Επιτροπής στην Ελλάδα), το οποίο είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία του σχολείου. Σε αυτό το σημείο καλό θα ήταν να γίνει μια αναφορά στις τοπικές δυνάμεις της Γαλλίας για να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο συμμετέχει η καθεμιά από αυτές στην οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων. Έτσι υφίστανται οι Κοινότητες (communes), τα Διαμερίσματα (departments - νομοί) και οι Περιφέρειες ή Ακαδημίες (regions). Επιπρόσθετα υπάρχουν και δύο πρόσωπα της τοπικής κοινωνίας που διαδραματίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο και είναι ο Πρύτανης της Εκπαιδευτικής Ακαδημίας (recteur d' academies) και ο Επιθεωρητής του Εκπαιδευτικού Διαμερίσματος (inspecteur d' academie). Οι τοπικές αρχές έχουν καταναείμει με τέτοιο τρόπο τις αρμοδιότητές τους, ώστε η καθεμιά να είναι υπεύθυνη για μια και μόνο συγκεκριμένη εκπαιδευτική βαθμίδα.

Όλες οι Κοινότητες έχουν τρεις κύριες αποστολές. Πρώτα το σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος, κατόπιν την ευθύνη για την οικονομική διαχείριση και την πρακτική λειτουργία των σχολείων και τέλος την οργάνωση των σχέσεων μεταξύ τοπικών φορέων εξουσίας και εκπαιδευτικής κοινότητας. Είναι επιφορτισμένες με τη φροντίδα των σχολείων της προσχολικής εκπαίδευσης (παιδικοί σταθμοί και νηπιαγωγεία) καθώς και των σχολείων της βασικής εκπαίδευσης (elementary schools/ecoles elementaires) που βρίσκονται στην περιοχή τους. Οι κοινότητες ενδιαφερόμενες για την καλύτερη δυνατή λειτουργία των σχολείων τους διορίζουν βοηθητικό προσωπικό, όπως για παράδειγμα οι ειδικοί εκπαιδευτικοί βοηθοί για τα νήπια, ενώ καταρτίζουν τον προϋπολογισμό των σχολείων και αναλαμβάνουν την πληρωμή του μη εκπαιδευτικού προσωπικού. Τα σχολεία της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή τα γενικά και τεχνολογικά- επαγγελματικά σχολεία υπάγονται στη δικαιοδοσία των περιφερειών ή ακαδημιών, οι οποίες έχουν ευθύνη για την ανέγερση και τη συντήρηση αυτών των σχολείων και ασκούν πλήρη εξουσία στον τομέα των σχολείων της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επίσης,

λαμβάνουν από την κεντρική διοίκηση ένα ποσό χρημάτων, το οποίο κατανέμουν οι ίδιες στα σχολεία ανάλογα με τις ανάγκες τους. Μια άλλη τάση για αποκέντρωση της κρατικής εποπτείας των σχολείων είναι η παραχώρηση πολλαπλών αρμοδιοτήτων στον Πρύτανη της Εκπαιδευτικής Ακαδημίας, σε θέματα τα οποία παλαιότερα αντιμετώπιζονταν σε υπουργικό επίπεδο. Ευθύνη του είναι η ίδρυση και κατάργηση σχολείων, ο διορισμός εκπαιδευτικών, η παιδαγωγική και νομοθετική εποπτεία της δευτεροβάθμιας δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης, η χορήγηση υποτροφιών, η οργάνωση εξετάσεων και διαγωνισμών κλπ.

Η πιο βασική ωστόσο αρμοδιότητά του θεωρείται αυτή της επιλογής του διδακτικού προσωπικού. Ο Πρύτανης της Εκπαιδευτικής Ακαδημίας είναι υπεύθυνος να διορίζει τους διδάσκοντες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες των σχολείων της περιφέρειάς του, συμβουλευόμενος και τις εκθέσεις – αιτήσεις των Επιθεωρητών των Διαμερισμάτων. Το επόμενο σημαντικό πρόσωπο στην εκπαιδευτική ιεραρχία του γαλλικού συστήματος είναι ο Επιθεωρητής του Εκπαιδευτικού Διαμερίσματος. Εποπτεύει και κατευθύνει τα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση), ενώ έχει τη δυνατότητα να μετακινεί το διδακτικό προσωπικό. Περαιτέρω, εκτός από όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, η Τοπική Αυτοδιοίκηση της Γαλλίας ασκεί έναν ενεργό και δυναμικό ρόλο με διάφορους τρόπους παρέμβασης στο χώρο της εκπαίδευσης με στόχο την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του εκπαιδευτικού χώρου. Για παράδειγμα, η διάρκεια του σχολικού έτους στα γαλλικά σχολεία εγκρίνεται από το Ανώτερο Εθνικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο και πρέπει να είναι ίδια για όλα τα σχολεία. Υπάρχει όμως η πιθανότητα τροποποίησης ημερομηνιών του σχολικού έτους από το Ανώτερο Εθνικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο και μόνο, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τις τοπικές περιστάσεις που του εκθέτει η κάθε κοινότητα χωριστά. Κατά αυτόν τον τρόπο δεν παραγκωνίζονται και οι κατά τόπους ιδιαιτερότητες και συνθήκες. Άλλο παράδειγμα παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης στα εκπαιδευτικά θέματα είναι η διάρκεια της σχολικής εβδομάδας. Η σχολική εβδομάδα για όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι οργανωμένη από τον Επιθεωρητή της Ακαδημίας. Ανάλογα όμως με την κατάσταση που επικρατεί στην κοινότητα μπορεί ο δήμαρχος να τροποποιήσει την ώρα έναρξης και λήξης του σχολικού προγράμματος, ώστε να καλυφθούν συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ή άλλες ανάγκες.

Οι τοπικές αρχές συμβάλλουν επίσης και στη δημιουργία προγραμμάτων σπουδών που συνδέονται με τις ανάγκες της εκάστοτε Κοινότητας. Αναλυτικότερα

υπάρχουν τοπικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης των νέων ανθρώπων που καλύπτουν όλες τις φάσεις της εκπαίδευσης και προετοιμάζουν τους νέους για εργασία, όπως αρχική εκπαίδευση, ετήσιες συμβάσεις και συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Επιπρόσθετα πρέπει να επισημανθεί ότι οι δήμοι στη Γαλλία, εκτός της συντήρησης των κτιρίων και των αμοιβών του τεχνικού προσωπικού, προσφέρουν διάφορες σημαντικές συμπληρωματικές σχολικές υπηρεσίες, με προσωπικό αμειβόμενο από το δημοτικό προϋπολογισμό. Αυτές κυρίως είναι: τα σχολικά εστιατόρια, η φύλαξη των μικρών παιδιών τις ώρες εκτός σχολείου, οι πολυήμερες εκδρομές εκπαιδευτικού περιεχομένου – παράλληλης διδασκαλίας, τα κέντρασχόλης ή δημιουργικής απασχόλησης, η απογευματινή μελέτη στα σχολεία με επιβλέποντες τους δασκάλους του σχολείου, τα δημοτικά φροντιστήρια που απευθύνονται σε αδύνατους μαθητές μη προνομιούχων γειτονιών του δήμου. Αναφορικά με τη χρηματοδότηση των σχολικών αναγκών στη Γαλλία, οι δαπάνες του κράτους για την εκπαίδευση εκπροσωπούν το 7% του εθνικού προϊόντος.

Το κράτος έχει αναλάβει τη χρηματοδότηση για την εκπαίδευση κατά 65%, από το οποίο το 57,5% καλύπτεται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και το υπόλοιπο από τα άλλα υπουργεία. Ωστόσο, μετά από τις θεσμικές αλλαγές για αποκέντρωση της εκπαίδευσης, η τοπική αυτοδιοίκηση άρχισε να συμμετέχει πολύ πιο ενεργά και αναλαμβάνει σήμερα σχεδόν το 20% της συνολικής χρηματοδότησης για την εκπαίδευση. Τους μισθούς των εκπαιδευτικών, του διοικητικού προσωπικού και του προσωπικού καθοδήγησης και εποπτείας καλύπτει το κράτος.

Οι τοπικές αρχές έχουν την ευθύνη μόνο για τις επενδυτικές και λειτουργικές δαπάνες και είναι κατανεμημένες σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους και συγκεκριμένα για την εκπαιδευτική βαθμίδα που είναι υπεύθυνη η κάθε τοπική αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ARCGIS

2.1 Γενικά στοιχεία

Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographical Information Systems – G.I.S.) είναι λογισμικά που μαζί με τον κατάλληλο εξοπλισμό και το εξειδικευμένο προσωπικό αξιοποιούν τις δυνατότητες των υπολογιστών για αποθήκευση, ανάλυση και απόδοση των δεδομένων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τη γεωγραφική κατανομή. Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (ΓΠΣ) θα πρέπει να θεωρηθούν κάτι παραπάνω από μέσα κωδικοποίησης, αποθήκευσης και ανάκτησης σχετικών δεδομένων με τις ιδιότητες της γήινης επιφάνειας.

Τα δεδομένα ενός G.I.S, είτε είναι κωδικοποιημένα στην επιφάνεια ενός χαρτιού, είτε είναι αόρατα σημεία στην επιφάνεια μιας μαγνητικής ταινίας, θεωρείται ότι στοιχειοθετούν ένα μοντέλο του αληθινού κόσμου. Επειδή σε αυτά τα δεδομένα ο χρήστης έχει πρόσβαση, τα μετατρέπει και τα διαχειρίζεται ταυτόχρονα, τα G.I.S. μπορούν να χρησιμεύσουν σαν ένα δοκιμαστικό μοντέλο για τη μελέτη περιβαλλοντικών διαδικασιών, την ανάλυση των αποτελεσμάτων των τάσεων, ή ακόμα και για τη μελέτη των πιθανών συνεπειών ενός σχεδιασμού. Για παράδειγμα, στην περιβαλλοντική μελέτη, χρησιμοποιώντας τα G.I.S, είναι δυνατή η εξερεύνηση μίας σειράς πιθανών σεναρίων και η κατανόηση των επιπτώσεων πιθανών ενεργειών, πριν αυτές πραγματοποιηθούν και δημιουργήσουν ανεπανόρθωτες βλάβες στο περιβάλλον.

Γενικά τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών αποτελούν δυναμικά συστήματα πληροφοριών, τα οποία με την τεχνολογία της Πληροφορικής και τις ειδικές μαθηματικές μεθόδους διαχειρίζονται και αξιοποιούν δεδομένα από τις Γεωεπιστήμες για την παραγωγή μετά πληροφορίας, δηλαδή πληροφορίας υψηλότερου επιπέδου. Ιστορία των G.I.S. Η ανάγκη του ανθρώπου για συστηματική ταξινόμηση των ιδιαίτερων στοιχείων της γήινης επιφάνειας σχετικά με τη χωρική κατανομή, καθώς και η ζήτηση χαρτών εξειδικευμένων θεμάτων που αφορούσαν στη

γήινη επιφάνεια, ήταν η αιτία που οδήγησε στην κατασκευή των πρώτων χαρτών. Οι χάρτες αυτοί αποτέλεσαν την πρώτη μορφή G.I.S.¹¹

Η ανάπτυξη μεθόδων λήψης και ανάλυσης αεροφωτογραφιών και εικόνων τηλεανίχνευσης είχαν ως αποτέλεσμα τη χαρτογράφηση με μεγαλύτερη ακρίβεια από ό,τι τα προηγούμενα χρόνια. Οι ίδιες μέθοδοι ήταν αυτές που έδωσαν στους επιστήμονες τεράστιες δυνατότητες όχι απλώς για έρευνα, αλλά και για σημαντική αύξηση της ακρίβειας των αποτελεσμάτων που πρόεκυπταν από αυτή. Η πρώτη προσπάθεια για συστηματική χρησιμοποίηση των χαρτογραφικών δεδομένων έγινε κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του '60 και του '70. Ιδιαίτερα, οι σχεδιαστές και οι αρχιτέκτονες στις Η.Π.Α. συνειδητοποίησαν ότι τα δεδομένα, που προέρχονται από διαφορετικές πρωτογενείς έρευνες, μπορούν να συνδυαστούν και να ενοποιηθούν επικαλύπτοντας διαφανή αντίγραφα χαρτών σε μία φωτεινή τράπεζα.

Ο πιο γνωστός υποστηρικτής της απλής αυτής τεχνικής ήταν ο Αμερικανός αρχιτέκτονας Ian Mc Harg. Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια χρησιμοποίησης των χαρτογραφικών δεδομένων από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή έγινε το 1963 από τον Howard T. Fisher.

Το πρόγραμμα του Fisher ονομάστηκε SYMAP (Synagraphic MAP ring system) και δημιουργούσε απλούς χάρτες τυπώνοντας στατιστικές τιμές πάνω σε έναν κάναβο, ενώ τα αποτελέσματα προβάλλονταν με πολλούς τρόπους, χρησιμοποιώντας διαδοχικές γραμμικές εκτυπώσεις για την παραγωγή κατάλληλων αποχρώσεων του γκρι. Το πρόγραμμα SYMAP ακολούθησε μία σειρά άλλων προγραμμάτων χαρτογράφησης, όπως το GRID και το IMGRID που είχαν τη δυνατότητα να χρωματίζουν και να σκιαγραφούν επιφάνειες με αποτέλεσμα με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, ότι ο Mc Harg με τις διαφανείς επικαλύψεις. Από τότε μία σειρά εξελίξεων όχι μόνο στα προγράμματα αυτά αλλά και στην τεχνολογία των υπολογιστών ως μηχανήματα, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία των νέων συστημάτων που χειρίζονται, αναλύουν και παρουσιάζουν πληροφορίες από το γεωγραφικό χώρο.

Για το λόγο αυτό ονομάστηκαν Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (G.I.S.), ή Συστήματα Πληροφοριών Γης (LIS) και που συνεχώς αυξάνεται. Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών πέρασαν από διάφορα εξελικτικά στάδια, περίπου αντίστοιχα με τις γενιές των Η/Υ. Στην αρχή, χρησιμοποιούνταν οι υπολογιστές και

---

¹¹ << Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9x με απλά λόγια >>, Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2005, σελ. 58-72

οι γραφικές τους ικανότητες, για να γίνουν εργασίες που μέχρι τότε γίνονταν χειρωνακτικά. Στη συνέχεια άρχισε η ενσωμάτωση των μαθηματικών και στατιστικών μεθοδολογιών στις χαρτογραφικές τεχνικές, η εξέλιξη των οποίων σε συνδυασμό με την εξέλιξη των Η/Υ και των συστημάτων τηλεανίχνευσης έδωσε τα σημερινά ισχυρά Γ.Σ.Π.

2.1.1 Χαρακτηριστικά και δυνατότητες

Τα G.I.S. οφείλουν να είναι ικανά να συσχετίζουν αντικείμενα με ένα πλαίσιο, να ανταπεξέρχονται σε μη γραφικές ιδιότητες (διαχείριση αριθμητικών μοντέλων) και να μπορούν να περιγράφουν τυπολογικές σχέσεις. Η μετατροπή και η τροποποίηση των δεδομένων είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό του Software που απαιτείται για την άνετη εργασία σε ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών. Το G.I.S. θα πρέπει να έχει κάποια βασικά χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να είναι εφικτή η αφαίρεση τυχόν σφαλμάτων, η ενημέρωση του αρχείου για την προσθήκη νέων δεδομένων, ο συσχετισμός δεδομένων με άλλες ομάδες για την εξαγωγή συμπερασμάτων νέας μορφής και η χρησιμοποίηση των υπαρχόντων δεδομένων σε άλλες εργασίες διαφορετικές από την αρχική.

Σημαντικό χαρακτηριστικό των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών είναι η ευρεία χρησιμοποίηση των επιπέδων πληροφορίας (layers).

Η εισαγωγή δεδομένων γίνεται με τη χρήση των layers τα οποία μπορεί να παρομοιαστούν με διαφανείς σελίδες, οι οποίες περιέχουν μία καθορισμένη από το χρήστη ομάδα πληροφοριών. Σε ένα layer είναι δυνατόν να απεικονιστούν όλα τα είδη των στοιχείων, σημεία, γραμμές, επιφάνειες και εικόνες. Για την τοποθέτηση ενός στοιχείου στο layer, δηλώνεται το γεωγραφικό μήκος και πλάτος, το είδος του συμβολισμού που επιθυμεί ο χρήστης και οι πληροφορίες (ονόματα, γράμματα, αριθμοί, κ.λπ.) που συνοδεύουν την καταχώριση. Με τον τρόπο αυτόν, είναι δυνατή η παρουσίαση όποιων ομάδων πληροφοριών απαιτούνται για τη μελέτη που πραγματοποιείται, χωρίς να γίνεται σύγχυση των πληροφοριών. Κατά κανόνα, τα layers τοποθετούνται με καθορισμένη σειρά, έτσι ώστε τα πιο φορτωμένα με γραφικά δεδομένα να μην καλύπτουν τα.

Ως κατώτερο επίπεδο ορίζουμε αυτό που αποτελείται από επιφάνειες (αν υπάρχει και δεύτερο όμοιο, τότε θέτουμε ως κατώτερο αυτό με τις μεγαλύτερες επιφάνειες), ακολουθούν τα επίπεδα με τα γραμμικά δεδομένα(συγκοινωνιακό

δίκτυο, ποτάμια, ρήγματα, κ.λπ.) και ως ανώτερο επίπεδο τοποθετείται αυτό με τα σημειακά στοιχεία (πόλεις, επίκεντρα σεισμών, σημεία δειγματοληψιών, κ.λπ.). Πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι, ακόμα και τα σημειακά δεδομένα, όταν έχουν μεγάλη πυκνότητα, μπορεί να σχηματίσουν ένα επίπεδο (κυρίως, όταν γίνει σμίκρυνση του χάρτη, οπότε πλησιάζει το ένα σημείο στο άλλο) και να καλύψουν τις υποκείμενες πληροφορίες. 12

Για την αποφυγή αυτού, χρησιμοποιείται η λειτουργία `zoom__range`, με την οποία καθορίζονται τα όρια μεγέθυνσης και σμίκρυνσης στα οποία επιθυμεί ο χρήστης να είναι ορατό το κάθε επίπεδο πληροφορίας, έτσι ώστε να βελτιστοποιεί το οπτικό αποτέλεσμα. Η δυνατότητα μεγέθυνσης και σμίκρυνσης (`zoom in` και `zoom out` αντίστοιχα) επιτρέπει τη μεταβολή της απεικόνισης κατά βούληση, βλέποντας αντίστοιχα μικρότερη ή μεγαλύτερη περιοχή στην οθόνη του υπολογιστή. Η δυνατότητα αυτή δε βοηθά μόνο στην καλύτερη παρουσίαση και επεξεργασία των δεδομένων, αλλά είναι καθοριστικής σημασίας για την ακρίβεια των ψηφιοποιημένων δεδομένων. Έτσι, κατά την παρατήρηση ενός ψηφιακού χάρτη, χρησιμοποιώντας τη λειτουργία αυτή, είναι δυνατή η εμφάνιση λεπτομερειών που δεν είναι δυνατό να φανούν σε μικρότερη κλίμακα. Φυσικά, η μέθοδος αυτή (`zoom in/out`) μειώνει σημαντικά τα πιθανά σφάλματα ακρίβειας. Εξάλλου, τροποποιώντας το `zoom` επηρεάζονται όλα τα layers, διατηρώντας έτσι τη σχέση των πληροφοριών μεταξύ των επιπέδων. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα τροποποίησης των χαρακτηριστικών ολόκληρου του layer, ή μεμονωμένων στοιχείων αυτού. Τέλος, ένα λογισμικό G.I.S. θα πρέπει να είναι κατάλληλο για την εφαρμογή ποικίλων μεθόδων επεξεργασίας στα καταχωρισμένα δεδομένα, έτσι ώστε να δύναται να απαντά σε πολύπλοκες και συνδυαστικές ερωτήσεις που θα τίθενται από το χρήστη, η φύση των οποίων δεν είναι πάντα γνωστή εκ των προτέρων.

Οι βασικότερες ερωτήσεις που μπορούν να τεθούν σε ένα G.I.S. είναι οι ακόλουθες α) Ερωτήσεις που αναφέρονται σε τοποθεσίες, αποστάσεις και ποσότητες. Εδώ, περιλαμβάνεται κάθε ερώτηση που αφορά στη θέση ενός αντικειμένου, προσδιοριζόμενη με ποικιλία τρόπων όπως με γεωγραφικές συντεταγμένες με το όνομα της περιοχής στην οποία βρίσκεται κτλ, στην επιλογή σημείου το οποίο το πρόγραμμα θα προσδιορίζει, καθώς και στη μέτρηση αποστάσεων μεταξύ σημείων που ορίζονται από το χρήστη με τις μονάδες που έχουν

---

¹² << Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9X με απλά λόγια >>, Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2005, σελ. 75-76

επιλεγεί. Επίσης, σε αυτή την ομάδα ερωτήσεων κατατάσσονται και αυτές που αφορούν στο μέγεθος μιας περιοχής, ή ακόμη και μιας γραμμής, στην εμφάνιση μιας συγκεκριμένης μορφής από το σημείο Α στο Β, καθώς και τα αντικείμενα που βρίσκονται πλησίον σημείων με συγκεκριμένους συνδυασμούς χαρακτηριστικών γνωρισμάτων. β) Ερωτήσεις που προσδιορίζουν καταστάσεις ελεγχόμενες από ορισμένες μεταβλητές. Έτσι για παράδειγμα, θα πρέπει ένα G.I.S. έχοντας βέβαια τα κατάλληλα δεδομένα, να μπορεί να δώσει πληροφορίες για τις αλλαγές που έχουν προκύψει με την πάροδο του χρόνου σε μία κατάσταση, περιοχή κ.λπ. Τέλος, σε αυτή την κατηγορία ερωτήσεων υπάγονται και αυτές που έχουν τη μορφή "τί θα συμβεί, αν...", όπως και "τί θα συμβεί στις γύρω περιοχές σε ακτίνα 50 Km, αν ανέλθει η στάθμη του ποταμού κατά x μέτρα".

2.1.2 Πλεονεκτήματα έναντι παραδοσιακών μεθόδων σε σχέση με τις παραδοσιακές μεθόδους συλλογής, καταχώρισης οργάνωσης και επεξεργασίας των δεδομένων, τα G.I.S. παρουσιάζουν τα ακόλουθα πλεονεκτήματα :

- ✓ Είναι ταχύτερη η δημιουργία των χαρτών. Είναι φθηνότερη η δημιουργία και αναπαραγωγή των χαρτών, ακόμα και σε περιορισμένο αριθμό αντιγράφων.
- ✓ Είναι επιτρεπτός ο πειραματισμός σε γραφικές παρουσιάσεις των ίδιων δεδομένων.
- ✓ Είναι δυνατός ο συνδυασμός διαφορετικών επιπέδων πληροφορίας.
- ✓ Περιορίζεται η χρήση του τυπωμένου χάρτη και των αναλογικών δεδομένων ως αρχεία, διατηρώντας μεγάλη ποσότητα δεδομένων σε ψηφιακή μορφή έτοιμα να χρησιμοποιηθούν κάθε στιγμή.
- ✓ Διευκολύνονται οι αναλύσεις των δεδομένων που απαιτούν αλληλεπίδραση μεταξύ των στατιστικών αναλύσεων και της χαρτογράφησης.
- ✓ Παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας χαρτών που είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να δημιουργηθούν με το χέρι, όπως είναι οι τρισδιάστατοι ή οι στερεοσκοπικοί χάρτες.
- ✓ Ανά πάσα στιγμή, είναι δυνατή η επιδιόρθωση ή η προσθήκη δεδομένων. Εξυπηρετούν τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων χρηστών που έχουν πολλές φορές εντελώς διαφορετικές απαιτήσεις για το είδος και την ακρίβεια των πληροφοριών που χρειάζονται.

- ✓ Μειώνουν σημαντικά την ποσότητα των πολλαπλά αποθηκευμένων στοιχείων.

Έτσι, οι καταγραφές που περιέχουν ένα μεγάλο αριθμό όμοιων στοιχείων, μπορούν να ενωθούν και να αποτελέσουν ένα μόνο αρχείο, έτσι ώστε κάθε πληροφορία να αποθηκεύεται μία μόνο φορά.

- ✓ Αποκλείουν την ύπαρξη ασυμφωνιών που προκύπτουν όταν η ίδια πληροφορία καταχωρίζεται με διαφορετικές τιμές σε διαφορετικές υπηρεσίες.
- ✓ Κατατάσσουν τα δεδομένα με τις ίδιες προδιαγραφές συγκέντρωσης και αποθήκευσης.
- ✓ Παρέχουν στοιχεία μεγάλης ακρίβειας, λόγω του ψηφιακού τρόπου αποθήκευσής τους.
- ✓ Επιτρέπουν τη συνεχή πληροφόρηση και ερμηνεία των στοιχείων σε συνδυασμό με τη συνεχή ενημέρωση, ανταλλαγή πληροφοριών και ευκολότερη διανομή στους χρήστες.
- ✓ Παρέχουν ασφάλεια και προστασία των στοιχείων από διάφορες φυσικές καταστροφές, καθώς και εύκολη αναπαραγωγή τους.
- ✓ Παρέχουν ασφάλεια σε ό,τι αφορά στην τροποποίηση δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένα άτομα.

2.1.3 Κατηγορίες γεωγραφικών εφαρμογών.

Οι εφαρμογές των G.I.S. είναι πάρα πολλές και καθορίζονται κάθε φορά από τις ιδιαίτερες ανάγκες του χρήστη. Κοινό χαρακτηριστικό όλων των περιπτώσεων είναι η ευρύτατη χρήση των θεωρητικών και πρακτικών εφαρμογών της επιστήμης της Γεωγραφίας.

Η Γεωγραφία σχετίζεται σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, με τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε τοπικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο. Έτσι, οι συνηθέστερες απλές-βασικές ερωτήσεις που τίθενται είναι της μορφής: Που βρίσκεται; Πώς σχετίζεται με τα γύρω αντικείμενα του; Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά του; Τί βρίσκεται γύρω από αυτό το αντικείμενο; Τί είναι - πώς ονομάζεται; Οι λειτουργίες που μπορεί να εκτελεσθούν από ένα G.I.S. είναι πολλές και προσδιορίζουν το κατά πόσο έχει σχεδιαστεί σωστά το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Οι σημαντικότερες γεωγραφικές αναλύσεις που πρέπει να έχει ένα πετυχημένο G.I.S. είναι: Διερεύνηση : Είναι η δυνατότητα εύρεσης των χαρακτηριστικών ενός ή περισσότερων καθορισμένων αντικειμένων που υπακούουν σε ένα σύνολο προϋποθέσεων και κανόνων που υπαγορεύει ο χρήστης.

- ✓ Μετατροπές κλιμάκων : Πρόκειται για την ικανότητα του συστήματος να μετατρέπει γρήγορα και με ακρίβεια την κλίμακα των χαρτογραφικών αποτελεσμάτων του, έτσι ώστε να μπορούν να μελετηθούν τα μακρο και μικρο χαρακτηριστικά μιας περιοχής, χωρίς να είναι απαραίτητη η εισαγωγή νέων δεδομένων.
- ✓ Μετατροπές της ικανότητας ανάλυσης : Πρόκειται για τη δυνατότητα συνοπτικής παρουσίασης κάποιων αναλυτικών μορφών και το αντίστροφο (εφόσον, βέβαια, υπάρχουν τα δεδομένα). Ένα παράδειγμα είναι η γενίκευση ενός σεισμολογικού χάρτη, έτσι ώστε αντί να παρουσιάζει σεισμούς μικρού, μέσου και μεγάλου βάθους, να παρουσιάζει, γενικώς, τους σεισμούς.
- ✓ Μέτρηση εμβαδών : Είναι η δυνατότητα μέτρησης των εμβαδών διάφορων περιοχών με ποικίλα χαρακτηριστικά.
- ✓ Μελέτη απλών αναλύσεων κυρίαρχης τάσης : Εδώ, αναφέρονται ερωτήσεις, καθώς και στατιστικές εκτιμήσεις που αφορούν στην πορεία εξέλιξης μιας περιοχής.
- ✓ Σύνθετη απεικόνιση : Πρόκειται για τη χρησιμοποίηση ενός ή περισσότερων επιπέδων πληροφορίας, έτσι ώστε να είναι δυνατή η δημιουργία ενός σύνθετου χάρτη.
- ✓ Προσομοίωση και μοντελοποίηση : Αφορά στην ανάπτυξη μοντέλων τα οποία περιγράφουν τις συνθήκες λειτουργίας που διέπουν ένα φυσικό σύστημα, άλλοτε με μαθηματικό και άλλοτε με περιγραφικό τρόπο. Η εργασία αυτή αποσκοπεί στην προσομοίωση της φυσικής πραγματικότητας, έτσι ώστε να γίνει εφικτή η παρακολούθηση της εξέλιξης του φυσικού συστήματος, συναρτήσει του χρόνου, καθώς επίσης και μελλοντικές προβλέψεις της εξελικτικής του πορείας. Οι παραπάνω δυνατότητες επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων, μέσω των G.I.S, μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο εργαλείο έρευνας και ανάπτυξης, σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς. Είδη των γεωγραφικών συστημάτων απεικόνισης. Δύο είναι τα βασικά μοντέλα απεικόνισης στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και η διάκρισή τους γίνεται ανάλογα με τη μορφή επεξεργασίας των δεδομένων.

Αυτά είναι τα Διανυσματικά, ονομαζόμενα διεθνώς ως Vector και τα Εικονοκυτταρικά γνωστά ως Raster. Στα πρώτα, η αρχή λειτουργίας τους είναι η γραμμή και τα γεωγραφικά δεδομένα αντιπροσωπεύονται από σημεία, γραμμές και επιφάνειες πάνω σε ένα ή περισσότερα επίπεδα. Στον Raster τύπο Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, η αρχή λειτουργίας είναι η διαίρεση του επιπέδου σε μεγάλο αριθμό κυττάρων (pixel) με αποτέλεσμα, τα γεωγραφικά δεδομένα να παρουσιάζονται με κυψελίδες. Είναι δυνατός, βέβαια, και ο συνδυασμός και των δύο μοντέλων απεικόνισης, καθώς και η μετατροπή του ενός στο άλλο, με τη βοήθεια κατάλληλων προγραμμάτων, τα αποτελέσματα των οποίων δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικά.¹³

- ✓ Διανυσματικά μοντέλα Σημεία : Το σημείο είναι η απλούστερη μέθοδος απεικόνισης αντικειμένων και χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των αντικειμένων που δεν έχουν καμία διάσταση στο χώρο (στη συγκεκριμένη, βέβαια, κλίμακα). Η θέση τους στο χώρο προσδιορίζεται με τη χρήση είτε απόλυτων είτε σχετικών συντεταγμένων (δηλαδή, σε σχέση με κάποιο τοπικό σύστημα αναφοράς).
- ✓ Γραμμές : Η χρήση γραμμών χρησιμοποιείται ευρέως, μιας και με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατή η απεικόνιση πολλών μορφών, όπως ρήγματα, δρόμοι, ποτάμια, γραμμές κίνησης τεμαχίων ή ακόμη και λιθοσφαιρικών πλακών, δίκτυα ποικίλων μορφών κ.λπ. Συνήθως, οι γραμμές (σύνδεσμοι) που εισάγονται σε ένα γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών ενώνονται μεταξύ τους και τα σημεία τομής λέγονται κόμβοι (nodes). Για δίκτυα, όπου υπάρχουν πολλές συνδέσεις, όπως συμβαίνει στα ποτάμια συστήματα, όπου, για παράδειγμα, κλάδοι 1ης τάξης ενώνονται για να δώσουν 2ας, κλάδοι 2ας τάξης ενώνονται μεταξύ τους για να δώσουν 3ης και η διαδικασία αυτή συνεχίζεται, υπάρχουν δύο κύριες δυνατότητες για τη μορφή της κωδικοποίησης. Η επιλογή εξαρτάται από το αν ενδιαφέρουν περισσότερο οι κόμβοι ή οι σύνδεσμοι.

Εάν ενδιαφέρουν, κυρίως, οι κόμβοι, τότε μπορεί να δημιουργηθεί ένα αρχείο στο οποίο να καταγράφεται η αρίθμηση των κόμβων, οι συντεταγμένες τους (χ, ψ) και οι αριθμοί των συνδέσμων με τους οποίους καθένας σχετίζεται. Μία τέτοια

---

¹³ << Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9X με απλά λόγια >>, Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2005, σελ. 83-95

μορφή μοντέλου. φαίνεται στα ακόλουθα σχήματα. Όταν δίνεται έμφαση στους συνδέσμους-γραμμές, κάτι που συμβαίνει σε περιπτώσεις που ενδιαφέρει και η κατεύθυνσή τους, τότε καταγράφεται ο αριθμός της γραμμής, του αρχικού και του τελικού της σημείου. Τα δίκτυα στα οποία δύο κόμβοι ενώνονται με μία ευθεία γραμμή, μπορεί να βρεθούν στη βιβλιογραφία και ως "Πλήρως Συνδεδεμένα δίκτυα". Υπάρχει, βέβαια, και η περίπτωση του συνδυασμού των δύο παραπάνω περιπτώσεων, έτσι ώστε το γεωγραφικό μοντέλο να αποτελείται από δύο αρχεία: ένα αρχείο συνδέσμων και ένα αρχείο κόμβων.

- ✓ Επιφάνειες : Υπάρχουν πολλοί τρόποι απεικόνισης επιφανειών: το μοντέλο Spaghetti, το μοντέλο κωδικών αλυσίδων (Chaincode), το τοπολογικό μοντέλο (Topological), το μοντέλο Dime και το μοντέλο Polyvrt Μοντέλο Spaghetti : Πρόκειται για τον απλούστερο τρόπο απεικόνισης μιας επιφάνειας για αυτό και χρησιμοποιείται στις πιο απλές μορφές αυτοματοποιημένης χαρτογράφησης.

Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό για κάθε πολύγωνο της περιοχής ενδιαφέροντος δημιουργείται ένα αρχείο, όπου καταχωρίζονται με τη σειρά οι συντεταγμένες κάθε σημείου που έχει περαστεί για να καθορίσει την πολυγωνική επιφάνεια. Με αυτόν τον τρόπο, το δισδιάστατο μοντέλο ενός χάρτη μετατρέπεται σε μονοδιάστατο. Το βασικό μειονέκτημα αυτού του μοντέλου είναι η καταγραφή παραπάνω από μία φορές των συντεταγμένων των σημείων που ανήκουν σε γραμμές, οι οποίες με τη σειρά τους ανήκουν σε γειτονικά πολύγωνα.

- ✓ Μοντέλο κωδικών αλυσίδων (Chaincode) : Σε αυτό το μοντέλο καταγράφεται η θέση ενός αρχικού σημείου και κατόπιν οι θέσεις των επόμενων σημείων καταγράφονται σε σχέση με την απόστασή τους από το αρχικό. Με τον τρόπο αυτόν, κωδικοποιούνται τα γραμμικά στοιχεία με τη χρησιμοποίηση μόνο των συντεταγμένων του αρχικού σημείου της γραμμής. Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιείται ευρέως για την απεικόνιση οδικού δικτύου, δικτύου απορροής, κ.λπ. Εξάλλου, το βασικό πλεονέκτημά του είναι η ευκολία μετατροπής των ήδη εισαγμένων δεδομένων του, στη μορφή που απαιτούν τα άλλα μοντέλα.
- ✓ Τοπολογικό μοντέλο (Topological) : Αποτελεί το συνηθέστερο τρόπο οργάνωσης των γεωγραφικών στοιχείων και διατηρεί τις χωρικές σχέσεις ανάμεσα στα διαφορετικά αντικείμενα και φαινόμενα που καταχωρίζονται στο σύστημα.

Η οργάνωση γίνεται με τη χρησιμοποίηση των κόμβων και περιλαμβάνονται οι συντεταγμένες τους. Κατασκευάζεται ένα αρχείο πολυγώνων, όπου με μονάδα τη γραμμή καταχωρίζεται η αρχή και το τέλος της, καθώς και τα πολύγωνα που βρίσκονται εκατέρωθεν αυτής.

✓ Μοντέλο GBF/Dime(Geographic Base File/DualIn dependent Map):

Αποτελεί το γνωστότερο μοντέλο τοπολογικής χρήσης. Η βασική μονάδα του είναι το τμήμα μιας επιφάνειας που περιλαμβάνεται ανάμεσα σε δύο τομές της. Το χαρακτηριστικό του είναι η χρήση τόσο των διευθύνσεων των γραμμών, όσο και των συντεταγμένων του, ενώ για την εύρεση ενός τμήματος γραμμής, το πρόγραμμα ψάχνει σειριακά σε όλο το αρχείο. Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιήθηκε τη δεκαετία του '70 στις ΗΠΑ για την κατασκευή των αστικών χαρακτηριστικών στις διάφορες ανεπτυγμένες περιοχές.

✓ Μοντέλο Polyvrt (POLY goncon VER Ter): Το μοντέλο αυτό έχει οργανωμένα τα στοιχεία του με ιεραρχική δομή. Η βασική γραμμική μονάδα είναι μία αλυσίδα, δηλαδή μία σειρά από ευθύγραμμα τμήματα που αρχίζουν και τελειώνουν σε έναν κόμβο. Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιήθηκε αργότερα από το προηγούμενο αλλά και αυτό μέσα στη δεκαετία του '70 από το Harvard Laboratory for Computer Graphics και είναι καλύτερο στο θέμα της ανάκτησης των στοιχείων του μοντέλου.

✓ Ψηφιδωτά μοντέλα (Raster-Grid)Η δημιουργία ενός ψηφιδωτού μοντέλου λαμβάνει χώρα με τη διαίρεση της περιοχής ενδιαφέροντος σε μία σειρά χωρικών ενοτήτων. Κάθε μία από τις ενότητες, έχει το σύνολο των ιδιοτήτων του αντικειμένου που καθορίζει. Η γενική αρχή των μοντέλων αυτών είναι η δυνατότητα απεριόριστης επέκτασής τους στο χώρο και το αντίστροφο, δηλαδή η δυνατότητα της συνεχούς υποδιαίρεσης του ίδιου σχήματος σε μικρότερες ενότητες που έχουν τις ίδιες ιδιότητες με το αρχικό σχήμα. Υπάρχουν τα ψηφιδωτά μοντέλα κανονικής και μη κανονικής μορφής. Το μοντέλο που χρησιμοποιείται περισσότερο από όλα είναι το τετράγωνο, λόγω της δυνατότητάς του να υποδιαιρείται σε απεριόριστο αριθμό υποπεριοχών που έχουν το ίδιο σχήμα, ιδιότητες και λειτουργία.

✓ Το μοντέλο αυτό ονομάζεται και μοντέλο Τεταρτημορίων. Τα πλεονεκτήματα ενός τέτοιου μοντέλου είναι ποικίλα. Από πλευράς Πληροφορικής βοηθά το γεγονός ότι έχει τη μορφή δέντρου, έτσι ώστε

κάθε ανώτερο επίπεδο να έχει τέσσερα υποεπίπεδα και κάθε υποεπίπεδο με τη σειρά του έχει τέσσερα υπο-υπο επίπεδα κ.ο.κ. Μία τέτοια δομή χρησιμοποιείται ευρέως στην οργάνωση και τον έλεγχο των αρχείων. Από πλευράς χαρτογράφησης περιοχών, το μοντέλο αυτό έχει κλίμακα βασισμένη σε δυνάμεις του δύο, οπότε είναι συμβατή με το σύστημα των καρτεσιανών συντεταγμένων. Τέλος, ένα τέτοιο μοντέλο είναι πολύ λειτουργικό από θέμα απεικόνισης. Στο ψηφιδωτό μοντέλο είναι δυνατό να γίνει η απεικόνιση με τους κωδικούς αλυσίδων, μηκών και κωδικούς τετραγώνων. Κωδικοί αλυσίδων (Chaincodes) : Θεωρείται ένα σημείο έναρξης, όπως για παράδειγμα η ψηφίδα με συντεταγμένες σειρά:10 και στήλη 1, καθώς και οι τέσσερις κατευθύνσεις (ανατολικά = 0, βόρεια = 1, δυτικά = 2 και νότια = 3). Η περιγραφή των ορίων μιας περιοχής, είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί καθορίζοντας τα όρια σύμφωνα με τη φορά των δεικτών του ρολογιού. Το μοντέλο αυτό πλεονεκτεί στην απλότητα και το συμβατικό τρόπο οργάνωσης, χαρακτηριστικά που διευκολύνουν λειτουργίες, όπως η μέτρηση εμβαδών και περιμέτρων. Το μειονέκτημα του μοντέλου αυτού είναι η δυσκολία στην εκτέλεση υπερθέσεων. Κωδικοί μηκών (Run-lengthcodes) : Σε αυτόν τον τύπο λειτουργίας, για κάθε σειρά δημιουργούνται διαστήματα ψηφίδων της μορφής "από-έως".

Η διαδικασία αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του απαιτούμενου χώρου αποθήκευσης των δεδομένων και είναι όμως χρονοβόρα, λόγω της συμπίεσης των στοιχείων.

- ✓ Κωδικοί τετραγώνων (Blockcodes) : Σε αυτό το μοντέλο παρουσιάζεται η περιοχή με τη μορφή τετραγώνων άνισων μεγεθών. Κάθε ένας από τους προαναφερθέντες τύπους έχει τα πλεονεκτήματά του και τα μειονεκτήματά του. Έτσι, η χρησιμοποίηση ενός εκ των δύο μοντέλων καθορίζεται αποκλειστικά.¹⁴

---

¹⁴ << Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9X με απλά λόγια >>, Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2005, σελ. 10-120

2.1.4 Επιλογή του κατάλληλου G.I.S.

Η ύπαρξη δύο μοντέλων απεικόνισης των δεδομένων στα G.I.S. (του Raster και του Vector) και η αναποτελεσματική λειτουργία των προγραμμάτων μετατροπής, περιπλέκει τη διαδικασία της επιλογής. Έτσι, παρά την τεχνολογική πρόοδο, η απάντηση στο ερώτημα για την εγκατάσταση Vector ή Raster γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών, εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο, από το είδος της εργασίας που πρόκειται να επιτευχθεί.

Ορισμένες εργασίες επιτυγχάνονται ευκολότερα με κάποιον από τους δύο τύπους. Παρακάτω, παρουσιάζονται μερικές εφαρμογές και το προτεινόμενο είδος Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών, προκειμένου να ληφθούν καλύτερα αποτελέσματα:

Vector τύπος, χρησιμοποιείται για την επεξεργασία δεδομένων που αφορούν στα μορφολογικά χαρακτηριστικά. Ο Vector τύπος χρησιμοποιείται για την ανάλυση και μελέτη δικτύων, όπως είναι το τηλεπικοινωνιακό και το συγκοινωνιακό. Σε περιπτώσεις που το πεδίο ενδιαφέροντος εστιάζεται σε σχέδια και γραμμές πολύ υψηλής ευκρίνειας, είναι προτιμότερη η επιλογή Vector τύπου δομής δεδομένων και αναπαραγωγής εικόνας.

Η μέθοδος Raster βρίσκει ευρεία εφαρμογή στην κατασκευή γρήγορων και φθηνών χαρτών, συσχετισμό χαρτών, καθώς και σε περιπτώσεις χωρικής ανάλυσης. Ο αλγόριθμος Raster χρησιμοποιείται στην περίπτωση προσομοίωσης φαινομένων και δημιουργίας μοντέλων, και, ιδιαίτερα, όταν αυτά εμπεριέχουν επιφάνειες.

Ο συνδυασμός Raster και Vector είναι ικανός να δώσει εμφανίσεις και εκτυπώσεις με γραμμές μεγάλης ευκρίνειας, με αρκετά καλής ποιότητας διαγράμμιση και χρωματισμό εμβαδών. Στην περίπτωση αυτή, τα δεδομένα των γραμμών δίνονται σε Vector μορφή, ενώ η σκιαγράφηση σε Raster μορφή.

Πρέπει, επίσης, να λάβουμε υπόψη μας, ότι οι οθόνες έχουν τη δυνατότητα να λειτουργούν είτε σε Vector, είτε σε Raster επίπεδο, ανεξάρτητα από τη μορφή με την οποία είναι δοσμένα τα δεδομένα.¹⁵

---

¹⁵ << Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9X με απλά λόγια >>, Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2005, σελ. 130-140

2.2 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ & ΑΠΕΙΚΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΜΕ ΤΟ ARCGIS

A. ΑΡΧΕΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΑΝ ΩΣ ΥΠΟΒΑΘΡΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

1. A. ΨΗΦΙΑΚΑ ΑΡΧΕΙΑ SHAPEFILES (ΕΣΥΕ)

A/A	Όνομα αρχείου ΕΣΥΕ	Όνομα αρχείου επεξεργασίας	Τύπος αρχείου	Γεωμετρία Αρχείου	Επεξηγηματικό Όνομα Αρχείου
1	axon.shp	RoadsKal *	Shapefile & .dbf	Γραμμικό αρχείο	Δρόμοι Καλαμάτας
2	block.shp	BlocksKal *	Shapefile & .dbf	Πολυγωνικό αρχείο	Οικοδομικά τετράγωνα Καλαμάτας
3	build.shp	BuildsKal *	Shapefile & .dbf	Πολυγωνικό αρχείο	Κτίρια Καλαμάτας

1. B. ΨΗΦΙΑΚΑ ΑΡΧΕΙΑ EXCEL(ΙΔΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

---

1. B. ΨΗΦΙΑΚΑ ΑΡΧΕΙΑ EXCEL(ΙΔΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ)

A /	Όνομα αρχείου Excel	Όνομα αρχείου επεξεργασίας	Τύπος αρχείου	Επεξηγηματικό Όνομα Αρχείου	Πεδία Αρχείων
-----	---------------------	----------------------------	---------------	-----------------------------	---------------

A					
1	Παιδικοί Σταθμοί	Paidikoi10	Excel	Παιδικοί Σταθμοί Καλαμάτας	a/a, name, owner, address, phone
2	Δημοτικά	Dimotika10	Excel	Δημοτικά Σχολεία Καλαμάτας	A/A, σχολική μονάδα , διεύθυνση, τηλέφωνο. fax , Email
3	Γυμνάσια	Gymnasia10	Excel	Γυμνάσια Καλαμάτας	a/a, unit, address, phone, fax, email
4	Λύκεια - Επαλ	Lykeia10	Excel	Γενικά Λύκεια Καλαμάτας	a/a, unit, address, phone, email
5	Λύκεια- Επαλ	Epal10	Excel	Επαγγελματικά Λύκεια Καλαμάτας	a/a, unit, address, phone, fax, email

2. ΠΕΔΙΑ ΠΙΝΑΚΩΝ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ SHAPE FILES

A/A	Όνομα αρχείου επεξεργασίας	Πεδία πίνακα
1	RoadsKal *	FID, SHAPE, FNODE, TNODE, LPOLY, RPOLY, LENGTH, TAXON, TAXON ID NAME, MUN NAME, MUN CODE
2	BlocksKal *	FID, SHAPE, AREA, PERIMETER, TBLOCK, TBLOCK ID, ESYE CODE, MATCH, XBLOCK, YBLOCK, MUN NAME, MUN

		CODE, LABELS
3	BuildsKal *	FID, SHAPE, AREA, PERIMETER, TBUILD. TBUILD ID, TYPE, ESYE CODE, COUNT, MUN NAME, MUN CODE

Attributes of RoadsKal

FID	Shape	FNODE	TNODE	LPOLY	RPOLY	LENGTH	TAXON	TAXON ID	NAME	MUN_NAME	MUN_CODE
0	Polyline	1	2	0	0	78,136391	1	2	ΑΛΕΞΑΚΗ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
1	Polyline	3	4	0	0	51,893806	2	4	ΚΑΙΣΑΡΗ Π.	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
2	Polyline	5	6	0	0	61,963791	3	5	ΚΑΙΣΑΡΗ Π.	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
3	Polyline	8	7	0	0	77,534515	4	6	ΚΑΠΕΤΑΝΑΣΗ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
4	Polyline	9	10	0	0	63,05677	5	7	ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
5	Polyline	11	12	0	0	45,95174	6	9	ΠΟΥΛΥΧΑΡΟΥΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
6	Polyline	13	14	0	0	43,485168	7	13	ΟΜΗΡΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
7	Polyline	15	16	0	0	76,207123	8	14	ΣΑΝΤΑΡΟΖΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
8	Polyline	17	18	0	0	52,44751	9	15	ΣΑΝΤΑΡΟΖΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
9	Polyline	20	19	0	0	45,954514	10	16	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
10	Polyline	21	22	0	0	151,321655	11	27	ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
11	Polyline	24	23	0	0	73,469223	12	33	ΔΕΣΚΛΗΠΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
12	Polyline	25	26	0	0	98,548111	13	34	ΒΑΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
13	Polyline	26	27	0	0	82,087242	14	35	ΒΑΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
14	Polyline	28	29	0	0	30,301237	15	36	ΠΑΠΑΤΣΩΝΗ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
15	Polyline	30	31	0	0	25,532171	16	37	ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
16	Polyline	32	33	0	0	112,869484	17	41	ΟΠΥΛΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
17	Polyline	34	35	0	0	42,237614	18	42	ΦΕΡΡΑΙΟΥ ΡΗΓΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
18	Polyline	37	36	0	0	35,814873	19	60	ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
19	Polyline	39	38	0	0	104,555222	20	65	ΜΥΣΤΡΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
20	Polyline	41	40	0	0	73,214882	21	74	ΑΛΚΑΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
21	Polyline	42	43	0	0	47,645817	22	78	ΠΟΥΛΥΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
22	Polyline	44	45	0	0	56,315666	23	79	ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
23	Polyline	47	46	0	0	51,009354	24	81	ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
24	Polyline	46	48	0	0	43,656303	25	82	ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
25	Polyline	49	50	0	0	33,133511	26	84	ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101

Record: 1 | Show: All Selected | Records (0 out of 2068 Selected) | Options

1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΡΟΜΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Attributes of BlocksKal

FID	Shape *	AREA	PERIMETER	TBLOCK	TBLOCK ID	ESYE CODE	MATCH	XBLOCK	YBLOCK	MUN_NAME	MUN_CODE
118	Polygon	56731,013225	1490,487718	120	119	1870	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
119	Polygon	11581,984806	433,814153	121	120	21	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
154	Polygon	3359,335883	248,28305	156	155	62	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
253	Polygon	1279,67128	144,076045	255	254	1880	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
384	Polygon	1217,323081	141,115731	386	385	103	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
397	Polygon	1800,016321	169,199048	399	398	1885	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
409	Polygon	951,782037	140,456846	411	410	2099	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
472	Polygon	1093,636447	133,810433	474	473	1723	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
473	Polygon	1367,652917	145,483606	475	474	143	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
484	Polygon	3429,558454	250,344468	486	485	158	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
521	Polygon	1854,574598	174,845924	523	522	154	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
543	Polygon	1275,337254	157,44349	545	544	1431	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
560	Polygon	3359,176036	230,973823	562	561	346	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
591	Polygon	2519,811645	201,662507	593	592	794	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
617	Polygon	37334,922033	1504,95419	619	618	1625	1	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
630	Polygon	2426,903465	194,090173	632	631	350	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
634	Polygon	3433,038956	318,997582	636	635	1216	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
682	Polygon	4753,810022	270,264071	684	683	396	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
685	Polygon	2356,172472	210,293571	687	686	816	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
731	Polygon	3406,690726	234,964371	733	732	394	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
743	Polygon	3510,969585	242,830739	745	744	820	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
749	Polygon	5274,82048	290,056127	751	750	423	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
772	Polygon	1253,509112	148,210291	774	773	988	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
782	Polygon	2463,996779	204,432163	784	783	422	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
790	Polygon	2875,974158	219,412606	792	791	401	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
796	Polygon	1563,423251	170,561818	800	799	402	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
803	Polygon	2621,386195	208,118892	805	804	426	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
821	Polygon	2298,305029	194,914268	823	822	421	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
832	Polygon	3320,42409	239,506984	834	833	425	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
850	Polygon	1246,786653	142,21603	852	851	420	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
877	Polygon	2924,964147	238,391521	879	878	431	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
888	Polygon	4422,416968	269,713282	890	889	432	0	0	0	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101

Record: 1 | Show: All Selected | Records (0 out of 1485 Selected) | Options

2. ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

FID	Shape	AREA	PERIMETER	TBUILD	TBUILD ID	TYPE	ESYE CODE	COUNT	MUN_NAME	MUN_CODE
0	Polygon	52,443321	31,75275	2	1	0	1774	15	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
1	Polygon	116,786153	44,393672	3	2	0	1795	3	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
2	Polygon	109,386896	42,94045	4	3	0	1782	38	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
3	Polygon	145,014964	48,732542	5	4	0	1795	2	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
4	Polygon	140,709356	56,933238	6	5	0	1777	14	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
5	Polygon	138,929876	49,527022	7	6	0	1782	32	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
6	Polygon	96,094296	39,558214	8	7	0	2093	44	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
7	Polygon	140,644757	49,22951	9	8	0	1782	37	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
8	Polygon	155,210386	49,882241	10	9	0	1777	12	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
9	Polygon	250,062716	65,309048	11	10	0	1795	1	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
10	Polygon	452,887546	102,506715	12	11	0	2093	45	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
11	Polygon	165,475492	53,319368	13	12	0	1777	13	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
12	Polygon	151,732793	50,076522	14	13	0	2093	43	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
13	Polygon	170,863495	54,291196	15	14	0	1782	39	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
14	Polygon	347,694132	87,326133	16	15	0	1774	12	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
15	Polygon	88,629394	38,241905	17	16	0	1774	13	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
16	Polygon	18,254632	17,324754	18	17	0	1779	30	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
17	Polygon	11,428893	13,997763	19	18	0	1779	29	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
18	Polygon	22,017992	18,853184	20	19	0	1779	28	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
19	Polygon	304,895788	84,840776	21	20	0	1774	14	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
20	Polygon	131,49894	46,850803	22	21	0	2093	46	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
21	Polygon	37,837469	24,722854	23	22	0	1793	3	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
22	Polygon	132,139591	48,870156	24	23	0	1774	11	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
23	Polygon	117,545294	44,251332	25	24	0	1059	4	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
24	Polygon	130,904759	45,81855	26	25	0	1779	27	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
25	Polygon	61,216198	38,84737	27	26	0	1779	32	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
26	Polygon	223,420717	84,001412	28	27	0	3	2	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
27	Polygon	124,160496	43,66967	29	28	0	1774	10	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
28	Polygon	216,318159	70,371245	30	29	0	2093	47	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101
29	Polygon	14,042071	15,693332	31	30	0	1779	31	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17010101

3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

B. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΡΧΕΙΩΝ ΜΕ ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΒΗΜΑ 1. Εισαγωγή των παραπάνω αρχείων στο λογισμικό ARCGIS 9.3 στην εφαρμογή του ARCMAP.

ΒΗΜΑ 2. Δημιουργία νέων σημειακών αρχείων SHAPEFILE στην εφαρμογή ARCCATALOG με όνομα

1. “PaidikoιKal” = Παιδικοί Σταθμοί της Καλαμάτας
2. “DimotikaKal” = Δημοτικά Σχολεία της Καλαμάτας
3. “GymnasiaKal” = Γυμνάσια της Καλαμάτας
4. “LykeiaKal” = Γενικά Λύκεια της Καλαμάτας
5. “EpalKal” = Επαγγελματικά Λύκεια της Καλαμάτας

ΒΗΜΑ 3. Επεξεργασία του αρχείου των σχολείων όλων των μονάδων , με εισαγωγή του μοναδικού κωδικού του κάθε σχολείου σε πεδίο “ID”.

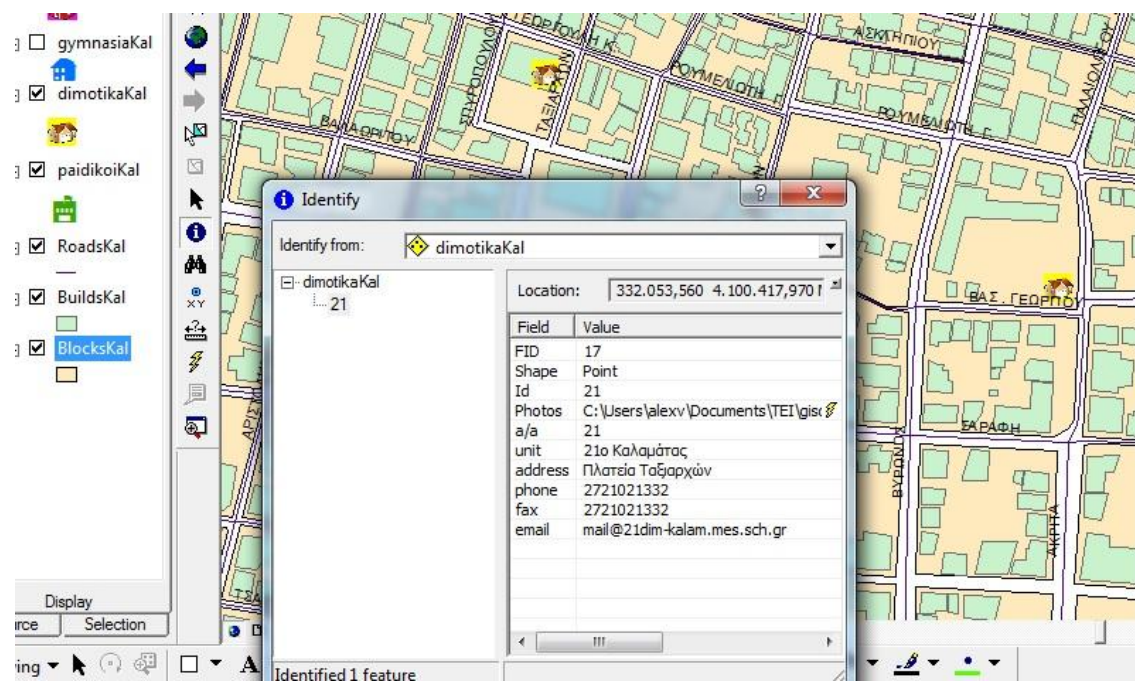
Δημιουργία νέου πεδίου “PHOTOS” και εισαγωγή της αποθηκευμένης διαδρομής (PATH) της κάθε φωτογραφίας στην αντίστοιχη εγγραφή του κάθε σχολείου.

ΒΗΜΑ 4. Εισαγωγή του αρχείου EXCEL της κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης με τα περιγραφικά στοιχεία του κάθε σχολείου. (κωδικός, τηλέφωνο, email, fax κ.τ.λ)

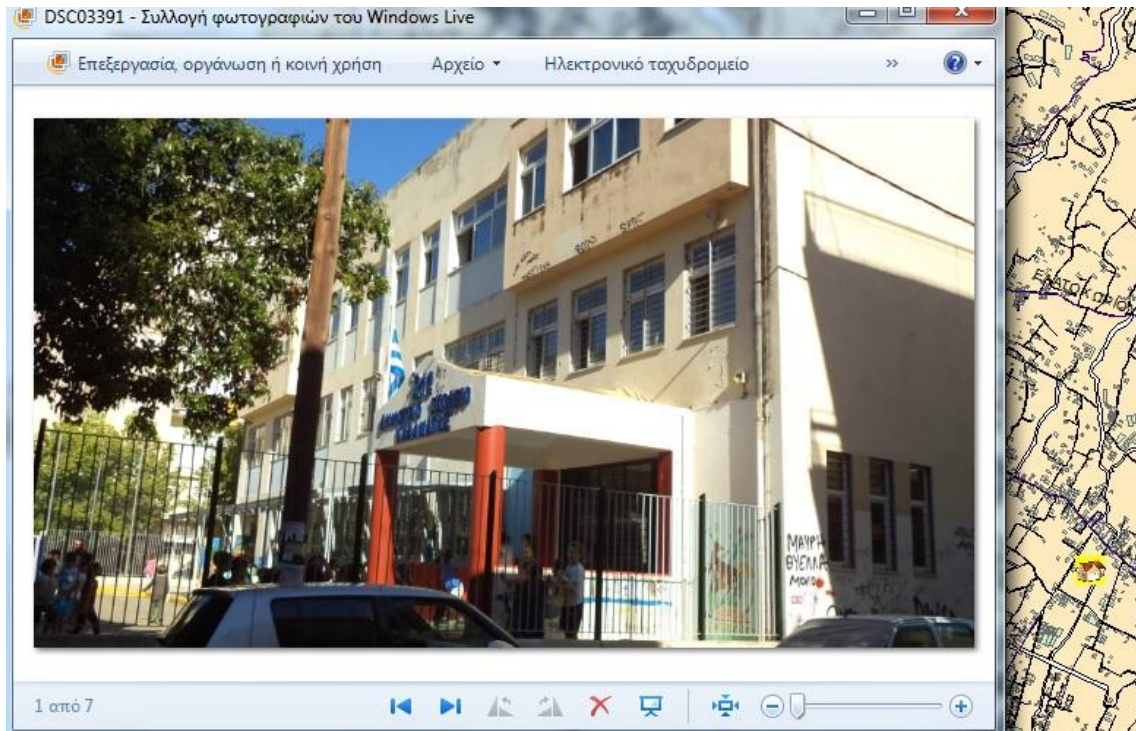
ΒΗΜΑ 5. Ένωση JOIN α) του SHAPEFILE του αρχείου της κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης πχ. “dimotikaKal”με β) το EXCEL “dimotika10” σύμφωνα με τα κοινά πεδία , “ID” και “a/a ”αντίστοιχα. .Η ίδια διαδικασία πραγματοποιείται και για τις υπόλοιπες σχολικές μονάδες. Με την ολοκλήρωση της εφαρμογής απεικόνιση όλων των σχολικών μονάδων, ακολουθεί η διαχείριση και ανάλυση ερωτημάτων.

Γ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

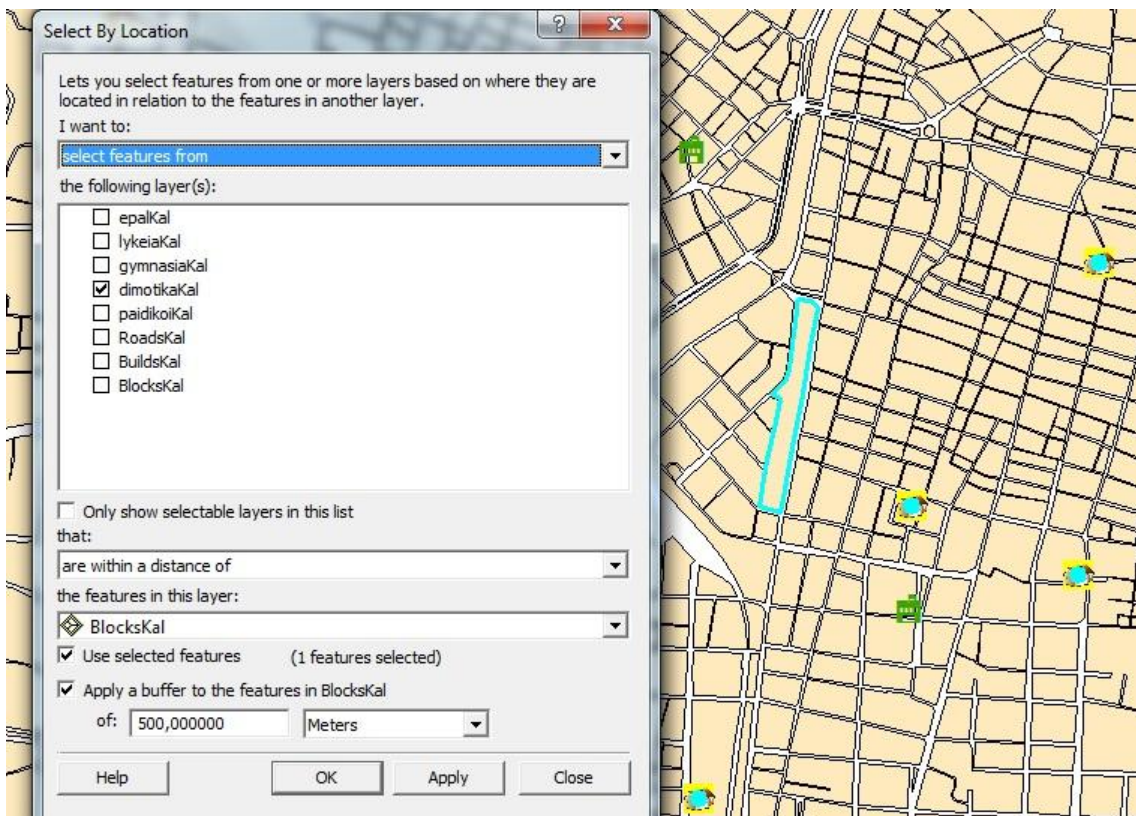
1. Εύρεση πληροφοριών για ένα συγκεκριμένο δημοτικό σχολείο.

2. Εμφάνιση της φωτογραφίας συγκεκριμένου σχολείου με την λειτουργία του εργαλείου Hyperlink.

3. Ποια είναι τα πλησιέστερα δημοτικά σχολεία σε απόσταση-ακτίνα 500μ. γύρω από την κεντρική πλατεία της Καλαμάτας. Χρησιμοποιείται η διαδικασία “Select by Location”.

FID	Shape *	Id	Photos	a/a	unit	address
0	Point	1	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\1\oldsc03229.jpg	1	1ο Καλαμάτος	Παλαιολόγου και Καλλιπατέρως
1	Point	2	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\2\oldsc03214.jpg	2	2ο Καλαμάτος	Βύρμανος 2
2	Point	3		3	3ο Καλαμάτος	Ακρίθα 4
3	Point	4	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\4\oldsc03402.JPG	4	4ο Καλαμάτος	Κανόνη 53
4	Point	5	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\5\oldsc03205.jpg	5	5ο Καλαμάτος	Αρτέμιδος 82
5	Point	6	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\6\oldsc0603.jpg	6	6ο Καλαμάτος	Εκαβούλιου 24
6	Point	7		7	7ο Καλαμάτος	Ακρίθα 118
7	Point	8		8	8ο Καλαμάτος	Ιεροτών και Χίου
8	Point	9		9	9ο Καλαμάτος	Ύλης Ζωγράφου 3
9	Point	10		10	10ο & 26 Καλαμάτος	Εθνικού Σταδίου 16
10	Point	11	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\11\oldsc03344.jpg	11	11ο Καλαμάτος	Ηπείρου 16
11	Point	12		12	12ο Καλαμάτος	Αλαμάνος 10
12	Point	13		13	13ο Καλαμάτος	Λέικων
13	Point	14		14	14ο Καλαμάτος	Δήμητρας 63
20	Point	16		16	16ο Καλαμάτος	Αγία Τριάδα
14	Point	17		17	17ο Καλαμάτος	Σπάρτης
15	Point	18		18	18ο Καλαμάτος	Α Σχολικό Συγκρότημα-Φαρές
16	Point	19		19	19ο Καλαμάτος	Ηροδότου 2
17	Point	21	C:\Users\alexv\Documents\TEIgisdata\Ekpaideus\Ka2015\Photos\Dimotika\21\oldsc03391.jpg	21	21ο Καλαμάτος	Πλατεία Ταξαρών
18	Point	22		22	22ο Καλαμάτος	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου -Φαρές
19	Point	24		24	24ο Καλαμάτος	Ψαρών και Μακζονίας

4. Ποια είναι τα πλησιέστερα Δημοτικά, Γυμνάσια και Παιδικό Σταθμοί σε απόσταση-ακτίνα 300μ. από την οδό Κρήτης.

Select By Location

Lets you select features from one or more layers based on where they are located in relation to the features in another layer.

I want to:

select features from

the following layer(s):

- epalkal
- lykeiaKal
- gymnasiaKal
- dimotikaKal
- paidikoKal
- RoadsKal
- BuildsKal
- BlocksKal

Only show selectable layers in this list

that:

are within a distance of

the features in this layer:

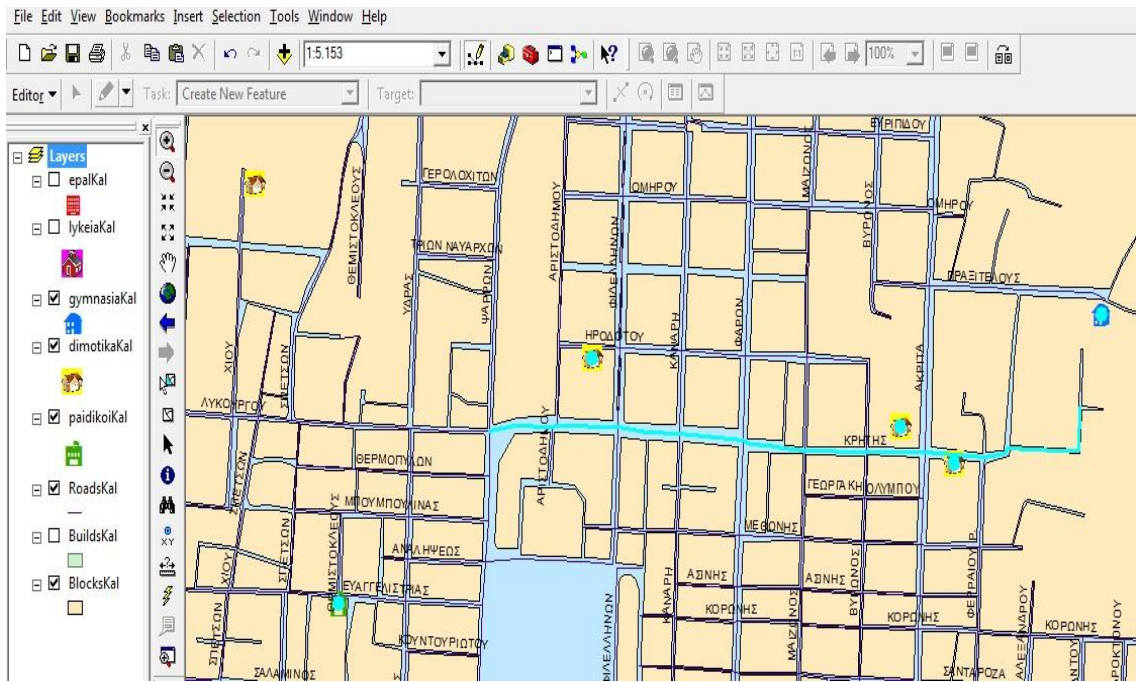
RoadsKal

Use selected features (14 features selected)

Apply a buffer to the features in RoadsKal

of: 300,000000 Meters

Help OK Apply Close

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ζητούμενο είναι ένα ευέλικτο σχολείο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας, να παράγει κριτικά σκεπτόμενους πολίτες με δεξιότητες, γνώσεις, ταλέντα, προσαρμοστικότητα, αυτοπεποίθηση και αυτοπειθαρχία. Το σύγχρονο, ανοιχτό και δημοκρατικό σχολείο στοχεύει να αποτελέσει συνδετικό κρίκο ανάμεσα στην τοπική κοινωνία και την σχολική μονάδα, μακριά από παραδοσιακές δομές. Να φέρει κοντά δημόσιους οργανισμούς κοινής ωφελείας, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους γονείς, έτσι ώστε να προσφέρουν υποστηρικτικές υπηρεσίες και να δίνουν ευκαιρίες στα παιδιά, στην τοπική κοινωνία, στην οικογένεια πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το σχολικό ωράριο. Να βοηθήσει τη σχολική μονάδα και την τοπική κοινωνία να αναπτύξουν μια στενή κι αμφίδρομη σχέση. Να δραστηριοποιήσει τη γειτονιά και την τοπική κοινωνία γύρω από το σχολείο.

Να βοηθά τους γονείς να επιμορφώνονται διαρκώς και να βρίσκονται πλάι στο παιδί σε όλα τα στάδια της δικής του εκπαιδευτικής αγωγής. Το σύγχρονο, ανοιχτό και δημοκρατικό σχολείο φιλοδοξεί να μεταβάλει τη μόρφωση σε μια κοινωνική διεργασία που αποτελείται από παιδιά, δασκάλους και γονείς. Να παρέχει στα παιδιά ικανότητα ευέλικτης και σύνθετης σκέψης, συνδυαστικές και επικοινωνιακές ικανότητες, πάθος για μάθηση και ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων στην πράξη, ώστε να αντιμετωπίσουν τη σύγχρονη πραγματικότητα.

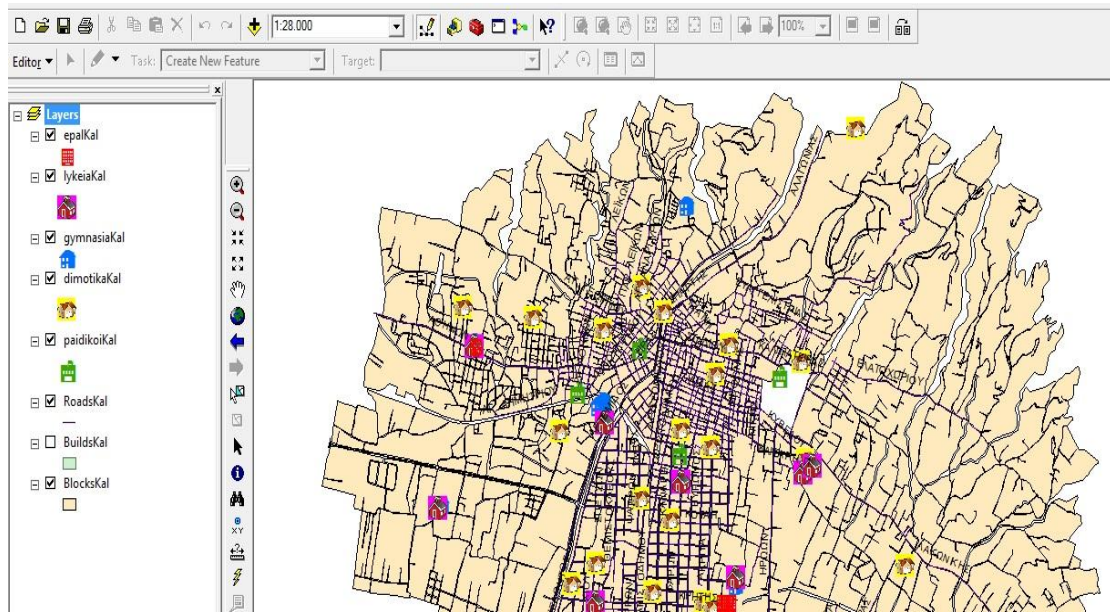
Το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να αντιμετωπίζει τις πραγματικές ανάγκες των νέων, όχι έξω από το σχολείο αλλά μέσα σ' αυτό. Υπάρχει σήμερα έντονη ανάγκη για διαμόρφωση προγραμμάτων για μια κοινωνία που δεν υπακούει πια σε γενικές μονιμότητες, αλλά που προχωρά σε ανατροπές και αποκτά πολιτισμική πολυπλοκότητα. Το ζητούμενο στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες είναι μια εναλλακτική μορφή σχολείου. Αυτό πιστεύουμε και σε αυτό στοχεύουμε και οφείλουμε να στοχεύουμε ως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ένα σχολείο, ανοιχτό με ποικίλες πρωτοβουλίες και συμμετοχικές μαθησιακές δραστηριότητες. Προσανατολισμένο στο σήμερα και στο αύριο και κρατώντας μόνο τις θετικές εμπειρίες του χθες.

Η όλη λειτουργία του σχολείου πρέπει να συνδέεται με την κοινωνία και να γίνεται κέντρο γνώσης για όλους. Να αντλεί πληροφορίες και γνώσεις από τον κόσμο της εργασίας και των κοινωνικών δραστηριοτήτων. Να δίνει τη δυνατότητα στους

μαθητές να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες, να καλλιεργούν τη δημιουργικότητά τους, να ανακαλύπτουν τη γνώση, να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους. Να τους βοηθά να αποκτούν επίγνωση των οικολογικών, κοινωνικών, πολιτικών και ηθικών συνεπειών των πράξεων τους. Να έχουν τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται την πολυσύνθετη κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα. Το ανοικτό σχολείο μπορεί να βοηθήσει τον πολίτη στην απόκτηση επαγγελματικής κινητικότητας, που είναι σήμερα βασικό ζητούμενο του κόσμου της εργασίας.

Οι σχολικοί χώροι μπορούν να γίνουν κάλλιστα χώροι επιμόρφωσης, καλλιτεχνικής παιδείας, κέντρα μάθησης, χώροι άθλησης και πολύπλευρης δραστηριότητας, προσφέροντας παράλληλα θετικά μηνύματα πως ολόκληρη η τοπική κοινωνία βρίσκεται σε συνεχή διαδικασία μάθησης. Σε ένα τέτοιο σχολείο κανένας μαθητής δε μένει αδρανής και παθητικός δέκτης.

Όλοι οι μαθητές βρίσκουν τις μαθησιακές δραστηριότητες που τους ταιριάζουν, σε ένα σχολείο χωρίς σχολικές αποτυχίες. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι Οργανισμοί τοπικής Αυτοδιοίκησης διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη σωστή λειτουργία των Σχολικών Μονάδων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Η τοπική διοίκηση στην Ελλάδα: Ο διαλεκτικός ανταγωνισμός της αποκέντρωσης με την αυτοδιοίκηση», Ν. Κ. Χλέπας, Έκδ. Α.Ν.Σάκκουλα, 1999.ΕΕΤΑΑ,
- «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», (βιβλίο και ηλεκτρονικό αρχείο) Αθήνα, 2002.
- «Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα 2001/2002 και 2002/2003» Εθνικός Φάκελος που συντάσσεται κάθε χρόνο από την Ελληνική Υπηρεσία του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Εκπαίδευση "ΕΥΡΥΔΙΚΗ" (βλέπε ιστοσελίδα ΥΠ.Ε.Π.Θ.).
- «Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα : πρώτη και δεύτερη βαθμίδα, δομές και ποσοτικά δεδομένα», επιμέλεια Γιώργος Σταμέλος, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας Αθήνα 2002.
- «Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα – Συνοπτική εικόνα σε αριθμούς», Κ.Ε.Ε., Αθήνα 2003.«Σύστημα κατανομής επιχορηγήσεων για τη χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών και επισκευών - συντηρήσεων των σχολείων από την τοπική αυτοδιοίκηση»,
- Μελέτη ΕΕΤΑΑ για λογαριασμό ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. - ΚΕΔΚΕ, 2004.
- «Καθορισμός του τύπου και του περιεχομένου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων» Κ.Υ.Α. 7028 ΦΕΚ 253 β΄/09-02-2004.
- «Αποτύπωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο σχολικών μονάδων», Κ.Ε.Ε., Αθήνα 2005.
- «Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων : η ευρωπαϊκή εμπειρία», Μελέτη ΕΕΤΑΑ για λογαριασμό ΚΕΔΚΕ, 2006.
- « Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα» Ι. Ε. Πυργιωτάκης , Ανδρ. Μπρούζος, Ελ. Στεφάνου, Νικ. Παπαδάκης , Ζαχ. Παληός, Βασ. Κουλαΐδης , Αθήνα Δεκέμβριος 2008
- «Σχολείο και Τοπική Αυτοδιοίκηση : υποχρέωση ή δημιουργία», Σταύρου Τουφεγγόπουλος, Πρόεδρος Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού ΚΕΔΕ.

Αντώνιος Κ. Ζήσου «Εισαγωγή στα συστήματα Γεωγραφικών πληροφοριών ArcGIS/ ArcView», Δρ., εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2007

- «Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9Χμε απλά λόγια», Κωστής Κουτσόπουλος και Νίκος Ανδρουλακάκης , εκδόσεις Παπασωτηρίου , Αθήνα 2005

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νομοθεσία

N. 1892/90, άρθρο 113 «Θέματα υλικοτεχνικής υποδομής της εκπαίδευσης»

Σχόλια : Σύμφωνα με την παρ. 19 άρθρου 11 N. 2327/1995 (ΦΕΚ Α 156), οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου που αναφέρονται στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων εφαρμόζονται και για τα μισθωμένα ακίνητα, στα οποία στεγάζονται διδακτήρια, η Κεντρική Υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ και οι λοιπές Υπηρεσίες που αναφέρονται στις διατάξεις αυτές. Το εντός «» εδάφιο α' της παρ. 6 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 2880/2001 (Α' 9), ισχύει, δε, από 30.1.2001. Το εντός «» α εδάφιο της περ. β τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 55 του Ν. 1946/1991 (ΦΕΚ Α , 69). - Τα εντός «» εδάφια, μετά το πρώτο εδάφιο της περ. β της παρ. 6, αντικαταστάθηκε και προστέθηκε αντιστοίχως με το άρθρο 23 του ν. 3274/2004 (Α' 195/19.10.2004).

Το άρθρο 29 του ν. 1824/1988 αντικαθίσταται.

Για την εκπλήρωση του σκοπού της προηγούμενης παραγράφου ο Ο.Σ.Κ.:

- α) Προμηθεύεται τα κάθε μορφής είδη εξοπλισμού για τις ανάγκες όλης της χώρας και τα διαθέτει σε σχολεία.
- β) Καταρτίζει, τυποποιημένες μελέτες, προδιαγραφές σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, μονάδων επαγγελματικής κατάρτισης και λαϊκής επιμόρφωσης και αντίστοιχων αθλητικών, εργαστηριακών και βοηθητικών χώρων για τις ανάγκες όλης της χώρας.
- γ) Μπορεί να επιχορηγεί τις νομαρχίες, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ ή οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για την εκτέλεση έργων που αναφέρονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου.
- δ) Ασκεί εκτελεστικά καθήκοντα σε σχέση με όλες τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου ως προς τα έργα που αφορούν την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη λαϊκή επιμόρφωση στους νομούς Αθηνών, Πειραιώς, Ανατολικής Αττικής και Δυτικής Αττικής. Στους υπόλοιπους νομούς της χώρας τα αντίστοιχα εκτελεστικά καθήκοντα, εκτός από τα αναφερόμενα στα εδάφια α και β' της παρούσας παραγράφου, ασκούν οι αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες των νομαρχιών.

ε) Παρακολουθεί μαζί με το ΥΠΕΠΘ την εκτέλεση των προγραμμάτων σχολικής στέγης για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη λαϊκή επιμόρφωση σε όλη τη χώρα.

στ) Μπορεί να εκτελεί και έργα από τα αναγόμενα στην αρμοδιότητα των νομαρχιών κατά το εδάφιο δ' της παρούσας παραγράφου, καθώς και έργα επισκευής και συντηρήσεως σχολικών κτιρίων σε κάθε περιοχή της χώρας, μετά από απόφαση του ΥΠΕΠΘ. Στην περίπτωση αυτή θα μεταφέρονται στον προϋπολογισμό του Ο.Σ.Κ. οι αντίστοιχες πιστώσεις.

Καταργούνται οι ΣΤ 1/557/14.3.1984 (ΦΕΚ 150 Β'/84) και ΣΤ1/28.19/20.11.1986 (ΦΕΚ 820 Β' /86) κοινές υπουργικές αποφάσεις και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Οι οικοδομικές άδειες των δημόσιων κτιρίων που ανεγείρονται με ευθύνη του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων εκδίδονται από τον Οργανισμό, με αποφάσεις, που εκδίδονται από τους ΥΠΕΠΘ και ΥΠΕΧΩΔΕ, καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες έκδοσης οικοδομικών αδειών για τα κτίρια αυτά.

Ο καθαρισμός των σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης γίνεται από καθαρίστριες που εκτελούν το έργο αυτό με σύμβαση μίσθωσης έργου, η οποία συνάπτεται μεταξύ του ΥΠΕΠΘ και καθεμιάς από αυτές και καλύπτει ένα διδακτικό έτος. Οι συμβάσεις αυτές υπογράφονται από τον αντίστοιχο νομάρχη και από την κάθε καθαρίστρια και προβλέπουν αμοιβή ανά αίθουσα, το ετήσιο ύψος της οποίας προσδιορίζεται με κοινή απόφαση των ΥΠΕΠΘ και ΥΠ.Οικ., η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.¹⁶

---

16 Ν. 3577/07 : Δημιουργία φορέα διαχείρισης ολοκληρωμένου προγράμματος δια βίου μάθησης, ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης και φορέων εποπτείας ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις, «Άρθρο 35 : Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού για τον καθαρισμό σχολικών μονάδων»

Η παράγραφος 5 του άρθρου 113 του ν. 1892/90 αντικαθίσταται ως εξής: «5.α. Ο καθαρισμός των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όταν οι ανάγκες τους δεν καλύπτονται από το προσωπικό καθαριότητας που υπηρετεί σε οργανικές θέσεις, μπορεί να γίνεται και από καθαρίστριες που προσλαμβάνονται με σύμβαση μίσθωσης έργου, η οποία συνάπτεται μεταξύ του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και καθεμιάς από αυτές και καλύπτει ένα διδακτικό έτος».

β. Οι συμβάσεις αυτές υπογράφονται από τους προϊστάμενους των αντίστοιχων γραφείων εκπαίδευσης και όπου δεν υπάρχουν γραφεία εκπαίδευσης από τους προϊστάμενους των αντίστοιχων διευθύνσεων εκπαίδευσης.

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών ΟΙΚ.Ο. και ΕΠ.Π.Θ., η οποία δημοσιεύεται στην Ε.τ.Κ., καθορίζεται η αμοιβή των αναδόχων των ανωτέρω μισθώσεων, ανά αίθουσα.

δ. Οι αμοιβές των προαναφερομένων καταβάλλονται από τις Σχολικές Επιτροπές, οι οποίες επιχορηγούνται προς τούτο από πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών ΟΙΚ.Ο. και ΕΘ.Π.Θ., καθορίζεται ο τρόπος διαχείρισης των χρηματοδοτήσεων του προηγούμενου εδαφίου.

«α) Στις πιστώσεις του ΥΠΕΣΔΔΑ, που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1828/1989, εγγράφονται υποχρεωτικό και πιστώσεις για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Στον αντίστοιχο κωδικό προστίθενται και οι πιστώσεις για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων του προϋπολογισμού των δημοσίων επενδύσεων του ΥΠΕΠΘ».

«β. Από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης διατίθεται το 12% των 2/3 της επιχορήγησης της περίπτωσης α της παραγράφου 3 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 προς αυτούς, για αμοιβή καθαριστριών, λειτουργικές δαπάνες των σχολείων και επισκευή ή συντήρηση σχολικών κτιρίων». "Η κατανομή των ανωτέρω πιστώσεων απευθείας στους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού γίνεται με απόφαση του ΥΠΕΣΔΔΑ, ύστερα από γνώμη της επιτροπής του επόμενου εδαφίου. Για την κατανομή των πιστώσεων αυτών συγκροτείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, πενταμελής επιτροπή, η οποία αποτελείται από: α) Τον προϊστάμενο της οικείας Διεύθυνσης Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης ή Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης του νομού με τον αναπληρωτή του, ως εκπρόσωπο της Περιφέρειας, ο οποίος και προεδρεύει. β) Δύο εκπροσώπους της ΤΕΔΚ του νομού, που ορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της με τους αναπληρωτές τους και γ) Τους προϊστάμενους των οικείων Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με τους αναπληρωτές τους».

Ο φόρος των ηλεκτροδοτούμενων χώρων (ν.1080/1980), όπως διαμορφώνεται εκάστοτε, μπορεί να προσαυξάνεται, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, περαιτέρω μέχρι 25% προκειμένου το πρόσθετο αυτό ποσό να διατίθεται αποκλειστικά για ενίσχυση των κονδυλίων λειτουργικών δαπανών και συντήρησης των σχολείων.

Με αποφάσεις του ΥΠΕΠΘ είναι δυνατή η επιχορήγηση των ελληνικών σχολείων του εξωτερικού για την αντιμετώπιση των δαπανών επισκευής και συντήρησης τους. Οι επιχορηγήσεις αυτές καταβάλλονται σε τοπικό νόμισμα, σε τριμελείς εφορευτικές επιτροπές που αποτελούνται από ημεδαπούς ή ομογενείς που ορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΠΘ ή της κατά τόπο Ελληνικής Προξενικής ή Διπλωματικής Αρχής, στις οποίες μετέχει απαραίτητα, ως τρίτο μέλος, ο δημόσιος ή κοινοτικός εκπαιδευτικός λειτουργός που ασκεί τα καθήκοντα του διευθυντή ή υποδιευθυντή του σχολείου.

Τα θέματα που αφορούν τη λειτουργία των σχολικών κυλικείων ρυθμίζονται με αποφάσεις των ΥΠΕΣΔΔΑ και ΥΠΕΘΠ, δημοσιευόμενες στην Ε.τ.Κ.

Πράξεις κάθε είδους των Σχολικών Εφορειών και των Σχολικών Ταμείων του Ν.5019/1931, των Εφορειών Σχολείων και των Σχολικών Επιτροπών του άρθρου 52 του Ν. 1566/1985, που αναφέρονται σε λειτουργικές δαπάνες, εκμετάλλευση κυλικείων και δαπάνες επισκευής και συντήρησης σχολείων και έγιναν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, θεωρούνται έγκυρες και ισχυρές και η απόδοση λογαριασμού γίνεται στα προβλεπόμενα όργανα από τις ισχύουσες γι' αυτά διατάξεις ή στα όργανα που τα διαδέχθηκαν. Επιχορηγήσεις του ΥΠΕΠΘ προς τα νομαρχιακά ταμεία για επισκευές σχολείων, οι οποίες έγιναν από την ισχύ του Ν.1566/1985 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, θεωρούνται έγκυρες και ισχυρές.

Το εδ. α' της παρ. 2 το άρθρου 7 του Π.Δ. 320/1983 (ΦΕΚ 116 Α') και το άρθρο μόνο του π.δ. 186/1984 (ΦΕΚ 61 Α') καταργούνται. Πράξεις που έγιναν κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών διατηρούν την ισχύ τους. Με αποφάσεις του ΥΠΕΠΘ, που δημοσιεύονται στην Ε.τ.Κ., ορίζονται τα σχολεία, Ν.Π.Δ.Δ. ή υπηρεσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου αυτού, που περιέχεται η κινητή και ακίνητη περιουσία καθεμιάς από τις καταργημένες παιδαγωγικές ακαδημίες και σχολές νηπιαγωγών. Προκειμένου περί ακινήτων, οι αποφάσεις αυτές μεταγράφονται ατελώς στα οικεία βιβλία μεταγραφών.

Ν. 1894/90, άρθρο 5 «Σχολική περιουσία και λειτουργία σχολείων»

Σχόλια : Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 31 Ν. 2009/1992 (ΦΕΚ Α' 18). Οι παρ. 16 και 17 προστέθηκαν με την παρ. 2 άρθρου 31 Ν. 2009/1992. Σύμφωνα με την παρ. 8 άρθρου 8 Ν. 2158/1993 (ΦΕΚ Α' 109), στις σχολικές επιτροπές της παρ. 8 του παρόντος άρθρου, ως πρόεδρος ορίζεται ο διευθυντής του οικείου σχολείου, στα δε συστεγαζόμενα σχολεία ο αρχαιότερος διευθυντής αυτών. Σύμφωνα με την παρ. 14 άρθρου 7 Ν. 2158/1993, η δουλειά υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου με την οποία βαρύνονται τα μεταβιβαζόμενα ακίνητα στους ΟΤΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 16 και 17 του παρόντος άρθρου, επεκτείνεται και για τη χρησιμοποίησή τους για τη στέγαση μονάδων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το εντός «» εδάφιο της παρ. 13 προστέθηκε από 31.07.1995 με την παρ. 8 άρθρου 10 Ν. 2327/1995 (ΦΕΚ Α' 156). Τα εντός «» τρίτο εδάφιο της παρ. 4 και δεύτερο εδάφιο της παρ. 16 προστέθηκαν από 12.09.1995 με τις παρ. 4 και 5, αντίστοιχα, άρθρου 2 Ν. 2336/1995 (ΦΕΚ Α' 189). Η παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 άρθρου 2 Ν. 2386/1996. Οι προβλεπόμενες φοροαπαλλαγές του παρόντος άρθρου καταργήθηκαν με το άρθρο 4 Ν. 2459/1997. Στα έργα της σχολικής επιτροπής της παρ. 9 προστέθηκαν με την παρ. 6 άρθρου 6 Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ Α' 78) και τα εξής: η

δυνατότητα αγοράς εξοπλιστικών ή άλλων συναφών ειδών ή διδακτικών μέσων για τη λειτουργία των σχολείων από πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Κατά την παρ. 19 άρθρου 9 Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ Α' 78), οι διατάξεις των παρ. 8, 9, 10, 13 και 14 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στις σχολικές εφορίες των Μειονοτικών Σχολείων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το τελευταίο εντός «» εδάφιο της παρ. 8 προστέθηκε με την παρ. 9 άρθρου 8 Ν. 2986/2002 (ΦΕΚ Α' 24). Η παρ. 7 καταργήθηκε με την περιπτ. β άρθρου 8 Ν. 3027/2002 (ΦΕΚ Α' 152).

Η κινητή και ακίνητη περιουσία των εφορειών όλων των δημόσιων σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα σχολικά κτίρια, για τα οποία έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με τα οικόπεδά τους, μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους ΟΤΑ, στην περιφέρεια στην οποία βρίσκονται τα αντίστοιχα ακίνητα. Τα αποπερατωμένα κατά την δημοσίευση του παρόντος δημόσια σχολεία, για τα οποία δεν έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με το οικόπεδό τους μεταβιβάζονται επίσης στους παραπάνω ΟΤΑ. Για τη συντέλεση της μεταβίβασης της κινητής και ακίνητης περιουσίας καθενός σχολείου με το οικόπεδό του εκδίδεται απόφαση του αντίστοιχου νομάρχη. Οι αποφάσεις, που αφορούν ακίνητα, μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του χωρικά αρμόδιου υποθηκοφυλακείου. Μεταβιβάσεις που έχουν γίνει ήδη κατ' εφαρμογήν της παρούσας παραγράφου, προ της αντικαταστάσεώς της, θεωρούνται ισχυρές. Οι εφορείες σχολείων, που προβλέπονται από το άρθρ. 40 του Νόμ. 1566/1985, καταργούνται. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται για τα μειονοτικά σχολεία της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης. «Για την εξυπηρέτηση των σκοπών της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., στα ακίνητά της που ανεγείρονται σχολικά κτίρια και μεταβιβάζονται στους ΟΤΑ πρώτου βαθμού έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Ν. 3741/1929, του ν.δ. 1024/1971 και των άρθρων 1002 και 1117 του Α.Κ., περί συστάσεως οριζοντίου και καθέτου ιδιοκτησίας. Στην περίπτωση αυτή μπορεί, με απόφαση του Δ.Σ. της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., να μεταβιβαστεί στον οικείο ΟΤΑ διακεκριμένη ή διακεκριμένες οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες του σχολικού κτιρίου με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του όλου ακινήτου, που αντιστοιχεί στην καθεμία από αυτές».

Η κυριότητα κάθε νεοπαραλαμβανόμενου σχολικού κτιρίου, με το οικόπεδό του, μεταβιβάζεται στον αντίστοιχο ΟΤΑ από τον Ο.Σ.Κ. ή την αντίστοιχη νομαρχία, όπου ανήκαν, αντίστοιχα, το κτίριο και το οικόπεδό του κατά το στάδιο της κατασκευής

του, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ο.Σ.Κ. ή του αντίστοιχου νομάρχη, η οποία μεταγράφεται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του κατά τόπον αρμόδιου υποθηκοφυλακείου.

Ο ΟΤΑ, στον οποίο περιέχεται η κυριότητα της σχολικής περιουσίας κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου, καθίσταται καθολικός διάδοχος των καταργημένων σχολικών ταμείων του Νόμ. 5019/1931 και των εφορειών σχολείων και στο όνομά του συνεχίζονται οι συναφείς εκκρεμείς δίκες.

Η σχολική περιουσία και οι πρόσοδοί της προορίζονται αποκλειστικά, για τη λειτουργία σχολικών μονάδων του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι πρόσοδοι χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση της σχολικής περιουσίας. Η κινητή σχολική περιουσία μπορεί να ανακατανέμεται από τον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης στις σχολικές μονάδες της περιοχής του. Αν παύσει η λειτουργία σχολικών μονάδων ο αντίστοιχος, οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης, με απόφαση του συμβουλίου του, καθορίζει τον τρόπο χρήσης των διδακτηρίων και εκμετάλλευσης της σχολικής περιουσίας, τα ενδεχόμενα έσοδα της οποίας διατίθενται για την επισκευή και συντήρηση του διδακτηρίου, την εκτέλεση των όρων διαθηκών και κληροδοσιών, τη χρηματοδότηση της λειτουργίας και των μικροεπισκευών και τη συντήρηση διδακτηρίων άλλων σχολικών μονάδων του ίδιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή και για τη χρηματοδότηση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η χρήση των διδακτηρίων αυτών και η εκμετάλλευση της περιουσίας τους κατά τον πιο πάνω τρόπο δεν πρέπει να αποκλείει την τυχόν επαναλειτουργία τους. Τα σχολικά κτίρια χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση κάθε είδους εξετάσεων με αποφάσεις του ΥΠΕΠΘ «Κατ' εξαίρεση ο ΟΤΑ, στον οποίο περιέρχεται η κυριότητα της Σχολικής Περιουσίας κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1894/1990, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 31 του ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18 Α'), δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του και αφού συνεκτιμήσει τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της περιοχής, την επάρκεια σχολικών κτιρίων κλπ., να δωρίσει ολόκληρο το ακίνητο ή μέρος αυτού στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας για την ανέγερση εργατικών κατοικιών, η οποία θα πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις».

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, δεν θίγουν το περιεχόμενο και τους όρους διαθηκών κωδίκελων ή δωρεών ως προς τις διατάξεις τους, που αφορούν περιουσία σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης".

Ως δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θεωρούνται όσα ορίζονται ως τέτοια από την αντίστοιχη νομοθεσία, όπως ισχύει κάθε φορά.

(Παραλείπεται ως μη ισχύουσα).

Συνιστώνται δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα με την επωνυμία «Σχολικές Επιτροπές», διεπόμενα από το Π.Δ.323/1989. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο ΟΤΑ. Στη διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, από ένας εκπρόσωπος των αντίστοιχων συλλόγων γονέων, εφόσον υπάρχουν τέτοιοι σύλλογοι και εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. «Σε περίπτωση που η οικεία δημοτική επιτροπή δεν συγκροτεί σε εύλογο χρονικό διάστημα τη σχολική επιτροπή δημοσίου σχολείου, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας περιφέρειας απευθύνει σχετικό έγγραφο στον οικείο Ο.Τ.Α. και στο διοικητικό συμβούλιο γονέων για την υπόδειξη των εκπροσώπων τους εντός τακτής προθεσμίας. Παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας αυτής, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας περιφέρειας συγκροτεί τη σχολική επιτροπή, ορίζοντας κατά την κρίση του ως μέλη αυτής, έναν δημότη και έναν από τους γονείς των μαθητών του σχολείου».

Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Κατά το χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη λειτουργίας των σχολικών επιτροπών, το έργο τους ασκείται απευθείας από τους οικείους ΟΤΑ και, εφόσον αυτοί δεν έχουν αναλάβει το έργο αυτό, από τις σχολικές επιτροπές του Νόμ. 1566/1985, που

συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη σύσταση των νέων επιτροπών της παρ. 8 του παρόντος άρθρου, διεπόμενες από τις μέχρι τώρα κείμενες διατάξεις.

Οι σχολικές επιτροπές της παρ. 8 του παρόντος άρθρου εξαιρούνται της υποχρέωσης εφαρμογής των διατάξεων του Ν.Δ. 496/1974 «περί λογιστικού Ν.Π.Δ.Δ.» Ο τρόπος και η διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης, ελέγχου και απόδοσης των κάθε είδους εσόδων και εξόδων των οργάνων αυτών καθορίζονται, κατ' απόκλιση των διατάξεων του Π.Δ.76/1985 (ΦΕΚ 27/Α /1.3.3.85), με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Ε.Π.Θ., η οποία δημοσιεύεται στην Ε.τ.Κ. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Ε.Π.Θ. και ΠΕΧΩΔΕ που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται η εκτέλεση από τις σχολικές επιτροπές των έργων της παρ. 9 του παρόντος άρθρου κατ' απόκλιση από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την εκτέλεση έργων του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α.

Η ευθύνη και η αρμοδιότητα για επισκευές μεγάλης κλίμακας στο φέροντα οργανισμό, στις στέγες και στις εγκαταστάσεις των σχολικών κτιρίων ανήκει στους αντίστοιχους ΟΤΑ και, εφ' όσον αυτοί δηλώσουν ότι αδυνατούν, ασκείται από τις οικείες νομαρχίες, οι οποίες επιχορηγούνται με τις σχετικές πιστώσεις. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και για τα μισθωμένα διδακτήρια, με την προϋπόθεση ότι η επισκευή ή η συντήρηση θα έχει αποκλειστικό σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας των διαφόρων κτιριακών, υδραυλικών και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων για την πρόληψη καταστάσεων επικίνδυνων για τη σωματική ακεραιότητα και την υγεία των μαθητών και των εργαζομένων, μετά από πρόταση του διευθυντή του αντίστοιχου σχολείου. Η έγκριση της διάθεσης της απαιτούμενης πίστωσης για το σκοπό αυτόν γίνεται με απόφαση του οικείου ΟΤΑ, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας.

Καταργούνται τα άρθρ. 40, 44 και 52 του Νόμ. 1566/1985, κάθε άλλη γενική διάταξη που αφορά ζητήματα ρυθμιζόμενα από το παρόν άρθρο, καθώς και οι αριθ. ΣΤ5/26/4.10.1988 (ΦΕΚ 732/Β 1988) και Δ4/162/28.3.1989 (ΦΕΚ 238/Β 1989) κοινές υπουργικές αποφάσεις. Πράξεις που έχουν εκδοθεί και δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές θεωρούνται έγκυρες και ισχυρές. «Η κατά οποιονδήποτε τρόπο μίσθωση των σχολικών κυλικείων δεν υπάγεται στις διατάξεις για τις εμπορικές μισθώσεις».

Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Ε.Π.Θ., οι οποίες δημοσιεύονται στην Ε.τ.Κ., ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Οι συμβάσεις των καθαριστριών των σχολείων υπογράφονται από τους προϊσταμένους των αντίστοιχων γραφείων εκπαίδευσης και όπου δεν υπάρχουν γραφεία εκπαίδευσης από τους προϊσταμένους των αντίστοιχων διευθύνσεων εκπαίδευσης.

Όλα τα ακίνητα, τα οποία μεταβιβάζονται στους ΟΤΑ, κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, βαρύνονται με δουλεία υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία συνίσταται στη χρησιμοποίησή τους μόνο για τη στέγαση σχολείων ή μονάδων επαγγελματικής κατάρτισης, ή λαϊκής επιμόρφωσης, κατά τα οριζόμενα κάθε φορά με αποφάσεις των οικείων νομαρχών. Σε περίπτωση που παύσει η λειτουργία τέτοιων σχολείων ή μονάδων στην περιοχή καθενός συγκεκριμένου ακινήτου, η χρήση του ορίζεται κάθε φορά με εισήγηση του οικείου ΟΤΑ και απόφαση του οικείου νομάρχη. «Στις περιπτώσεις που δωρίζονται οικόπεδα στον Ο.Ε.Κ., σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν βαρύνονται αυτά με δουλεία υπέρ του Ελλην. Δημοσίου, αλλά μεταβιβάζονται στον Ο.Ε.Κ. κατά πλήρη κυριότητα και ελεύθερα παντός εν γένει βάρους».

«Στα ακίνητα, που μεταβιβάζονται στους ΟΤΑ κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, μπορεί να ενεργούνται εργασίες επισκευών, συντηρήσεων και κάθε είδους προσθηκών από τον Ο.Σ.Κ. ή της οικείας νομαρχίας».

Ν. 2880/01, άρθρο 13 «Επισκευή & συντήρηση σχολικών κτιρίων»

Νομοθεσία για τη λειτουργία των Σχολικών Επιτροπών στους Καλλικρατικούς Δήμους

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- 1.- Τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87Α),
- 2.- Τις διατάξεις του άρθρου 240 και 243 του ν.3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 114Α),

3.- Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98Α),

4.- Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο1

Λειτουργία Σχολικών Επιτροπών

1. Στη διοίκηση των Σχολικών Επιτροπών που προκύπτουν από την συγχώνευση κατά τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 3852/2010 και αποτελούμενη από 5 έως 15 μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 240 του ΚΔΚ, ορίζονται οπωσδήποτε:

- Τουλάχιστον δύο διευθυντές, εκ των πέντε αρχαιότερων, των σχολικών μονάδων, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αντίστοιχα.

- Τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος της αντίστοιχης ένωσης γονέων, και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ένωση γονέων, ένας εκπρόσωπος των υφιστάμενων συλλόγων γονέων, κατά προτεραιότητα μεγέθους σχολικής μονάδας.

- Τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κατά προτεραιότητα μεγέθους σχολικής μονάδας.

- Κατά τις συνεδριάσεις των Σχολικών Επιτροπών, όταν συζητούνται θέματα τα οποία αφορούν συγκεκριμένη σχολική μονάδα, καλείται ο οικείος διευθυντής σχολικής μονάδας, ο οποίος συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου.

2. Με απόφαση των οικείων Σχολικών Επιτροπών, σε δήμους όπου υπάρχουν πάνω από δύο σχολικές μονάδες ή σχολικά συγκροτήματα ανά βαθμίδα, λειτουργεί για κάθε σχολείο ή σχολικό συγκρότημα, «Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας», το οποίο αποτελείται από 3 έως 5 μέλη. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν οπωσδήποτε ο διευθυντής σχολείου, τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος γονέων, τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος συλλόγου διδασκόντων, τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το Συμβούλιο διαπιστώνει τις ανάγκες και τα προβλήματα που δημιουργούνται στη λειτουργία των σχολείων και διατυπώνει σχετικές προτάσεις στην οικεία Σχολική Επιτροπή για την καλύτερη στήριξη της λειτουργίας τους.

Ο Διευθυντής που συμμετέχει στο «Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας» διαχειρίζεται το ποσό που τίθεται στη διάθεση του για την αντιμετώπιση λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ.8 της παρούσας.

Άρθρο2

Κατανομή πιστώσεων

Η κατανομή των εγκεκριμένων πιστώσεων για την κάλυψη των αναγκών των σχολικών μονάδων γίνεται με απόφαση της Σχολικής Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τον αριθμό μαθητών, τον αριθμό τμημάτων, τον αριθμό αιθουσών διδασκαλίας, τη λειτουργία γυμναστηρίων, αιθουσών πολλαπλών χρήσεων, εργαστηρίων, βιβλιοθηκών κ.λ.π., την παλαιότητα των κτιρίων, καθώς και τις ειδικότερες ανάγκες των σχολικών μονάδων.

Άρθρο3

Τρόπος και διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης και ελέγχου των πάσης φύσεως εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

1. Οι Σχολικές Επιτροπές δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του Β.Δ. 17-5/15.6.1959 (ΦΕΚ 114 Α') «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων», όπως ισχύει καθώς και του Ν.Δ. 476/1974 «περί λογιστικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου» και δεν υποχρεούνται σε σύνταξη προϋπολογισμού.
2. Ετήσια έσοδα των Σχολικών Επιτροπών είναι οι εισπράξεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, ανεξάρτητα από το χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε το προς είσπραξη δικαίωμα.
3. Ετήσια έξοδα των Σχολικών Επιτροπών είναι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, ανεξάρτητα από το χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε η προς πληρωμή υποχρέωση.
4. Τα έσοδα των Σχολικών Επιτροπών προέρχονται:
  - α) Από τις επιχορηγήσεις των δήμων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 περιπτ.(α) και (β) του άρθρου 113 του Ν.1892/1990 όπως ισχύει
  - β) Από προσόδους της σχολικής περιουσίας.
  - γ) Από εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων.
  - δ) Από κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.
  - ε) Από κάθε άλλη νόμιμη πηγή.
5. α) Για κάθε εισπραττόμενο υπέρ των Σχολικών Επιτροπών έσοδο εκδίδεται τριπλότυπο είσπραξης (στέλεχος, απόκομμα και πρωτότυπο).

β) Η εισπραξη ενεργείται από τον πρόεδρο της σχολικής επιτροπής ή από τον εξουσιοδοτημένο με απόφαση του Δ.Σ. της επιτροπής μέλος της ή άλλο πρόσωπο.

γ) Απαγορεύεται κάθε απόξεση, διαγραφή ή προσθήκη στο στέλεχος του τριπλότυπου.

δ) Τριπλότυπο εισπράξεως δεν εκδίδεται για αναλήψεις χρημάτων από τις καταθέσεις των Σχολικών Επιτροπών.

ε) Το τριπλότυπο εισπράξεως καταχωρίζεται αμέσως στην αριστερή σελίδα των εσόδων του βιβλίου «ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ».

6. Το τριπλότυπο εισπράξεως περιέχει τα εξής στοιχεία:

α) Τη σχολική Επιτροπή υπέρ της οποίας γίνεται η εισπραξη.

β) Αύξοντα αριθμό.

γ) Τα στοιχεία του καταβάλλοντος (όνομα, τίτλο, διεύθυνση).

δ) Το εισπραττόμενο ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως.

ε) Το λόγο για τον οποίο γίνεται η εισπραξη.

στ) Την χρονολογία εκδόσεως.

ζ) Την υπογραφή του οργάνου της σχολικής επιτροπής που εισπράττει το ποσό και

η) Τη σφραγίδα της Σχολικής Επιτροπής.

7. α) Κάθε χρηματικό ποσό που εισπράττεται από τη σχολική επιτροπή κατατίθεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την εισπραχή του σε λογαριασμό τραπεζής. Η κατάθεση ενεργείται στο όνομα της Σχολικής Επιτροπής και τηρείται βιβλιάριο καταθέσεων και αναλήψεων.

β) Κάθε ανάληψη από τις καταθέσεις της Σχολικής Επιτροπής ενεργείται από τον πρόεδρο αυτών ή άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο

8. α) Με απόφαση της Σχολικής Επιτροπής προσδιορίζεται το ποσό που τίθεται στη διάθεση κάθε διευθυντή σχολείου για την αντιμετώπιση λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων. Το ποσό αυτό κατατίθεται σε τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα της σχολικής επιτροπής με προσθήκη του ονόματος της αντίστοιχης σχολικής μονάδας. Ο πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής εξουσιοδοτεί το διευθυντή που μπορεί να αναλαμβάνει χρήματα από τον τραπεζικό λογαριασμό.

β) Για την αντιμετώπιση αμέσων δαπανών επιτρέπεται η διατήρηση από τον διευθυντή σχολείου μετρητών μέχρι 500 ευρώ. Στην περίπτωση που πρόκειται για συγκρότημα σχολείου επιτρέπεται η διατήρηση ποσού μέχρι 1.000 ευρώ.

γ) Κάθε ανάληψη από τις καταθέσεις της Σχολικής Επιτροπής ενεργείται από τον πρόεδρο αυτών ή άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο.

9. α) Για οποιαδήποτε πληρωμή δαπάνης που ενεργείται από τον πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής ή εξουσιοδοτημένο πρόσωπο ή από τον Διευθυντή του σχολείου απαιτείται να υπάρχει αντίστοιχο δικαιολογητικό, όπως τιμολόγια, ή άλλο παραστατικό του ΚΒΣ.

β) Τα δικαιολογητικά δαπανών πρέπει να περιέχουν πλήρη στοιχεία προσδιορισμού του εισπράττοντος (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, επάγγελμα), την αιτιολογία πληρωμής, το καταβαλλόμενο ποσό αριθμητικώς και ολογράφως, την χρονολογία της πληρωμής και την υπογραφή του εισπράττοντος.

γ) Όταν πρόκειται για δημόσιες αρχές ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. αναγράφεται ο ακριβής τίτλος και η έδρα τους.

δ) Σε περίπτωση αδυναμίας εκδόσεως αποδείξεων από τους εισπράττοντες χρήματα, τις σχετικές αποδείξεις δαπανών του άρθρου 15 του ΚΒΣ εκδίδει ο πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής από μπλόκ τριπλότυπων αποδείξεων δαπάνης, στις οποίες αναγράφονται τα προβλεπόμενα από τον ΚΒΣ στοιχεία.

10. α) Κατά τη διενέργεια των πληρωμών των διαφόρων δαπανών γίνονται οι εκάστοτε νόμιμες κρατήσεις υπέρ τρίτων.

β) Η απόδοση κρατήσεων υπέρ τρίτων διενεργείται από τη Σχολική Επιτροπή μέσα στις νόμιμες προθεσμίες με απευθείας καταβολή στα ταμεία υπέρ των οποίων έγιναν οι κρατήσεις. Οι Διευθυντές γνωστοποιούν εγκαίρως στη Σχολική Επιτροπή τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εμπρόθεσμη απόδοση των κρατήσεων.

γ) Τα δικαιολογητικά αποδόσεως των κρατήσεων φυλάσσονται από την Σχολική Επιτροπή στην έδρα της, σε χώρο που έχει ορίσει ο δήμος. Τα εν λόγω δικαιολογητικά περιλαμβάνονται στον ετήσιο απολογισμό ο οποίος υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

11. α) Για τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης των Σχολικών Επιτροπών τηρούνται υποχρεωτικά τα ακόλουθα βιβλία:

1. Βιβλίο «ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ» που τηρείται στη Σχολική Επιτροπή Στην αριστερή σελίδα του βιβλίου αυτού καταχωρίζονται τα έσοδα και στη δεξιά σελίδα συγκεντρωτικά ανά σχολική μονάδα μηνιαίως τα έξοδα.

2. Κατάσταση εισπράξεων - πληρωμών που τηρείται σε κάθε σχολική μονάδα Στο πρώτο δεκαήμερο κάθε μήνα οι διευθυντές των σχολείων αποστέλλουν στην Σχολική Επιτροπή φωτοτυπία της κατάστασης εισπράξεων και πληρωμών που περιλαμβάνει τις κινήσεις του προηγούμενου μήνα.

3.Βιβλίο(Μπλόκ)τριπλοτύπων Αποδείξεων Εισπράξεως. Το Βιβλίο εσόδων - εξόδων και το βιβλίο (Μπλόκ) τριπλοτύπων Αποδείξεων Εισπράξεως αγοράζονται ή εκτυπώνονται με δαπάνες της Σχολικής Επιτροπής και θεωρούνται στην τελευταία σελίδα από τον Πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής. Η κατάσταση εισπράξεων και πληρωμών υπογράφεται από τον διευθυντή του σχολείου

12. α) Οι διευθυντές των σχολείων αποστέλλουν στην Σχολική Επιτροπή εντός του πρώτου 15νημέρου του Ιανουαρίου του επόμενου έτους τα πρωτότυπα των καταστάσεων εισπράξεων και πληρωμών με τα αντίστοιχα παραστατικά

β) Ο Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής υποβάλλει μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους στο διοικητικό συμβούλιο αντίγραφο του βιβλίου «ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ», καθώς και συνοπτικό ετήσιο πίνακα απολογισμού προηγούμενου οικονομικού έτους, μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά.

γ) Τα έσοδα κατά κατηγορία προέλευσης, όπως αυτά αναφέρονται στην παρ. 4 της απόφασης αυτής και τα έξοδα, κατά κατηγορίες όπως συντηρήσεις επισκευές, αμοιβές τρίτων, παροχές τρίτων, θέρμανσης, αγορές παγίων και λοιπά γενικά έξοδα.

δ) Ο ετήσιος πίνακας απολογισμού πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, με αναγραφή του τυχόν ταμειακού υπολοίπου στο μέρος των εξόδων. Ο απολογιστικός πίνακας υπογράφεται από τον Πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής.

13. Το διοικητικό συμβούλιο της Σχολικής Επιτροπής με βάση το βιβλίο «ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ» και τον απολογιστικό πίνακα προβαίνει στον έλεγχο των στοιχείων της οικονομικής διαχείρισεως και αποφασίζει για την έγκρισή του με απόφαση, η οποία λαμβάνεται μέχρι το τέλος Μαρτίου. Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολικής Επιτροπής υπόκειται στην έγκριση του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

14. Τα χρηματικά υπόλοιπα των συγχωνευόμενων Σχολικών Επιτροπών σύμφωνα με το άρθρο 103 του Ν.3852/10 μεταφέρονται στη Σχολική Επιτροπή που προκύπτει από τη συγχώνευση.

